

**În acest
număr
la tribuna
socială**

Virgil IORDĂNESCU

Noi am reușit să diversificăm preocupările într-un larg cadru disciplinar, aria lor intersectându-se astăzi cu cele mai diferite domenii ale activității economice.

Mihai CRISTEA

Credința mea e că în anii următori vom asista la o veritabilă explozie a recoltelor de porumb. Acumulările cantitative s-au făcut, sint condiții pentru saltul calitativ.

Radu BĂLAN

Lată ce înțeleg eu prin a pune umărul: a gândi și a acționa responsabil, a contribui la îndeplinirea propriilor propuneri pe măsura pregătirii și capacității.

Flacăra

ANUL XXIX - 8 (1289) - 21 FEBRUARIE 1980

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Legendă

A rămas călărețul în scări,
zăpada sclipește fierbinte.
Calul, privindu-l duos,
nechează și-l duce-nainte.

Căzut, ca un fluture beat,
el suieră semne de-oprire.
Calul, infierbintat,
aleargă-nainte-n neștire.

Intr-un tîrziu i-au găsit
sus între piscuri de munte.
Calul în ger răstignit,
el cu o stea spartă-n frunte.

Nu se știa dacă-s vii;
munții doreau să-i renască...
El se visa c-a murit,
calul nu știa să vorbească.

MIRCEA MICU

Țara înainte de alegeri

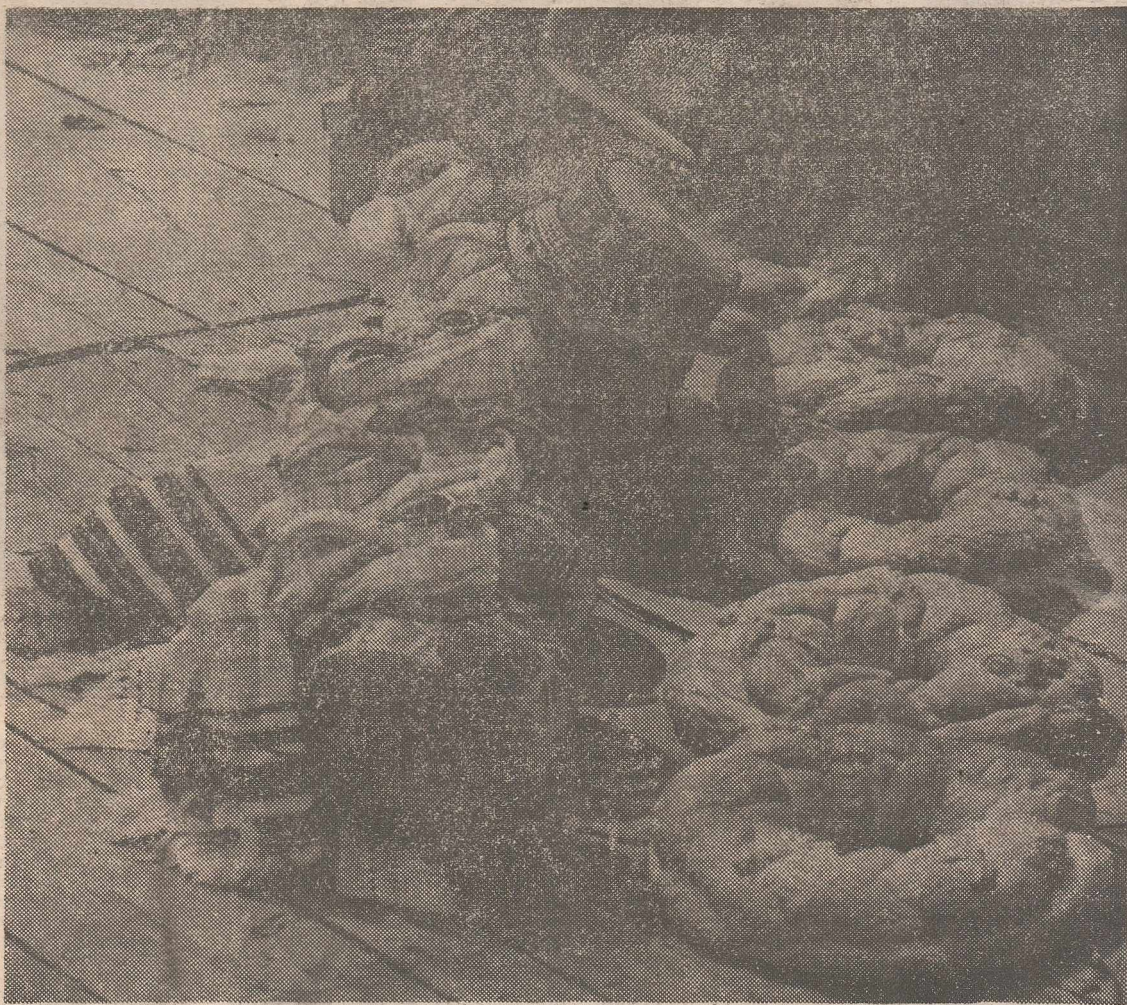
Performanțe tehnice, performanțe umane

Între faptul că șantierul din Centrala de construcții navale vor produce în acest an 29 de vase maritime mari, însumind peste 560 000 tdw, și alte 82 de nave fluviale și de lacuri, pe de o parte, și, pe de altă parte, faptul că pe raza fostului cartier de tristă amintire Bădălan din Galați, în locul bălților infestate de fițari și al maghernitelor de lut bătut, se află astăzi I.N.E.T.O.F. — o modernă și frumoasă întreprindere, vopsită toată în albastru marin, a cărei producție va avea nu peste multă vreme valoarea de o jumătate de miliard — între aceste două fapte se află totuși o strînsă legătură. Cititorii, cred, și-au dat seama de asta, intuind o clipă mai devreme surpriza pe care le-o pregătea reporterul.

Problema acestei legături s-a pus, pentru prima oară, în 1974, cuvîntul decisiv avîndu-l rentabilitatea. În două cuvinte, lucrurile stau așa: țara face nave, iar navele au nevoie de elice. Pînă nu demult, aceste elice se importau cu bani grei. Conducerea de partid și de stat a decis acordarea unei importante investiții, 580 de milioane cu totul, pentru construcția și dotarea la cel mai înalt nivel a întreprinderii, investiție care, fiindcă am pomenit de rentabilitate, urmează să se întoarcă în vistieria statului în cel mult cinci ani de la intrarea în funcțiune a noii unități. Restul a fost, ca să zicem așa, o treabă de rutină — dacă ne referim la uriașul efort de investiții al țării, la continua sa creștere a activității industriale. Lucrările au început în 1975. Au durat aproape doi ani de zile, pînă la ridicarea platformei la cotele actuale, 20 de metri de suprastructură așezată deasupra bălților și a fostei gropi de gunoi. În 1977 au început să sosească primele utilaje, între care și uriașul „strung” japonez de prelucrare a paletelor, o adevărată bijuterie (30 de milioane lei-valută), cu o înălțime de 20 de metri. La sfîșitul anului 1978, întreprinderea a produs prima elice. „Am început cu curaj, ne spune inginerul Laurențiu Harbuz, directorul unității, adică direct

(Continuare în pagina 6)

DUMITRU GRAUR ■

Fie piinea bună, rea, tot mai bună-n țara ta...

Gîndul după primul

Congres al învățămîntului

Măria sa, dascălul

Clare, cristaline, conturînd cu înalt adevăr personalitatea dascălului, starea de dascăl sau exigențele dascălului în România socialistă, aceste cuvinte rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna primului forum național al slujitorilor școlii noastre:

„Se poate spune că nu există misiune mai nobilă, îndatorire socială de mai înaltă răspundere, decît aceea de a forma și modela omul nou al societății noastre, de a pregăti tînăra generație de constructori ai socialismului și comunismului în România, viitorul patriei noastre. Îndeplinirea acestei misiuni cere din partea tuturor slujitorilor școlii pasiune și entuziasm, spirit de dăruire revoluționară, o înaltă conștiință politică și patriotică.”

Îi investim, într-adevăr, cu îndatoriri multiple, cu răspunderi extreme, le cerem, altfel spus, foarte multe (uneori chiar prea multe) acestor dascăli, acestor semănători de lumină, acestor mari anonimi, acestor eroi neștiuți ai uneia dintre cele mai grele profesii, ai uneia dintre cele mai nobile, poate cea mai nobilă dintre breslele ce zidesc edificul unei

culturi, al unui spirit, al unui neam. Ei trebuie să instruiască, dar și să educe, să le dăruiască generațiilor tinere știința, dar și umanitatea lor, să facă pentru copii, pentru tineri, cît mai multe lucruri utile, cît mai puține lucruri inutile (ba, lanță ce încă nu funcționează perfect, și nu totdeauna din vina lor), ei trebuie ca, la catedră, să uite de ei, de viața lor, de propriile griji, de propriile amărăciuni sau neîmpliniri, să aibă drept unică grijă doar creșterea, modelarea, formarea celor care, în viitor, vor răzbuna și vor împlini tot ce n-a împlinit prezentul. Prin ei, imaginea viitorului și a datoriei față de el sînt răsădite în suflete de timpuriu, astfel

(Continuare în pagina 21)

ILIE PURCARU ■

Un fapt împlinit

„Dacia Electric”,

pe străzile Timișoarei

Radarul Miliției municipiului Timișoara a înregistrat o substanțială depășire a vitezei legale auto, dar aceasta nu numai că nu s-a soldat cu o amendă, ci a provocat mare bucurie, așa-zisii contravenienți fiind călduros felicități. Dealtfel, nici nu exista vreun pericol de accident, deoarece la reușita experimentului și-a dat concursul miliția în persoană, barînd drumul și asigurînd toate condițiile necesare. Astfel a

fost doborît în mod „oficial” ceea ce se conturează a fi, pînă la această dată, recordul național de viteză la automobilele electrice. Pe fotografia înregistrării radarului apare clar cifra 097, așadar 97 km/h, atinși de automobilul T1-0101-TM. Dar aceasta nu a fost decît un început.

În adevăr, la Timișoara, după o muncă îndirjită de mai mulți ani și prin colaborarea fructuoasă a Institutului politehnic „Traian Vuia” cu „Dacia Service” s-au pus la punct nu unul, ci două automobile electrice: „Dacia Electric” T1-0101-TM și electromobilul DS1-0103-TM. Indicațiile nu sînt convenționale, ele reprezintă numerele de înmatriculare sub care circulă de aptoape patru ani, fiecare din ele însumînd în prezent circa 40 000 km, (fără nici o defecțiune. Succesul major nu constă însă în recordul de viteză, care mai ales la automobilele electrice joacă un rol secundar, ci în faptul că s-a acumulat o prețioasă experiență. Fapt curios, nici un organ de presă nu a pomenit pînă acum despre această remarcabilă realizare tehnică românească. O vom face noi.

Este vorba de o cercetare științifică originală, încorporînd mai multe brevete românești. În aceste zile în care Congresul educației și învățămîntului a polarizat atenția generală, trebuie relevate aportul deosebit al politehnicii timișorene, precum și rodnicia integrării învățămînt-cer-

(Continuare în pagina 8)

LIONEL NIȚESCU ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, organizează două intîmplări literar-artistice în zilele de 23 și 24 februarie la Brăila și Galați.

Spectacolele vor avea loc cu începere de la ora 17 în sălile sporturilor din localitate.

Dialogul la nivel înalt româno-bulgar

O nouă și importantă contribuție la dezvoltarea în continuare a tradiționalelor relații dintre cele două țări și popoare, vecine și prietene

Țară socialistă, țară europeană, viețuind în regiunea balcanică, atît de încărcată în semnificații pentru istoria mai veche sau mai nouă, asumîndu-și responsabilități racordate la cele mai fierbînti imperative ale epocii, adoptînd cea mai lucidă și rațională atitudine posibilă într-o lume atît de frămîntată cum este lumea în care trăim, militînd deci fără contenire pentru pace, înțelegere, bună conlucrare între popoare libere și egale, România înscrie, cu fiecare nou act al său de politică externă, contribuții mai mult decît notabile la materializarea acestor perseverente direcții de acțiune. Este o politică ce nu poartă amprenta conjuncturalului, o politică gîndită, elaborată și pusă în practică de o recunoscută personalitate a epocii, — președintele Nicolae Ceaușescu —, revoluționar consecvent și militant neînficat pentru socialism, pace și colaborare pe planeta noastră. Unui asemenea cadru principal și dinamic i se circumscrie și noul dialog la nivel înalt româno-bulgar, desfășurat cu prilejul vizitei de prietenie în țara vecină, între 13 și 14 februarie.

Prima vizită peste hotare în acest an a conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, urmare a invitației tovarășului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, a confirmat, și de această dată, valoarea dialogului politic între reprezentanți investiți cu cea mai înaltă răspundere și putere de decizie pentru impulsivarea relațiilor bilaterale în toate domeniile, pentru concertarea unor eforturi comune pe planul vieții internaționale. „Intr-adevăr — spunea în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit la dîneul oficial oferit în onoarea înalților oaspeți români — înțîlnirile noastre au devenit o practică curentă în relațiile dintre partidele și popoarele noastre; ele au contribuit la extinderea colaborării și cooperării multilaterale, în toate domeniile, dintre cele două partide și țări“.

Evoluția pozitivă a relațiilor româno-bulgare, raporturile de prietenie și bună vecinătate, de colaborare și solidaritate dintre România și Bulgaria, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre cele două popoare atît de legate printr-o tradiție multiseculară cunoscută, în anii din urmă, o adîncire, o perfecționare calitativă. O atestă și rezultatele recente vizite de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în R. P. Bulgaria, așa cum ad reieșit din desfășurarea vizitei, din convorbirile de lucru avute la Ruse și la Voden, din schimbul de păreri continuat între cei doi conducători de partid și de stat la complexul Riga, — reședința rezervată la Ruse oaspeților români —, o atestă Comunicatul dat publicității la încheierea acestui nou moment politic româno-bulgar. Ambianța de căldură prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, atît de pregnant pusă în evidență prin imaginile televizate care au constituit reportajul viu al vizitei, a fost dominantă, o dominantă caracteristică, de altfel, înțîlnirilor româno-bulgare la nivel înalt, relațiilor de prietenie și colaborare dintre țările, partidele și popoarele noastre. Este acesta un curs aflat în deplină concordanță cu orientările programatice ale Congresului al XII-lea al partidului nostru, care pune neabătut în centrul activității sale internaționale dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu toate statele socialiste, situînd la loc de frunte întărirea relațiilor cu țările socialiste vecine.

Problemele care au figurat pe agenda dialogului purtat de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov s-au concentrat, după cum specifică și Comunicatul final, asupra unor probleme actuale ale construcției socialiste în cele două țări, o deosebită atenție fiind acordată în acest sens înfăptuirilor luate la cel mai înalt nivel cu privire la dezvoltarea și aprofundarea relațiilor româno-bulgare. S-a evidențiat în acest cadru satisfacția pentru succesul cu care se realizează sarcinile trasate de conducătorii

celor două țări și partide în cadrul înțîlnirilor de anul trecut de la Voden și Sinaia. Domeniile de colaborare multiple și diverse — construcții de mașini, chimie, metalurgie, electronică, energetică, agricultură, cercetările tehnico-stiințifice, știință și învățămînt, pregătirea cadrelor, activitatea cultural-artistică — au fost nu numai examinate și analizate. Rezultate remarcabile ale acestei colaborări au fost cunoscute direct, apreciate direct de cei doi conducători de partid și de stat cu prilejul vizitării la Ruse a întreprinderii comune pentru construcții de mașini și utilaje grele, obiectiv economic ce materializează o formă superioară de cooperare în domeniul industrial.

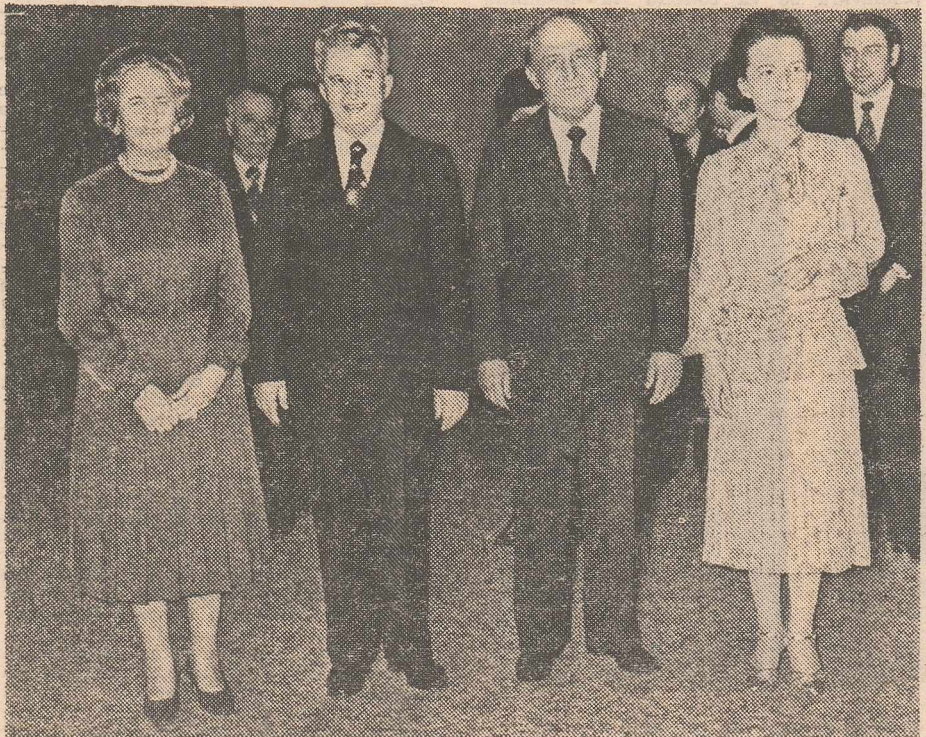
Semnificația unor asemenea rezultate a fost subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Ținînd seama de ceea ce ne propunem să realizăm, și noi, și dumneavoastră, și alte țări socialiste, trebuie să facem totul pentru a asigura, pe plan internațional, politica de destindere, de pace, de dezvoltare independentă a fiecărei națiuni“. „Destinderea — spunea și tovarășul Todor Jivkov — este, într-adevăr, o concluzie la care au ajuns popoarele în urma unor grele încercări. Și omenirea progresistă este în stare să asigure continuarea politicii de destindere, oprirea cursei înarmărilor, înfăptuirea unei dezarmări reale“. Este relevantă în aceste succinte aprecieri relația foarte strînsă ce există între socialism — care înseamnă o vastă operă constructivă — și starea lumii, starea de pace a lumii. Într-un asemenea context, schimbul de păreri între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov în legătură cu unele probleme actuale importante ale situației internaționale și ale mișcării comuniste și muncitorești, examinarea în timpul convorbirilor a altor probleme de interes reciproc, pornesc de la existența unei situații internaționale care reclamă nu meditații și constatări, nu atitudini pasive, ci, dimpotrivă, acțiune neîntîrziată, mobilizare unitară și perseverentă, în numele și pentru realizarea unor țeluri către care tind toate popoarele, toate forțele progresului. Cu atît mai mult cu cît, în ultimul timp, asistăm la

o agravare a situației internaționale, consecința a acumulării unor probleme nesoluționate, a amestecului forțelor imperialiste în treburile interne ale altor state, a politicii de forță și de amenințare cu forța, a accentuării cursei înarmărilor.

Exprimîndu-și îngrijorarea față de această stare, cei doi conducători de partid și de stat au afirmat hotărîrea României și Bulgariei de a milita neabătut și în viitor, împreună cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele progresiste, anti-imperialiste, iubitoare de pace pentru împiedicarea cursului primejdios al vieții internaționale, pentru continuarea destinderii, pentru asigurarea păcii și securității în Europa și în lume, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii trainice, a unei vecinătăți și înțelegeri, pentru dezvoltarea largă și neîngrădită a colaborării dintre popoare.

România și Bulgaria, acționînd pentru dezvoltarea relațiilor dintre ele pe baza principiilor marxism-leninismului și solidarității internaționale, a egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității internaționale, neamestecului în treburile interne și intrajutorării tovarășești — așa cum prevede de altfel Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală, din noiembrie 1970, acționează în interesul și spre binele popoarelor române și bulgare, al cauzei generale a socialismului și păcii, al înțelegerii și conlucrării pașnice în Balcani, în Europa și în întreaga lume. Deosebită căldură, stima și respectul cu care înalții oaspeți români au fost întîmpinați în acest miez de februarie de oamenii muncii din țara vecină și prietenă, satisfacția oamenilor muncii de pe întreg cuprînsul patriei pentru rezultatele rodnice ale vizitei de prietenie întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele țării, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Bulgaria, validează pentru prezent, validează pentru istorie acest nou moment de înaltă valoare pentru o cronică străveche, ce se îmbogățește necontenit.

DOINA IOVANEL ■

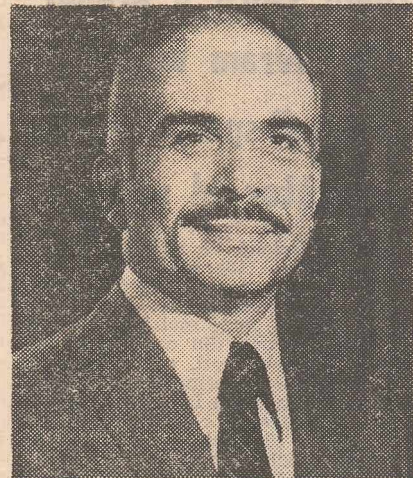

România și Iordania, relații mereu ascendente

La ora când revista noastră se îndreaptă spre tipar, Bucureștiul se pregătește să întâmpine pe Maiestatea Sa regele Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei, care, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, efectuează o vizită oficială în țara noastră.

Inscriindu-se în contextul relațiilor mereu ascendente dintre România și Iordania, dintre țara noastră și statele arabe, vizita va marca, desigur, un moment important în dezvoltarea colaborării reciproc avantajoase dintre cele două țări, în afirmarea năzuințelor de pace și înțelegere de care sînt animate popoarele română și iordaniană. Din aprilie 1965, cînd au fost stabilite relații diplomatice între România și Iordania, schimburile economice și cooperarea dintre cele două țări, colaborarea pe diferite planuri au înregistrat, an de an, creșteri substanțiale. O deosebită însemnătate pentru evoluția acestor relații au avut întîlnirile de la București și Amman dintre președintele Nicolae Ceaușescu și regele Hussein, convorbirile și înțelegerile convenite cu aceste prilejuri.

Intemeiate pe respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, egalitatea în drepturi și avantajul reciproc, relațiile româno-iordaniene se dezvoltă atât pe plan bilateral, cît și în domeniul vieții internaționale. În acest sens, sînt binecunoscute poziția României față de reglementarea situației din Orientul Mijlociu, ca și intensa activitate politico-diplomatică, numeroasele demersuri întreprinse de țara noastră, de președintele Nicolae Ceaușescu în direcția unor acțiuni care să asigure reglementarea pașnică a situației din această parte a lumii. Profund ata-

șată ideilor păcii și colaborării internaționale, România se pronunță cu hotărîre pentru o soluționare globală și trainică, pe cale politică, a conflictului din Orientul Mijlociu, care să ducă la o pace trainică prin retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, soluționarea problemei palestiniene pe baza dreptului la autodeterminare al poporului palestinian — inclusiv crearea unui stat propriu, independent — și asigurarea integrității teritoriale, independenței și suveranității tuturor statelor din zonă.

Urînd suveranului iordanian „Bun venit pe pămîntul României”, salutînd cu căldură acest nou moment româno-iordanian, poporul nostru își exprimă speranța că această vizită, convorbirile la nivel înalt ce vor avea loc în zilele următoare vor fi fructuoase, atît pentru cele două țări și popoare, cît și în interesul păcii și colaborării internaționale.

Convorbiri rodnice

Dinamica și bogata agendă de lucru a conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înscris la începutul acestei săptămîni primirea lui Giuseppe Zamberletti, subsecretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe al Italiei, și întîlnirea cu tovarășul Armand Magnin, secretar general al Partidului Elvețian al Muncii.

Fiecare dintre aceste întrevederi a prilejuit schimburi de păreri asupra unor aspecte privitoare la relațiile bilaterale — pe linie de stat, în cazul subsecretarului de stat italian, mai ales pe linie de partid în cazul secretarului general al Partidului Elvețian al Muncii — și asupra unor probleme actuale ale vieții internaționale. Evocîndu-se cu satisfacție evoluția relațiilor tradiționale de prietenie și colaborare rodnică româno-italiene, au fost reliefate amplele posibilități existente pentru dezvoltarea și amplificarea raporturilor dintre România și Italia în domeniile politice, economice, tehnico-științifice și cultural, în alte sfere de activitate, în folosul reciproc, al cauzei cooperării și înțelegerii între națiuni. De asemenea, prezentîndu-se activitatea și preocupările actuale ale Partidului Comunist Român și ale Partidului Elvețian al Muncii, a fost subliniat faptul că lărgirea și adîncirea continuă a bunelor raporturi dintre cele două partide contribuie la întărirea prieteniei și colaborării dintre România și Elveția.

În spațiul acestor dialoguri, cu o deosebită pregnanță se impun a fi reliefate unele aprecieri cu privire la evoluția vieții internaționale. În cursul schimbului de vederi cu Giuseppe Zamberletti, a fost subliniat „necesitatea intensificării eforturilor tuturor statelor pentru oprirea agravării în continuare a situației internaționale, soluționării exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state, pentru reluarea și continuarea politicii de

destindere, bazată pe respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, a dreptului fiecărui popor de a-și hotări destinele în mod liber și fără nici un amestec din afară”. Iar în cadrul întîlnirii cu tovarășul Armand Magnin, apreciîndu-se că „în ultimul timp se asistă la o încordare a relațiilor dintre state, care pune în pericol pacea lumii” a fost subliniată necesitatea intensificării eforturilor tuturor partidelor comuniste, socialiste, democratice, liberale, a forțelor politice din Europa și din întreaga lume, în direcția diminuării agravării situației internaționale, soluționării constructive, exclusiv pe cale pașnică, în interesul popoarelor a marilor probleme care confruntă astăzi omenirea. În acest context, o deosebită atenție a fost acordată problemelor realizării securității și cooperării în Europa — insistîndu-se pe pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid, anul acesta, — adoptării unor măsuri concrete și ferme de dezangajare militară, de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară, aspectelor legate de instaurarea unei noi ordini economice internaționale în lume.

Convergența opiniilor și concluziile asupra tuturor acestor aspecte atît de actuale, atît de preocupante pentru toate popoarele, pentru toate guvernele, pentru toate partidele evidențiază încă o dată necesitatea unității de acțiune a tuturor forțelor progresului în vederea atingerii obiectivelor majore ale contemporaneității, în consens cu aspirațiile de pace, bună înțelegere și cooperare neîngrădită între națiuni. Unitate pentru care România, președintele Nicolae Ceaușescu militază și acționează fără preget, sporînd necontenit prestigiul țării, respectul de care se bucură în lumea de astăzi.

Circumscripții, alegători, deputați trăiește în rîvna de a

Traian Chira e primar în Avram Iancu și oamenii spun că e bun conducător al moșilor

Cu puterea îndoită de scîlpătul fastuos al zăpezii, lumina soarelui de februarie îmbrăcase comuna Avram Iancu în straie de sărbătoare. Și oamenii ei — poate mai mindri decît alții, poate mai harnici decît alții și poate tocmai din cauza asta mai mindri — nu chiar toți, cam vreo două sute la număr, s-au perindat rînd pe rînd pe lingă statuia aceea a Iancului, sculptată de Romulus Ladea, și s-au închis în sala nu prea mare a căminului lor cultural. Nu i-am urmat imediat, ci am stăruit preț de câteva clipe lingă inchipuirea avîntată din bronz, îngindurat, cu ochii duruți de lumina și scîlpătul care instăpîniseră aerul și mi-am spus: trebuie ca oamenii țin la inchipuirea aceea, devreme ce și la Cîmpeni, cînd întreb de ceva sau de altceva, și se răspunde că ceavul sau altceavul acela e mai sus sau mai jos de statuia Iancului, devreme ce și aici, la Avram Iancu, comună cu peste opt mii de suflete, cînd întreb de ceva, oamenii tot la fel îți răspund, că ceavul acela e mai sus de statuia Iancului sau mai jos de statuia Iancului, mai sus de casa Iancului sau mai jos de casa Iancului, devenită de ani mulți un muzeu căutat. Și tot atunci mi-am amintit și o vorbă a moșilor, deosebită ca înțeles pe aceste meleaguri: să fii sănătos după cit lucră. Și se pare că Avram Iancu a lucrat bine, și în sus, și în jos, devreme ce a rămas sănătos și viu în memoria oamenilor. Și aici, în Vidra de Sus, comună care îi poartă azi numele, și acolo, în Vidra de Jos, și mult mai departe...

Și abia atunci m-am luat după oameni și am intrat după ei în sala nu prea mare a căminului lor cultural, chiar în clipa în care un moț, dogarul Nicodim Vesa, nu un moț oarecare, pentru că un moț nu poate fi nicicînd oarecare, se ridicase de jos, de unde era așezat, sus, în picioare, îl arătase pe alt moț cu degetul, zicînd-o de-a dreptul și fără nici o altă introducere: e un bun conducător al moșilor. Apoi s-au ridicat de jos sus și alții — Nicolae Chira, nu erau rude, nu, dar îl cunoștea pe moțul arătat din copilărie, profesoara Elena Pogă, conducătoarea vestitei formații de tulinăre din Avram Iancu, Ana Jude, care credea, printre altele, că moțul arătat și de ea ar trebui mult mai mult ascultat, sau Vasile Negru — și la fel au grăit, chiar dacă și cu unele mici ocolșuri. Și am înțeles atunci că Traian Chira, despre el era vorba, chiar dacă nu este chiar Avram Iancu, e primar în Avram Iancu, și dacă oamenii, moșii, spun că e un bun conducător al moșilor așa trebuie să fie.

Se petrecea depunerea de candidaturi pentru circumscripția electorală comunală nr. 2 din Avram Iancu, cuprinzînd satele Cîrăști și Gojeiești, și prin ferestrele sălii căminului cultural, mai aproape sau mai departe, puteau fi văzute dealțfel, cu ochiul liber, cam toate realizările legislației care acum se încheie, realizări la împlinirea cărora comunistul Traian Chira,

de cînd e primar, a pus zdravăn umărul, realizări nu puține ca număr și nici de trecut cu vederea ca însemnătate în viața lor, a tuturor: o școală cu opt săli de clasă, un grup social școlar, adică un internat înzestrat cu toate cele de trebuință, un alt cămin cultural decît cel în care zăboveam toți, în care două sute de oameni ar fi intrat cu mult mai puțină înghesuală, patru grădinițe sau un bloc cu apartamente și magazine la parter, desăvirșindu-și statura chiar peste drum de noi, în tipare vestind de pe acuma o adevărată izbîndă arhitectonică, la o scară potrivită locului, fără doar și poate. Și tot atunci s-au petrecut și depunerile de candidaturi pentru circumscripția electorală județeană nr. 67, cuprinzînd întreaga comună Avram Iancu, cu toate satele ei, înfățișîndu-se moșilor doi candidați. Mănaîla Radu și Dumitru Magda, oameni cu munci de răspundere în conducerea Uniunii județene a cooperativelor meșteșugărești din cuprinderea Albei. Și iar s-a ridicat în picioare profesoara Elena Pogă, mai marea tulinăreșelor, despre care moșii din jur spun cu mina pe inimă că nu ar pleca din Avram Iancu, chiar dacă aici, în Avram Iancu, ar mai rămîne o singură sură. Și a spus: peste 600 de oameni din văle și din munții instăpînîți de moși mîncîncă o piine frumoasă de pe urma meșteșugurilor lor, tocmai datorită dezvoltării și avîntului cooperativelor reunite în uniunea aceea. Și Mănaîla Radu, și Dumitru Magda, cum dealțfel s-au angajat, ar putea face mult mai mult pentru moși, dacă li se acordă încredere. Și s-au mai ridicat și alți moși — Nicolae Leahu, Traian Jude, învățătorul Teodor Vesa, Traian Marinca și Vasile Negru, din nou — și cam toți așa au vorbit. Apăsat, cu răspundere, cu căldură. Și ceea ce trebuia să fie ziua aceea luminoasă de februarie a și fost, o zi de sărbătoare, o zi în care s-au auzit mai des decît în alte zile cuvîntul încredere, cuvîntele din toată inima. Și, alături de aceste cuvinte, și vorba aceea a moșilor, cu un înțeles deosebit pe aceste meleaguri: să fii sănătos după cit veți lucra...

MIHAI PELIN ■

O femeie aleargă după soare

— Coleta de Sabata, purtați un nume cu inflexiuni nobiliare sugerînd apuse curți princiare și blazoane împodobite cu lei heraldici, vulturi și șerpi striviți. Desigur, numele joacă un rol cu totul secundar, totuși din curiozitate vă întreb: de unde?

— Sînt fiica unui modest croitor român din Arad, căreia noile condiții create în țara noastră i-au deschis larg porțile culturii, ale celor mai înalte școli. Am urmat Facultatea de electrotehnică din Timișoara, unde am și rămas și de care mi-am legat viața. Un sfert de secol la aceeași catedră de fizică! În ceea ce privește numele, este cel al soțului, care se trage din imigranți italieni săraci. Azi e prorectorul politehnicii. De-a lungul timpului, aceste meleaguri ale Banatului au constituit un adevărat creuzet al naționalităților. Alături de români au trăit în pace și bună înțelegere, ca buni gospodari, nemți și un-

guri și chiar descendenții ai unor vechi familii franceze și italiene, despre care însă s-a vorbit mai puțin. Aveam o colegă care se iscălea, nemțește, Schief. De fapt, cu foarte, foarte mulți ani în urmă familia ei se numea Chef, nume pur franțuzesc, și chiar erau francezi.

— Tovarășă de Sabata, despre dumneavoastră se spune că „alergați după soare”. Este vorba doar de o pasiune științifică?

— În adevăr, de mai mulți ani studiez posibilitatea aplicării practice a energiei solare. Aceasta a devenit însă ceva mai mult decît o activitate profesională, de fizician. Sînt îndrăgostită de acest colț de țară, scaldat de acea lumină blîndă care parcă se regăsește și în caracterul oamenilor.

Rezultatele științifice obținute de Coleta de Sabata au un caracter de pionierat și evidențiază rodnicia integrării învățămînt-cercetare-producție, subliniată cu atîta putere și convingere la recentul Congres al educației și învățămîntului. În cazul de față, comanda socială a însemnat abordarea unor probleme teoretice de mare noutate și finețe, pentru ca în final să beneficieze economia națională. Colectivul condus de profesorul doctor inginer Coleta de Sabata și compus din profesor doctor Aurica Munteanu și șefii de lucrări doctori Cristian Marcu și Ioan Mihalca a realizat, cu ajutorul proiectanților, prima hală din țara noastră pentru uscarea produselor ceramice, și anume, cea de la Jimbolia. În trei ani, aci au fost uscate cu energie solară cinci milioane blocuri ceramice, economisindu-se 300 tone combustibil convențional.

Au urmat și alte premiere. La Săcălaz, pentru Direcția de drumuri și poduri, Regionala Timișoara s-a realizat prima instalație solară din lume folosită la prepararea materialelor necesare construcției de drumuri, un sector mare consumator de energie. Elementul de premieră mondială a fost confirmat la Congresul mondial de construcții de drumuri de la Viena din septembrie 1979, la care directorul Regionalei, doctorul inginer Laurențiu Nicoară, profesor asociat la Facultatea de electrotehnică, a prezentat această realizare românească de prestigiu. Despre ce e vorba? La prepararea amestecurilor asfaltice pentru șosele și autostrăzi se folosesc bătălii, rezervoare de mii de tone de bitum, care trebuie încălzite tot timpul pentru a se împiedica solidificarea materialului. Colectivul științific timișorean condus de Coleta de Sabata a amenajat o parte dintr-un asemenea rezervor, cu o capacitate de 600 de tone, pentru a funcționa cu energie solară. Astrul zilei mentine în rezervor, din primăvară pînă în toamnă, temperatura de 70 grade. Dar cu aceasta noutățile nu s-au epuizat.

Pentru a se atinge o temperatură și mai înaltă, necesară însăși preparării amestecului, s-a recurs — din nou o premieră națională! — la o oglindă cilindrică metalică, avînd suprafața de concentrare de 36 metri pătrați. Cu alte cuvinte, o uriașă oglindă solară. Căldura obținută în zona focală este transmisă unui sistem de țevi prin care circulă ulei mineral încălzit. În vara trecută, s-a observat că în zona focală căldura era atît de mare încît orice insectă care, spre ghinionul ei, trecea întimplător pe acolo cădea fulgerător carbonizată, zeci de kilowați fiind concentrați pe o zonă foarte mică. În această primăvară se va conecta la instalație

sistemul de măsură și control, apoi se va trece la automatizări. În final se vor obține cele 150—200 grade, necesare procesului de producție și se va realiza o economie de circa 30 tone combustibil convențional pe an.

— Și pe viitor avem planuri mari — continuă Coleta de Sabata. Studiem posibilitatea conversiei directe a energiei solare în energie electrică pentru uz casnic. Urmărim să folosim doar materiale din țară și să realizăm totul la prețuri rezonabile; cu alte cuvinte, pornim de la realitățile și necesitățile noastre.

Oricît de utilă și de laudabilă ar fi activitatea științifică a fizicienei Coleta de Sabata, ea nu poate explica singură înalța cinste ce i-a fost făcută de către cetățenii circumscripției electorale Buziaș, care i-au propus candidatura pentru Marea Adunare Națională în alegerile din 9 martie, exprimîndu-și astfel aprecierea pentru intensele și fructuoasele ei preocupări pe tărîm obștesc.

— În satele bănățene — arată Coleta de Sabata — nivelul de trai este foarte ridicat. Am văzut grajduri în care vitele sînt spălate cu apă încălzită prin energie solară. Am văzut băi de faianță și congelatoare care păstrează timp de șase luni alimentele, inclusiv fructe și legume pentru iarnă, la minus 30 de grade; cei mai mulți săteni au în casa lor boiler. În Banat ștergerea treptată a diferențelor dintre sat și oraș capătă o rezonanță deosebită. Baia și congelatorul reprezintă mult, desigur, dar nu totul, ele nu înseamnă neapărat și cultură, de pildă. Menținerea și dezvoltarea tradițiilor noastre culturale, propagarea unor concepții științifice despre univers, combaterea mentalităților retrograde, obscurantiste — probleme care pe mine ca fiziciană și ca secretar al centrului universitar de partid Timișoara — mă preocupă foarte mult — iată domenii în care sînt multe de făcut. Eu însămi țin conferințe, vorbesc cu oamenii, caut să contribuie, pe măsura puterilor mele, la ridicarea continuă a nivelului lor de cultură și civilizație.

LIONEL NIȚESCU ■

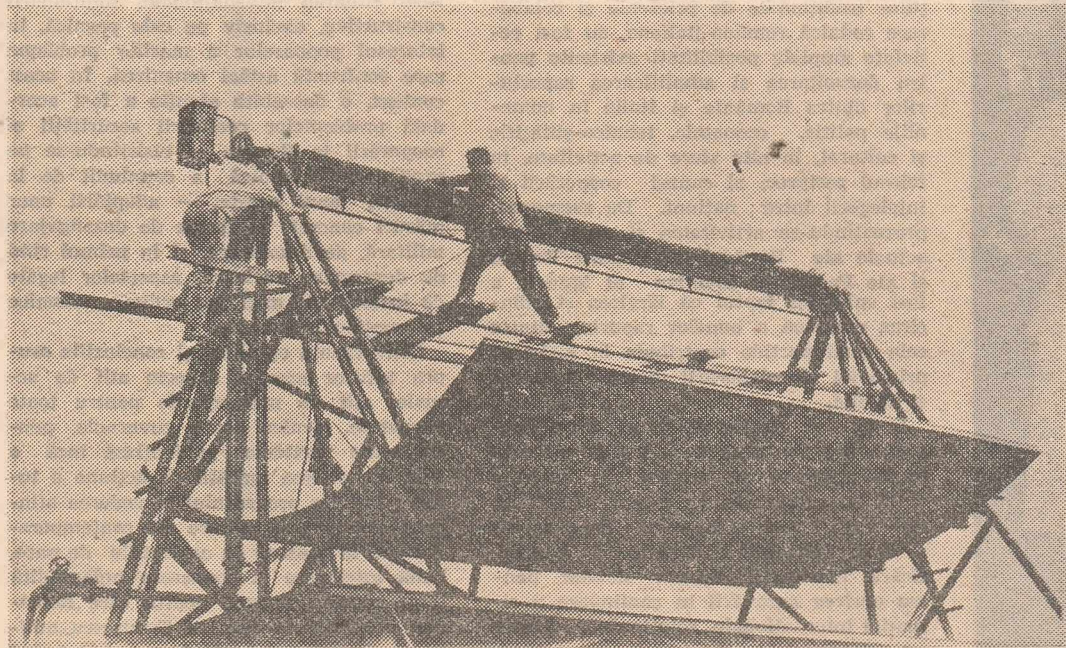
Lelești, comuna de la poalele Parîngului

Mi-a zis Iacob Xenofon, un prieten bun și un confrate într-ale gazetăriei: Colega, dacă tot vii la noi, la Gorj, e păcat să nu vezi, măcar pentru cîteva ore, unul dintre satele noastre cele mai interesante. Du-te deci la Lelești și întreabă acolo de învățătorul Grigoriu Roagă-l să-ți arate comorile lui din muzeu. Bine, prea bine, frate-meu, dar cu ce s-ajung pînă acolo? L-am întreat. Ei, asta-i! Perpedes sau... cu autobuzul de Dobrița — mi-a răspuns el, dilematic, scărpinîndu-și îndelung bărbia.

N-am mai așteptat o altă rezolvare. Am dat fuga la autogara cea nouă a Tg. Jiuului, am prins cursa de 13 fără un sfert și, în mai puțin de patruzeci de minute, datorită iscusinței șoferului Vasile Damian, am ajuns tocmai sub culmile munților Vilcan, la poalele Parîngului. Doar la cîteva kilometri se află piscurile Straja și Scurturi, cu stîncile lor ninse strălucind ca argintul sub un soare neobișnuit de februarie. Alături, curge șipotînd Susița, cu apele-i turburi, involburate de topirea prematură și înșelătoare a zăpezii de pe costișele pe care mi le imaginez vara încărcate de verdeață și pomaturi. Și acum însă, în plină iarnă, iafă, locurile sînt de un pitoresc desăvirșit.

Leleștii m-a primit cu casele-i de munte, cochete și foarte curate, construite de gospodarii lor după o arhitectură locală ce imbină fericit modernul cu tradiționalul. Cu porți înalte, frumos încrustate și stilizate, cu stilpi de prispă care, pe alocuri, își păstrează nealterată obrișia populară din care s-a inspirat chiar și Brăncuși. Cu prispe sau verande cioplite în lemn, cu pivnițe largi sub pridvoare. Incolo, un sat ca oricare. Cu multe case noi, dintre care unele cu etaj, cu nelipsitele televizoare de care s-au cam plictisit copiii, cu asfalt și chiar cu trotuare pe o bună parte din șoseaua principală, cu cinematograful, bibliotecă, școli noi, magazine, dispensar, grădinițe. Cu cămin cultural și electrificare...

La consiliul popular mă prezintă primărița Iulia Ferou, secretara comitetului comunal de partid, și secretarului adjunct Dumitru Dragomir. Ceva mai tîrziu, apare și vicepreședintele consiliului. Oamenii sînt toți angajați în pregătirea alegerilor de la 9 martie. Abia ce au picat de la o întîlnire avută cu cetățenii în cadrul „Tribunei democrației socialiste”. Mă informează că au întocmit listele de alegători pe care le vor și afișa imediat, spre a putea oamenii să se verifice în ele, că de mine vor începe adunările de desemnare a candidaților de deputați pentru circumscripțiile electorale. În rest, circumscripțiile au fost delimitate și numerotate, s-au stabilit secțiile de votare

Cea mai mare oglindă solară din țară (Săcălaz-Timiș), care va „lucra” în construcția de drumuri și unul din principalii creatori: Coleta de Sabata

sau, altfel spus, fiecare colț de țară deveni mai frumos

și se pregătesc urnele, cabinetele de vot și întregul material trebuitor.

S-a trimis vorba învățătorului Grigoroiu că are vizitatori la muzeu. În așteptarea lui avem răgazul binevenit de a afla mai multe despre comuna de la poalele munților. Atestată documentar încă pe la începutul secolului al XV-lea, sub domnia lui Mircea cel Bătrîn, așezarea s-a dezvoltat anevoie, asemenea multor sate de munte. Pământul, mai mult pietros, destul de sărăcăcios, nu-i prea ajută pe truditorii lui nevoiași, fără avere. Recoltele erau slabe, dijmuite adesea și ele de cei cițiva mai înstăriți. Oieritul, creșterea vacilor, tăbăcitură pieilor, creșterea albinelor, lemnăritul, prelucrarea lînii și pomicultura îi ajutau totuși pe bunii gospodari să-și ducă traiul modest, de azi pe mâine. Muzeul etnografic și de istorie a satului, adăpostit cu chibzuială și sirg, chiar în casele unui boiernaș luminat de țară (care a fost și un dascăl de nădejde al copiilor în vremuri de restriște), grație inițiativii inimosului învățător Grigoroiu, arată convingător și foarte sugestiv evoluția înțelegerii oamenilor locului, obiceiurile și tradițiile lor.

2500 de locuitori numără astăzi întregul Lelești, cu satele lui componente Frătești, Ursății și Rasovița. Are 23 de cadre didactice — profesori, învățători și educatori; doi medici specialiști și alte șase cadre sanitare; cinci ingineri agronomi, hercicultori și zootehniciști; trei sute de copii școlari și preșcolari; numeroși muncitori în fabricile, minele și întreprinderile din împrejurimi. Iar talpa sau baza satului o formează cei 450 de țărani cooperatori.

Cooperativa noastră agricolă s-a constituit prin 1960 — își amintește tovarășa Iulia Ferou. Mai acum cițiva ani s-a înființat și asociația pomicolă, care are acum circa trei sute de hectare cu pomi diferiți, pruni, meri și nuci în special. Anul trecut, pe terenurile cooperativei s-au obținut peste 4000 kg porumb-știuleți la hectar, 1400 kg de grâu, ceea ce, pentru solul nostru destul de sterp, e totuși ceva. Avem peste 1000 de oi, 400 de vaci cu lapte a căror producție încă nu ne mulțumește, deși s-au muls neori și 2500 litri pe cap de vacă furajată. Avem, în schimb, o secție de țimplărie aparținând de Combinatul de industrializare a lemnului din Tg. Jiu, în care circa 35-40 de oameni lucrează cu bune rezultate articole de export. Vreo 20 de zugrăvi și zidari lucrează în secția prestatoare de servicii din cadrul cooperativei de consum; alții — la atelierul de sudură și fierărie. Circa 40 de femei lucrează la domiciliu diferite cusături și țesături, ca încadrate ale Cooperativei „Arta populară” din Tismana.

Am văzut că și aici, la dv. în comună, s-a construit mult.

Firește. Peste 500 de case noi, printre care multe cu etaj, tip vilă, cum sînt ale membrilor cooperativei Dumitru Popeangă, Ion Roșca, Maria Diaconescu, Nicolae Popeangă sau Nicolae Georgi, Constantia Popescu. În anii mai din urmă am mai construit șase săli de clasă și laboratoare, o grădiniță la Ursății, un dispensar nou, care desăfoară o activitate model pe țară, un cămin cultural la Frătești, cu o sală de festivități de peste 100 de locuri, un magazin sătesc... Un monument înălțat în amintirea eroilor. Pentru că am redat circuitului agricol peste 100 de hectare de teren și am dat la fondul central de stat însemnate cantități de produse agroalimentare, în special carne, prin sistemul achizițiilor și contractărilor, am primit anul trecut Ordinul Muncii clasa I.

Perspectiva e și mai îmbucurătoare — intervine în discuție secretarul adjuncț. Vom termina curînd de construit noul local, cu etaj, al grădiniței și creșei de copii, cu 190 de locuri, din satul de reședință, iar în cincinalul ce vine ne vom extinde ferma pomicolă pînă la 700 de hectare: ferma de vaci va ajunge la 1000 de capete: vom construi un supermarket, vom introduce rețeaua de apă potabilă, vom îndigui și canaliza pîrul ce trece pe marginea șoselei din inima satului. Cîteva din aceste propuneri s-au ridicat și alături, la Tribuna democrației socialiste.

Cît privește muzeul, aș vrea să spun doar că este o întreprindere dintre cele mai serioase și interesante. L-am văzut, așa cum m-a îndemnat prietenul meu Xenofon, și trebuie să recunosc sincer că m-a impresionat. Atît el, colecția lui de piese deosebit de interesante, cît și mai ales patriotismul, stăruința și migala exemplară a învățătorului Ion Grigoroiu. Și ce bine ar fi dacă am avea peste tot în satele noastre măcar cîte un astfel de intelectual slujitor devotat obștii și locuitorilor natale, pînă la totala dăruire de sine, cum e bătrînul învățător din Lelești Gorjului!

Omul sfîștește locul, și se confirmă asta și aici, la poalele Paringului.

MIHAI STANESCU ■

**Acesta este
omul faptei
sale!**

Cea mai mare întreprindere de tricotaje din țară se cheamă „Zimbrul” și se găsește la Suceava. Sîntem în februarie, 1980, și întreprinderea funcționează normal. Normalul acesta are o istorie. Și încă una pasionantă. O istorie atît de frîntîntată, atît de palpitantă, în cîteva momente, încît ar putea fi, foarte bine, cuprinsul unui roman bun. E unul din cazurile în care viața seamănă a literatură, dar atît de bine încît trebuie deapărat povestită. Unul din acele cazuri unde un om, pentru care toate păreau de ajuns de lămurite ca să nu-și facă griji cu anii ce aveau să vină, se trezește, chiar așa, se trezește pe neașteptate în cel mai complicat examen al conștiinței sale.

Omul se cheamă Traian Dominte. Pînă la data de 11 iulie 1975 a lucrat ca inginer-șef într-o filatură din Fălticeni.

La 11 iulie 1975, Traian Dominte este invitat la Suceava, unde are loc sărbătorirea unei fapte de seamă: județul a îndeplinit, primul pe țară, sarcinile cincinalului 1971-1975. Chiar și în județele fruntașe există întreprinderi codășe. În Suceava, întreprinderea cu cele mai rele rezultate era „Zimbrul”. Mergea atît de rău încît își putea disputa pe-atunci onoarea de-a fi cea mai păguboasă din ramură. În plină sărbătoare, inginerului Traian Dominte i se încredințează direcția întreprinderii „Zimbrul”. Un moment bine ales: deși știa ce-l așteaptă, nu putea să zică nu. Era prea multă lume de față!

„Mi-am început prima zi de muncă aici, la orele 6.45. Timp de o lună am fost un director cumsecade și la locul lui, spune Traian Dominte. Inginerii întreprinderii, deși aveau program de la 7, seoseau abia la 8. Ca să plece la 11. Mă salutau cu bunăvoință cînd mă vedeau urmărindu-i cu privirea. Și le răspundeam binevoitor. Părea să nu se fi schimbat nimic cu venirea mea acolo și, de fapt, nici nu se schimbaseră. Timp de o lună de zile am stat și am fotografiat, cum s-ar spune, oamenii, munca lor, obiceiurile înstăpînite la „Zimbrul”. Era întreprinderea care, de la înființare, din 1968, deși avusese patru directori, nu-și realizase nici o lună planul. La nici unul din indicatori. Mergea atît de anapoda, încît te întrebai dacă tot ce se petrecea cu tine acolo era adevărat. Ce-am văzut deci în luna aceea?

Am văzut că relațiile dintre oamenii muncii și conducere erau degradate. Chiar și pentru discuția unei probleme de producție, muncitorii, maistrii, toată lumea trebuia să facă o cerere scrisă către direcție ca să fie planificată în audiență. Audiențe pentru rezolvarea sarcinilor de plan, asta da, birocrație! De fapt, nici după audiențe nu se soluționa nimic. Responsabilitatea cadrelor de conducere era minimă. Inginerii erau propriii lor stăpîni. Nu-i întreba nimeni de undă vin și unde se duc. Se bea în timpul programului. Într-o zi, femeile de serviciu au adunat mai bine de 200 de sticle goale, risipite pe lîngă pereții secțiilor.

Fluctuația cadrelor era alarmant de mare. Peste 30 la sută. Întreprinderea, deși cu aproape patru mii de oameni, nu avea cantină, nu avea creșă și cămine pentru copii, nu avea cămine pentru nefamiliști. Și, ce era mai grav, în privința acestor dotări nu exista nici o perspectivă.

Imediat după 23 August, Traian Dominte i-a convocat într-o sedință pe toți oamenii muncii cu studii superioare — pe atunci erau 70 — și le-a comunicat, sistematic, rodul observațiilor sale de-o lună de zile. Nu le-a reproșat, le-a comunicat. Atît. Apoi le-a spus că s-a stabilit un nou program de lucru pentru personalul de conducere și TESA. Ziua de muncă începea la orele 6.50, cînd directorul intra ultimul pe poarta întreprinderii, și se încheia la 18.00, ceas la care primul care pleca era directorul. Directorul Traian Dominte le-a explicat foarte calm că întreprinderea trebuia, din acel moment, să-și facă planul, ca să-și poată justifica existența și, mai ales, să poată plăti întregi retribuțiile oamenilor. Cînd se va ajunge la îndeplinirea tuturor sarcinilor de plan totul avea să intre în normalul celor 8 ore de muncă. Dar numai atunci. Dacă vroia cineva altfel, era liber să se încadreze în altă parte. Au fost anunțate, totodată, măsuri drastice împotriva celor ce beau în timpul programului ori prejudiciau avutul obștesc.

Măsuri care au și fost duse la îndeplinire. Și au fost aplicate, pentru indisciplină, sancțiuni drastice, mergînd pînă la desfacerea contractului de muncă. Chema-tă în judecată în aproape 400 de procese

pe această cauză, întreprinderea nu a pierdut nici unul.

Directorul Traian Dominte spune că a avut, de la început, sprijinul, devotamentul întru idee al organizației de partid și al multor oameni de bine. Aceștia au organizat un sistem de control și supraveghere a avutului obștesc de o strictețe și o eficacitate extraordinare. Era, puși și simplu, o resurecție generală a conștiinței muncitorești împotriva sentimentului de neputință ce părea să se fi instaurat la manifestările agresive ale lenei, iresponsabilității, relei voințe.

„Era o asemenea situație, spune Traian Dominte, încît gîndeam că acum se hotărăște soarta mea de om și inginer. Soarta mea odată cu a întreprinderii. Eram o mină de oameni foarte hotărîți și, de partea noastră, întreaga muncitorime onestă și harnică. S-a întimplat, în mai multe rânduri, să fac dreptate unor muncitori, obligîndu-i pe cițiva ingineri să-și recunoască greșelile. Dealtfel, cred că era pentru prima oară cînd muncitorii aveau, la „Zimbrul”, dreptate. Ei cereau, îndreptățit, să li se asigure materia primă și condiții de muncă, ei cereu să aibă garanția retribuției întregi și a colaborării la binele producției. Căpătînd încredere, venind primele luni în care „Zimbrul” și-a făcut planul, era și momentul să li se ceară oamenilor mai multă încredere. De comun acord cu organizația de partid, cu sindicatul și U.T.C.-ul, cu comitetul, din vremea aceea, al oamenilor muncii, am propus într-o adunare generală realizarea, în parte cu fonduri de la stat, în parte prin contribuția tuturor, a unui complex social. Oamenii au spus da. Acest complex, care la terminare va fi, probabil, cel mai mare și mai bine dotat din întreaga rețea a industriei ușoare, e clădit pur și simplu de oamenii întreprinderii. Două treimi din investiție sînt acoperite prin muncă voluntară. Acum avem o creșă, un cămin pentru copii, cămine pentru nefamiliști, cantină, policlinică. Iar fluctuația cadrelor, care într-o întreprindere cu mii de femei, cum e a noastră, ar justifica ușor cîteva procente, tînde spre zero.”

Întreprinderea de tricotaje „Zimbrul” din Suceava va îndeplini sarcinile acestui cincinal la 20 mai 1980. „Numai o minune ne-ar împiedica, spune Traian Dominte, să nu ne ținem promisiunea. Dar minuni de acestea n-am avut, pînă azi, nici una.”

Întreprinderea „Zimbrul” anunță o producție suplimentară de 520 milioane lei. În ultimii cinci ani, deși aproape, trei sferturi din producție merge la export, întreprinderea „Zimbrul” nu a primit nici o scrisoare cu observații critice de la parteneri. La fiecare nouă luni, „Zimbrul” își amortizează, prin valoarea producției, fondurile fixe, ceea ce este o performanță de-a dreptul excepțională. Cea mai mare întreprindere din Centrala industriei tricotașelor este unitate model pe lîngă creșterii productivității și eficienței economice.

Cînci ani înseamnă un cincinal. Pentru inginerul Traian Dominte, pentru colectivul de oameni ai muncii, recelibrat în condiții adesea dramatice, acești cinci ani au însemnat ani de adevăr. Un cincinal al cunoașterii de sine, al luptei îndrîzite cu vechiul, al bătăliei pentru onoare.

Inginerul Traian Dominte este candidat în Circumscripția electorală județeană nr. 3. Aici se găsește și „Zimbrul”. Oamenii din partea asta a orașului îl cunosc bine, îi știu fapta, au încredere în el. Ca să-l voteze, ei au ca argumente tot ce gîndește și ce face în folosul întreprinderii „Zimbrul”, și sînt convinși că el va ști să-și cinstească mandatul.

TUDOR OCTAVIAN ■

**A face, înseamnă a te
bate din toate puterile
pentru ideile tale!**

Vulcanul este o comună premiată de cinci ori la rînd (în 1977 locul I și Ordinul Muncii clasa I) pentru rezultatele din agricultură și pentru gospodărire. Venit de la Rîsnov, Stelian Ioana, primarul, se află de 11 ani la Vulcan. Zice: „Mi-a trebuit aproape un an de zile să-mi conving totuși să plecăm din oraș într-o comună. Astăzi însă cred că ar trebui s-o lămuresc vreo doi ca s-o conving să ne mutăm înapoi!” Cooperativa agricolă de producție din comună nu-i mare, aproape o mie de hectare de teren arabil care aduce 24 de milioane anual, dar rezultatele ei sînt dintre cele mai bune, în special în producția de cartofi de sămînță, care reprezintă circa 60 la sută din întreaga producție a cîmpului. „Am plecat de la 12000 de kilograme la hectar, spune primarul comunei, și am ajuns să avem pînă la 33000 kg. Anul 1979 s-a încheiat pe 31200 kg la hectar”. Sînt 6250 de locuitori în cele trei sate ale comunei Vulcan, între care mai bine de 2500 sînt naveștiți la întreprinderile din Brașov,

Codlea, Cristian sau Zărnești. Și totuși, am aflat, absolut toți locuitorii comunei merg la cîmp, fără excepție, primînd cîte o porțiune de teren (30 ari cu cartofi, 10 ari cu sfeclă) spre întreținere și cultivare. Așa se explică rezultatele foarte bune la cîmp, cele mai bune pe județ pentru culturile amintite, și tot așa cele 4 milioane de lei în plus la producția globală agricolă în 1977, anul care a adus comunei Ordinul Muncii clasa I. Pînă aici, să fim însă drepecți, lucruri normale, rezultate foarte frumoase dar totuși obișnuite, acolo unde munca înfrățită a românilor, germanilor și maghiarilor de pe aceste meleaguri își vede roadele cinstite așa cum se cuvine, prin premii și hambare pline.

Stelian Ioana nu s-ar putea mulțumi numai cu atît. El este un om cu idei, dar și cu ambiția de a face din Vulcan o comună cu adevărat de frunte. Știe foarte bine, de asemenea, cum spune, că de multe ori „a face” înseamnă a lupta, a te bate din toate puterile pentru ideile tale. Și chiar procedea în consecință. Să luăm exemplul celor trei iazuri de pește. Iată ce spune: „Gîndul mă minca de ani de zile. Locul unde se află acum iazurile se numea „Eleșteu”, nume pămîntat din tată-n fiu, numai că acolo nu se aflau decît o mlaștină și un teren cu iarbă acidă, pe care animalele refuzau s-o mîmînce. L-am căutat pe nea Cioclu, unul dintre cei mai bătrîni oameni din sat, de la care am învățat multe lucruri despre Vulcan, și el mi-a povestit că pe vremuri acolo era o moară de apă. Am urmărit izvorul și iarna, cînd îngheța apa, și în zilele cele mai secetoase — așa am văzut că izvorul nu scădea niciodată, indiferent de vreme. Într-o noapte m-am dus cu lampa de carbid, după raci, și-am observat la lumina lămpii și ceva peștișori, o specie locală fără importanță, dar m-am convins că merită să încercăm. Atunci am vorbit cu directorul general de la „Tractorul” și tovarășul Sechel s-a arătat interesat de idee, gîndindu-se la aprovizionarea cu pește pentru cantina întreprinderii. Cu sprijinul lui am amenajat două iazuri pentru fabrică, apoi al treilea, de 7 hectare, pentru comună. A ieșit și puțin scandal, că nu făcusem forme de scoatere din circuit, direcția agricolă a insistat să fim amendați, directorul Sechel și cu mine, iar O.N.T.-ul s-a și înghesuit, cînd lacurile au fost gata, să le preia! Formele ar fi durat cel puțin doi-trei ani de zile, pentru un teren care nu producea decît iștari și broaște, iar noi scoatem deja o producție bună de pește. E adevărat că și pentru asta am umblat destul, am fost pe la Tg. Mureș, la Zaul de Cîmpie, la Nucet și abia la Fulga, lîngă Mizil, am izbutit să luăm 1100 kg de puiet pentru popularea lacurilor. Sperăm ca în toamna care vine să recoltăm cinci-sase mii de kilograme de pește pentru populația comunei, iar dacă ne-o prisosi vom vinde și la alții!”

Există în comuna noastră o microcentrală, despre care s-a mai scris în presă, care funcționează de 70 de ani și încă merge foarte bine. Nu consumă decît 10 litri de ulei într-o lună. Produce cam 14000 kW în 24 de ore, iar toate satele noastre n-au nevoie decît de vreo 7000. M-am uitat bine la ea și-am văzut și canalul Vulcaniței (cu riu în care nu poate trăi nimic, din cauza apelor reziduale de la Zărnești), o apă cu debit ridicat constant, și mi-a venit ideea. De încă o turbină ar fi nevoie și ceva tuburi pentru presiune, lucruri relativ ușor de rezolvat, iar pînă la Codlea s-ar putea face vreo două-trei de astfel de microhidrocentrale! N-am dormit o noapte, am tot socotit, am făcut calcule economice. m-am gîndit cum să mobiliza oamenii ca să facem măcar una pentru comună. Am îndrăznit să bat chiar la ușa tovarășului primului secretar, înfățișîndu-i ideea. S-a bucurat și m-a încurajat, zicînd că astfel locuitorii ar putea primi curentul pe gratis, de oricîtă energie electrică am avea nevoie. M-am dus la I.R.E. Aici însă m-am împotmolit. Tovarășii de acolo mi-au spus că dacă vreau să o fac nu mă împiedică, nici de sprijinit nu mă sprijină! Am fost nevoit să renunț. Și-mi pare tără rău, că n-o făceam pentru mine!”

Altfel, idei ar fi încă multe. Stelian Ioana se gîndește la perspectivele de dezvoltare turistică a zonei („am vrut să facem măcar un sat de vacanță pentru copii, dar s-a opus direcția agricolă”), inclusiv la amenajarea a încă 3-4 lacuri cu pește, apoi la redeschiderea unei mine de lignit (la Colonia 1 Mai), închisă în 1962 dar posedînd încă, după calculele specialiștilor, un filon foarte bogat, la folosirea argilei refractare, din belșug în aceeași mină („după cîte știu eu, noi sîntem deficitari pe economie!”), la muntele de calcar din împrejurimi, bun pentru mozaic, și încă la cîte nu se mai gîndește primarul comunei Vulcan, desigur nu spre folosul lui, ci al tuturor locuitorilor mîndrei așezări brașovene. „Ne vom bate pentru toate, îmi spune în încheiere, fiindcă dacă m-aș descuraja de tot atunci mi-aș da demisia din funcția de primar. Iar asta n-am de gînd!”

DUMITRU GRAUR ■

Nu sînt marinari, dar bucuria lor este tot marea

— Tovarăse director Virgil Iordănescu, deși activitatea institutului din conducerea căruia faceți parte nu este anonimă, mi se pare util totuși pentru marea masă de cititori, să începem cu o succintă prezentare a Institutului român de cercetări marine.

— Iată că în luna martie a acestui an, mai exact în 16 martie, institutul nostru va implini zece ani de la înființare. Activitatea sa se desfășoară într-un cadru multidisciplinar, concurînd la asigurarea nevoilor informaționale și tehnologice ale dezvoltării economico-sociale a României, iar obiectul muncii noastre îl constituie, desigur, mediul marin. Principalele direcții de activitate sînt: explorarea resurselor pescărești din Marea Neagră și oceanul mondial, îmbunătățirea tehnologiilor de pescuit și de prelucrare a capturilor, elaborarea tehnologiilor de cultivare a unor organisme marine valoroase, cunoașterea evoluției principalilor factori de mediu din Marea Neagră, precum și elaborarea de aparate și dispozitive pentru explorări marine. Rezultă limpede că obiectivele noastre tin seama de necesitățile dezvoltării economice a țării, planul de cercetare al institutului fiind alcătuit în concordanță cu orientările principale referitoare la cercetarea științifică din Programul-directivă aprobat de Congresul al XII-lea al partidului.

— Faptul că venim an de an în concediu la mare, ne face să credem că, iată, cunoaștem marea. Dar cunoaștem într-adevăr Marea Neagră?

— Fiecare poate să cunoască mai mult sau mai puțin, în funcție de gradul său de informare. Se știe, de pildă, că Marea Neagră nu are marea. Are o salinitate redusă, în medie circa 17 grame săruri la mie, în vreme ce, dau un exemplu, Mediterana are 35 de grame la mie. Viața în Marea Neagră nu se dezvoltă decât pînă la 200 de metri adîncime, mai jos existînd o pătură cu concentrații foarte mari de hidrogen sulfurat. În fine, se pot spune multe. Dar, bineînțeles, după cîteva băi făcute în concediu, vara, nu poți ști prea multe despre mare. Decît, poate, dacă apa este sau nu curată. Dacă marea este deci poluată?

— Și este Marea Neagră o mare curată?

— În orice caz nu putem s-o socotim poluată, dar nici nu putem să nu recunoaștem că au apărut factori poluanți. Mă refer la dezvoltarea industrială a litoralului, intensă și în ritm rapid, din ultimii ani. De asemenea, și Dunărea poate deveni un factor de poluare. Dar socotim Marea Neagră o mare curată deoarece factorii enunțați nu distrug echilibrul ei biologic și ecologic. În cadrul unei teme mai vaste urmărim permanent evoluția ecosistemului marin și a populațiilor principalelor specii componente din sectorul românesc al mării, evoluție datorată schimbării factorilor de mediu. Acest lucru ne permite să cunoaștem structura și componența cantitativă și calitativă a respectivelor specii, cauzele modificărilor acestor sisteme, prevenirea dezechilibrelor.

— Care sînt realizările institutului privind combaterea poluării Mării Negre?

— Bunăoară, în privința hidrocarburilor, am conceput niște baraje care limitează răspîndirea petrolului și, de asemenea, am brevetat un praf absorbant numit PETROABS. Acesta absoarbe doar petrolul nu și apa, și devine o masă consistentă care poate fi ușor adunată. Atît tipurile de baraj cit și praful sînt, cum am spus, de concepție proprie și în privința performanțelor sînt competitive cu ceea ce există pe plan mondial. Un sprîjin deosebit în realizarea lor am primit din partea catedrei de chimie a Universității din București, mai exact a profesorului universitar Nicolae Bărbulescu. Tot în institut a fost realizat și un baraj anti-foc, precum și prototipul unui recu-

perator de petrol fără folosirea prafului PETROABS.

— Liniștindu-ne cît de cît, aflînd că marea noastră cea de toate verile este încă nepoluată, să trecem la pescuit, la cercetările institutului privind pescuitul. Mai întii în Marea Neagră.

— Aici avem un pescuit pasiv. Peștele intră în talie și apoi este transportat. Tocmai din această cauză noi pescuim pușin la Marea Neagră.

— Care sînt preocupările de viitor?

— De doi ani de zile efectuăm cercetări asupra stocurilor de pește existente în larg. Anul viitor vom fi inzestrați în

gram care nu ne aparține. Nava este un supertraler și se numește „Tirnavă”, iar cercetătorii sînt: Ștefan Pircălăboiu, Viorel Dumitrescu, Adrian Cociasu, Angela Pintilie, Gheorghe Radu, Viorel Malciu, Tănase Soare și Mihail Trocan. Cei opt cercetători au plecat spre Luanda, de unde vor pleca, imbarcați pe „Tirnavă”, spre zona subantarctică. Obiectul expediției este, desigur, cercetarea zonei în vederea unui pescuit de amploare.

— Se pescuiește mult în oceanele lumii?

— Foarte mult.

— Probabil că, în aceste condiții, și concurența este foarte mare.

Virgil Iordănescu; născut la 28 septembrie 1927 în orașul Giurgiu; studii: Liceul militar „Mihai Viteazul” din Timișoara, Institutul de pescuit și piscicultură din Constanța (1954) și cursurile postuniversitare de inginerie economică de la Institutul politehnic din București; doctoratul în piscicultură cu lucrarea „Resursele halieutice ale Oceanului Atlantic și participarea României la exploatarea acestora”; lucrări științifice elaborate singur și în colaborare, dintre care amintim „Resursele biologice ale oceanului planetar”, „Căile și tendințele de introducere a progresului tehnico-științific în pescuitul marin și oceanic” (a doua, în colaborare); distincții: Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România”, medalia „Meritul științific” etc.; director științific la Institutul român de cercetări marine din Constanța.

vederea intensificării acestor cercetări cu încă două nave noi. Trecerea la zona de larg va dubla sau chiar tripla cantitatea de pește pescuit în mare. În același timp însă avem și preocupări de acclimatizare și culturi intensive ale unor organisme marine cu valoare economică mare, și pești, dar și nevertebrate ca scoici, creveți etc. Urmărim cultura intensivă a organismelor autohtone, cultura în sensul cunoașterii fiziologice a acestor specii, precum și acclimatizarea și introducerea în cultură a unor organisme care trăiesc în alte mări și în oceane.

— De exemplu?

— Am făcut progrese pe linia perfecționării tehnologiilor de cultivare a organismelor marine cum ar fi cultivarea midioșilor pe structuri suspendate, testarea posibilităților de acclimatizare a unor creveți de talie mare, creșterea intensivă a puietului de șalău în apa de mare. În urmă cu doi ani și anul trecut am adus loturi de stridii din Anglia, a căror adaptare o urmărim continuu. Cercetările sînt complexe și se referă la comportamentul stridiilor în condițiile de mediu ale litoralului românesc.

— De ce sunteți ale litoralului?

— Deoarece condițiile de mediu ale mării diferă chiar pe lungimea litoralului. Nu sînt aceleași la Sulina ca la Mangalia. Principalele probleme de cultură sînt legate de reproducerea, hrănirea, asigurarea unor densități optime, condiții de mediu propice unei dezvoltări rapide. Timpul de acclimatizare trebuie să fie cît mai scurt.

— De la mare la ocean. De curînd, cercetători ai institutului au plecat într-o expediție în zona subantarctică. Despre ce este vorba mai pe larg?

— Este vorba de prima expediție românească, organizată cu o navă românească, cu un program românesc de cercetare. De ce insist asupra acestui fapt? Deoarece, expediții, la care au participat cercetători români, au mai fost, dar s-au făcut fie pe nave străine, fie cu un pro-

— Într-adevăr, noile reglementări de drept maritim limitează posibilitățile de acces la zonele bogate în pește. Aceste reglementări reflectă, de fapt, schimbările politice și sociale petrecute în ultimii ani în lume. De aceea sîntem obligați ca, pe lîngă cercetările efectuate în zonele tradiționale, să căutăm zone noi, în afara apelor de jurisdicție națională. Dar mările și oceanele lumii, care însumează peste 70 la sută din suprafața globului, constituie un teritoriu imens unde este loc pentru toată lumea.

— Lucrarea dumneavoastră de doctorat se referă la resursele de pește ale Oceanului Atlantic. Cum poate fi caracterizat din acest punct de vedere oceanul amintit, precum și participarea României la exploatarea lor, chestiune care, de asemenea, face obiectul lucrării?

— Resursele biologice exploatare în Oceanul Atlantic sînt formate mai ales din pești. Dintre nevertebrate moluștele sînt mai importante. Datele arată că la o bună parte din speciile de masă pescuite în Oceanul Atlantic s-au atins limitele intensității de exploatare. Această situație se referă în primul rînd la sectoarele nordice pentru unele specii de clupeide, gadiide etc. Există însă grupe de specii, ca și zone dealtfel, foarte slab sau deloc exploatare. Cercetările arată că, de exemplu, rezervele de cefalopode sînt destul de mari ca să poată forma obiectul unei exploatare industriale mult mai intense. Dar peștii rămîn animalele cele mai numeroase și cele mai răspîndite, care se întîlnesc la toate latitudinile și adîncimile. De aceea și potențialul productiv al diferitelor specii este cel mai mare. În ceea ce privește participarea României la cunoașterea și utilizarea resurselor oceanului mondial, aceasta se va intensifica, așa cum dealtfel prevede Programul-directivă adoptat de Congresul al XII-lea al partidului. S-a început la Brăila, ca să concretizăm cu un exemplu, construcția unei nave de cercetări oceanologice, de aproximativ 3 000 tdw, care va permite efectuarea de expediții pentru cercetări în oceanul planetar. Trebuie menționat,

în același timp, că întreprindem cercetări în colaborare cu alte state și, totodată, realizăm, pe bază de contract, cercetări pentru parteneri străini, cum este, de exemplu, un foarte aprofundat studiu al apelor libiene, extrem de bine cotat de beneficiar.

— Să revenim acasă, la Marea Neagră. O sarcină de mare actualitate ce revine institutului vizează potențialul energetic al valurilor mării. Ce ne puteți spune despre aceste cercetări?

— Ne-am propus ca pînă în anul 1985 să realizăm o stație pilot, experimentală pentru utilizarea acestei surse de energie neconvențională, iar pînă în anul 1990, printr-o mică instalație, să economisim în cadrul unor folosințe locale aproximativ 50 000 tone combustibil convențional.

— În ce stadiu se află agregatul de desalinizare a apei de mare?

— A fost realizat mai întii un agregat experimental pentru studiul desalinizării apei de mare și de stabilire a parametrilor de stare a procesului și funcționare a agregatului. În momentul de față se lucrează la proiectul pe baza căruia, într-un viitor apropiat, se va executa prototipul instalației. Prin realizarea ei se va obține apă potabilă din mediul marin, precum și valorificarea fazei concentrate în săruri din care se pot extrage elemente chimice utile: magneziu, potasiu, brom. Pentru această instalație există deja solicitări atît din țară, cît și din străinătate. Stația este de concepție proprie, procedeul prin care funcționează este deosebit față de cele existente în lume. Este mai economic în sensul valorificării mai complexe a apei marine și din punctul de vedere al consumului de energie.

— Ca sursă de energie ar putea fi folosită, probabil, instalația care va valorifica forța valurilor?

— Desigur. Instalația poate fi conectată la sursele neconvenționale de energie.

— Dacă am înțeles bine, institutul are preocupări și în privința aparatului de cercetare și explorare marină?

— La ora actuală este realizat un valmetru — aparat care măsoară amplitudinea și frecvența valurilor. De concepție originală, este folosit la programul nostru de cercetare privind cunoașterea situației valurilor la litoralul românesc. Este, de asemenea, gata echoscopul, un aparat de detectare a stocurilor de pește. Are finisaj vizual și se utilizează cu foarte bune rezultate în cercetările din zona de larg a Mării Negre. În următorii doi ani ne propunem să realizăm, cu efort propriu, un minisubmarin care să permită efectuarea de cercetări subacvatice la mică adîncime.

— Se vorbește din ce în ce mai mult de beneficiile pe care industria farmaceutică le poate avea din cercetările marine. După cîte știu, există, în acest context, relații de colaborare între institut și Biofarm. Care sînt roadele acestei colaborări?

— S-au pus la punct tehnologii și tehnici noi de extragere și purificare a fosfolipidelor, a antihiyaluronidazelor și licheinulinelor din deșeurile de pește (capete, viscere) și din nevertebrate marine în vederea valorificării acestor principii active în industria farmaceutică. În momentul de față cercetările, în colaborare cu Biofarm, continuă și tot ce vă pot spune în plus este că o facem cu succes.

— Stimate tovarăse director Virgil Iordănescu, iată-ne la capătul discuției noastre. Cum se poate aprecia, în cîteva cuvinte, cercetarea marină și oceanică românească după zece ani de activitate a Institutului român de cercetări marine?

— Noi am reușit să diversificăm preocupările într-un larg cadru disciplinar, aria lor intersectîndu-se astăzi cu cele mai diferite domenii ale activității economice a țării: pescuitul marin și oceanic, evaluarea și valorificarea unor noi surse de energie — ceea ce aminteam la sfîrșit industria medicamentelor și altele. Deci, cercetarea marină și oceanică românească este în plină dezvoltare, succesele institutului nostru, dintre care o parte, de ultimă oră, au fost amintite și în această discuție, fiind o dovadă în acest sens. Cînd spun în plină dezvoltare, mă refer, desigur, și la baza materială de care dispunem, și care se va îmbogăți mai mult în viitorii ani.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Performanțe tehnice

(Urmare din pag. 1)

cu o elice din genul celor folosite de navele de 55 000 de tone! Desigur, o anume experiență există. La Galați a fost un fel de vatră, o adevărată școală în specialitatea confecționării de elice, avînd un nucleu de oameni destul de pricepuți. Cu toții, acești oameni, au fost transferați la noua întreprindere.

Unitatea se numește, de fapt, „Întreprinderea navală de elice, piese turnate din metale neferoase, piese turnate din oțel și piese forjate”, dar gîlățenii au abreviat-o, spunîndu-i simplu I.N.E.T.O.F., ori, cel mult, „Întreprinderea de elice”.

Se fac aici elice de toate mărimile, de la cea de numai 15 kg, cu un diametru de 400 mm pînă la cele pentru vapoarele de 150 000 de tone, cîntărînd 35 de tone și măsurînd 7,2 metri în diametru. Prima de acest gen, s-a turnat în toamna anului trecut. A doua a fost scoasă din groapa de formare abia cu cîteva zile în urmă. Povestea ei merită pe deplin a fi istorisită. Să-l lăsăm pe Mircea Roibu, șeful turnă-

toriei de neferoase și omul cel mai priceput la elice din țară (un cunoscut al cititorilor revistei noastre, dealtfel), să ne-o spună chiar el: „După prima elice pentru navele de 150 000 de tone, turnată în colaborare cu specialiștii japonezi, a urmat desigur... a doua, pe care ne-am angajat s-o facem singuri. Pentru cele 35 de tone, cît cîntărește în final elicea, se toarnă, în formă, 52 de tone de metal, un aliaj de cupru, nichel, aluminiu, fier și mangan — dar un amestec care are toate caracteristicile mecanice ale oțelurilor înalt aliate. E, cred, suficient să vă spun că nu se admit decît 0,5 la sută impurități. Acum, avînd experiența primei elice, am reușit să reducem procesul de formare la numai 20 de zile, față de timpul inițial, care era de două luni. Turnarea a decurs normal, timpul efectiv fiind de numai 30 de minute. Totul parea că merge bine, adică obișnuit, și oamenii au plecat acasă. Se făcuse cam ora 6 după-amiază, trecuseră aproape trei ore și jumătate de la turnare, dar norocul a făcut ca eu să mai am ceva treabă prin turnătorie, pe la cupatoare, și atunci am observat mai întii o flăcără, țîșnînd dintr-o ruptură a formei de pămînt în care se turnase elicea. Am simțit nevoia să mă ciupesc, ca să mă

încredîntez că nu visez — un asemenea accident e cu totul neobișnuit, fiind aproape de necrezut că s-a putut întîmpla, dar se întîmplase, și tocmai la o piesă care costă mai bine de patru milioane! De fapt, se perforase maselota — un fel de adaos tehnologic cîntărînd 7 tone așezat deasupra piesei, pentru siguranța turnării. M-am repezit imediat la telefon, am format numărul de acasă al directorului. L-am chemat și pe secretarul de partid, al întreprinderii, Ene Iftică, am pus mina pe un maistru care încă nu plecase, Miron Nicolae, unul dintre cei mai pricepuți oameni ai noștri, și cu încă cine se mai găsea în secție, între care și subinginerul Roman Tușni, care se află mereu acolo unde trebuie, ne-am pornit să salvăm elicea. Problema era cum să umplem la loc maselota, fiindcă materialul lichid necesar turnării se terminase. Și, cu directorul în frunte, care de acum nu mai era decît un simplu topitor, am pornit mai întii cuptorul de inducție, de o tonă, apoi am încărcat alte șase tone în cuptorul mare, de 30 t. Am turnat vreo 1 500 kg de metal la inducție, în șarje de cîte 500; cum era gata o șarjă, cum o băgam acolo, îndosebi pentru ca să țină materialul cald, să nu

se răcească. Cam pe la 12 noaptea, cînd a fost gata șarja de la cuptorul mare, am turnat și am refăcut maselota, apoi am închis totul; în jurul orei 1,30 am încheiat toată operațiunea de, hai să zicem, reanimare a elicei. Sigur, în următoarele 11 zile, pînă cînd ea a fost scoasă din formă, toți am avut emoții, așteptînd cu sufletul la gură rezultatul eforturilor noastre dintr-o noapte. Eforturi în care nu atît sau nu numai cunoștințele profesionale, ori capacitatea tehnică a instalațiilor din dotare au contat foarte mult, cît, mai ales, unitatea sufletească a colectivului. Să vă spun drept, eu aș zice că elicea aceasta a fost salvată mai mult cu sufletul, decît cu tehnica!”

Creată abia de cîteva ani, în scopul „acoperirii necesarului de elice pentru navele construite în țară”, și, deci, a renunțării la importul acestor importante componente ale vaselor de toate mărimile și de toate tipurile produse azi în România, I.N.E.T.O.F. Galați nu numai că a îndeplinit această sarcină, dar chiar din acest an va livra elice la export, România devenind astfel una dintre puținele țări producătoare ale acestor grele piese navale.

Dr. ing. Mihai Cristea:

„Pentru mine, porumbul este știință, operă publică și filozofie”

— Anul care a trecut, stimate tovarășe inginer, am avut o bogăție de porumb. Un an în care porumbul a fost rege. Dumneavoastră sînteți doctor în porumb. Să discutăm despre aceasta, despre profesiunea de inginer în porumb și despre specialitatea numită inginerie genetică în porumb.

— Acum porumbul este, pe bună dreptate, planta numărul unu a țării noastre. E momentul să ne ocupăm foarte serios de porumb. Pe plan mondial, e o fantastică explozie a porumbului. Franța, pînă la urmă, de la 200 000 ha, cite cultiva în 1955, a ajuns la 2,5 milioane ha! În R.F. Germania, cartoful cedează spectaculos locul porumbului. Porumbul înseamnă zootehnie. De la porumb folosești totul.

— Ce ați obținut la Suceava? Ce merită au soiurile extratimpurii produse aici?

— Cele mai interesante rezultate, în ultimii ani, le-am avut cu hibridul dublu H.D. Suceava 95. Am obținut în cultura mare 5 700 kg boabe la ha. Anii '77-'78 au fost reci. Hibridul a făcut față unor condiții deosebit de severe. Pur și simplu, n-a avut probleme cu frigul.

— Ce rezolvă hibridii?

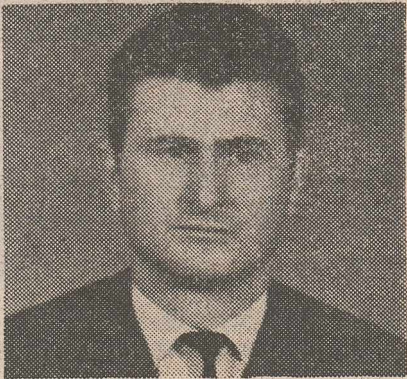
— Rezolvă multe. În primul rînd rezolvă contradicția precocitate-productivitate. Aici, într-un timp mai scurt cu circa o lună de zile dăm recolte comparabile cu sudul.

— Cît se poate de simplu!

— De fapt a fost nevoie de o nouă filozofie a porumbului. N-a fost simplu.

— Nu-i eam mult spus filozofie?

— Nu. Unde e știință, e filozofie. Eu sînt genetician. Geneticienii ai porumbului nu sînt prea mulți. Dacă moștenești necritic știința porumbului, ajungi curînd într-un impas. Problema ar părea să fie asta: cum trebuie pro-

Dr. ing. Mihai Cristea, născut în 1929, membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice, director al Stațiunii de cercetări agricole Suceava, unitate decorată cu Ordinul Muncii clasa I. Specialist în ameliorarea și genetica porumbului, autor al unor cărți și studii de referință în cercetarea agricolă: Germoplasma la porumb (Ed. Ceres, 1975), Cultura porumbului timpuriu (Ed. Agrosilvică, 1966), Rasele de porumb din România (Ed. Academiei, 1977). Sub tipar: Resurse genetice vegetale (Ed. Academiei), Stațiunea a stabilit numeroase contacte și contracte științifice în problemele culturii porumbului și a altor vegetale cu institute și parteneri din S.U.A., R.F. Germania, Franța, Olanda, Polonia etc.

cedat ca să scurtezi timpul de vegetație. Mergînd în cauza cauzelor, vezi că trebuie să gîndești altfel: ce trebuie întreprins pentru ca porumbul să asimileze intensiv căldura și substanțele nutritive din pămînt. Încă un lucru: cel mai scurt proces de creare

a unui hibrid e între 8 și 12 ani. A fost nevoie să dăm două generații pe an ca să reducem timpul la jumătate. Și în timp ce pregăteam hibridul H.D. Suceava 95, lucram la un hibrid superior H.T.-1/74. E un hibrid trilinear, mult perfecționat, pretabil la cultura mecanizată. Productivitatea, față de toate soiurile extratimpurii, e net superioară. Acum știm chiar și pe acesta cu ce-l vom schimba. Cu H.T.-2/77. Știința aceasta a porumbului e filozofie și chiar operă socială, pentru că privește foarte direct datele existenței noastre. Anii care vin ne vor arăta că țara care cîștigă bătălia pentru porumb are în mină mare parte din șansele prosperității economice. Soluția e numai ingineria genetică. Tot ce părea simplu și de sute de ani la fel a devenit, deodată, nespus de complicat. Porumbul, planta aceea umilă a țărănului, a devenit programul de lucru al unor superspecialiști. Un hibrid cu o productivitate sporită este secret de stat. Și totodată, o marfă care merge excepțional la export. Hibridul nostru, H.D. Suceava-95, cultivat în R.F. Germania, a ieșit pe locul II, după un alt hibrid pe care ei, practic, l-au abandonat mai apoi.

— Ce mai poate da porumbul peste ce se știe acum?

— Vedeți dumneavoastră, noi întocmim un program de cercetare. Acest program este, în fapt, un ideal. În program noi nu știm cum vom obține cutare hibrid, ci numai că e vital să-l obținem.

De aceea, un hibrid nou, ca orice invenție, face obiectul unui brevet. Cercetătorii din agricultură au obligația profesională de a inventa. La ora actuală, din 15—20 kg/ha hibrid se pot obține, în condițiile unei agriculturi bine făcute, 5 000—6 000 kg porumb boabe la hectar. E fantastic, dar nu e totul. Planul de cercetare pentru etapele următoare prevede hibridi capabili să aducă o recoltă de 10 000—12 000 kg/ha.

— Dar aceste recolte nu se prea obțin. Sînt destule locuri unde media, chiar cu hibridi excelenți, e de 2 700—3 000 kg boabe la ha. Unde-i explicația diferențelor?

— Nu sînt respectate întocmai obligațiile unei recolte mari. Hibridii au un potențial biologic valoros, dar el trebuie valorificat. Îngrășămintele și irigațiile sînt cheia problemei. Și, bineînțeles, graficul recoltei. Dacă e știință crearea unor soiuri noi, culti-

varea lor în cultura mare trebuie să fie tot știință. Din păcate, deși problema asigurării hibridilor de sîmînță a fost rezolvată la noi perfect, C.A.P.-urile și I.A.S.-urile nu valorifică la maximum șansa hibridilor.

Credința mea e că în anii următori vom asista la o veritabilă explozie a recoltelor de porumb. Acumulările cantitative s-au făcut, sînt condiții pentru saltul calitativ.

— Cît de departe merge optimismul dumneavoastră?

— Zilele acestea am umblat mult pe la centrul de calcul, vom face o bancă de gene cu două termene de conservare: pentru 30 și pentru 100 de ani. Treceam, și termenul nu e o exagerare, porumbul pe calculator. Ameliorînd am ajuns să pierdem unele soiuri care, chiar dacă erau depășite ca productivitate, aveau unele calități ce mai pot fi încă valorificate. O bancă de gene înseamnă că te pui în gardă pentru orice situație: boli ale plantelor, schimbarea condițiilor climatice etc. Cercetarea poate realiza, la comandă, orice soi de porumb cere agricultura. Ingeria genetică mă îndeamnă să fiu optimist. Mai corect spus, lucid. Privită din afară, luciditatea poate să pară optimism.

— Cîți oameni creează, la Suceava, noua filozofie a porumbului?

— Nu sîntem prea mulți. Cu mine, încă trei cercetători: Sofia Reibuch, Dumitru Fundoianu și Mariana Anghel. Cînd ai condiții de lucru, cum avem noi, e de ajuns. Altfel, în condiții mai slabe, e nevoie de mai mulți. Și mai e ceva: cine vrea să facă operă agricolă și cercetare în cele 8 ore de program să-și caute altă meserie. Nu se poate trăi numai cu gîndul la statul de retribuții. Am spus că planul de cercetare e, în esența lui, un plan cu idealuri. Un cercetător agricol ajunge, la un moment dat, să simtă pe umerii săi niște răspunderi uriașe. Știi atît de mult încît nu-ți mai poți îngădui nici să te oprești, nici să muncești mai puțin. Cînd știi că de munca ta depînd atîtea, devii un om grav și foarte aspru cu fleacurile. Eu nu plec niciodată din stațiune mai devreme de orele 19. Uitați-vă seara la ferestrele acestei clădiri și veți vedea multe geamuri luminate. De aproape douăzeci de ani, vin aici și duminică, în fiecare duminică aproape, pînă la orele 13. Așa se face treabă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Oameni care propun, oameni care pun umărul

— Tovarășe Radu Bălan, despre dumneavoastră, primarul Timișoarei, se spune că lucrați ca în agricultură: zi-lumină, de la 6.30 la 10 seara. Firește, și iarna. Vă începeți activitatea nu la birou, ci pe teren, vizitînd cartierele marginase. De ce?

— Municipiul nostru a cunoscut o dezvoltare explozivă în ultimii ani, a devenit al doilea oraș al țării, populația s-a dublat față de 1963, numărînd astăzi 300 000 de oameni. Ușor de înțeles ce probleme ridică un asemenea ritm. Noile cartiere s-au transformat în mici orașe, cu o viață a lor proprie: 60 000 de locuitori doar în Circumvalațiunii, cu perspectiva de a spori pînă la 100 000. Dacă tu, primar, te pîmbi doar în zona centrală, pe arterele asfaltate, în fața supermarketurilor, nu cunoști cu adevărat pulsul cetățeanului, bucuriile și nevoile cetățenilor. Iată, eu primesc în fiecare zi situația desfacerii mărfurilor alimentare în oraș: atîta piine, atîta lapte, unt, smîntînă, mezeluri, păsări etc. Dar cifrele nu spun totul. Pe hîrtie totul apare perfect — și chiar e, căci, de regulă, mărfuri sînt. Ajung însă oare cînd și unde trebuie, în sortimentele cerute? Deunăzi, într-o duminică dimineată, am observat cu uimire că nu era piine pe Calea Șagului și oamenii se duceau acasă cu sacoașă goală. Doar la două stații de tramvai mai încolo se găsea piine berechet, totul se datoră unei „simple neglijențe” a gestionarului. Simple?! Nu! Vă dați seama ce înseamnă ca gospodina să se întoarcă acasă la copii cu sacoașă goală. Cetățenii au încredere în noi, sîntem aleși, reprezentanții lor și trebuie să le justificăm încrederea.

MAI MULTE ORĂȘELE, CARE, TOATE LA UN LOC, SE CHEAMĂ TIMIȘOARA

— Cu totul intimplător, înainte de a intra în cabinetul dumneavoastră am ascultat o convorbire telefonică. Discuțați aprins cu cineva, probabil de la comert. Îi spuneți: „Să asigurați și Timișoarei sticla de menaj, cam ducem lipsă. Mergeți la director, la Pasăre, să vă onoreze comenzile. Și altă treabă: e regretabil că nu poți cumpăra la Timișoara țigărele „Amiral”, cînd fabrica

e chiar aci. Să apeliăm la muncitorii, eventual să producă peste plan, pentru concetățenii lor!” Apoi ați vorbit cu Sighișoara: „Noi vă expediem suveicile, ajutați-ne cu vase emailate!”

— În adevăr, chiar dacă exemplele par minore, problema e serioasă. Aș spune chiar că e și o problemă politică. Bineînțeles, ceea ce se găsește sau nu în magazine reprezintă doar o fațetă, un aspect. Dezvoltarea economică și creșterea masivă a populației orașului în ultimii ani ridică și multe alte probleme. În primul rînd, locuințele. În actualul cincinal se vor construi 27 500 apartamente, deci locuințe pentru circa 100 000 cetățeni. Un oraș în oraș! La fel și alte cartiere. Cu trecerea timpului se amplifică și cerințele. Mii de familii locuiesc la demisol, în condiții uneori insalubre. Sînt, în majoritate, oameni mai vîrstnici. Așa au apucat, acolo stau și nu-i putem părăsi acum, după o viață de muncă. Chiar dacă nu satisfacem toate cererile, ne străduim, analizăm de la caz la caz. Apoi, pe măsură ce orașul se extinde și se modernizează, el necesită tot mai multe dotări și servicii. Îndrăznesc să afirm că în scurtă vreme vom rezolva aproape integral problema transportului în comun. Noi ne bazăm în principal pe bătrînul tramvai. Tramvaie silențioase, rapide, innoite, dar bătrîne... ca idee. Totuși, le considerăm perfect adaptate nevoilor noastre, fiind, în plus, nepoluante. Avem și fabrică la

Timișoara. Inelul din zona sud va raționaliza complet transportul în această parte a orașului. În fine, extindem rețeaua comercială; doar anul acesta 23 mari magazine, în principal în cartiere noi, își vor deschide porțile. Construim școli, creșe, grădinițe. Cam acestea sînt grijile, greutățile noastre. Greutăți de creștere.

SĂ NU UITĂM TRANDAFIRII

— Va rămîne Timișoara Orașul Trandafirilor? Acest renume îl veți păstra în condițiile dezvoltării furtunoase a orașului?

— Nu e tocmai ușor de răspuns la întrebare. Un singur exemplu: ne confruntăm cu o nouă realitate, imbucurătoare — automobilul. Practic, cam o familie timișoreană din trei posedă sau va posedă foarte curînd un autoturism. În această situație, garajele individuale nu mai sînt suficiente, ne trebuie terenuri de parcare, care însă sînt mari devoratoare de spațiu, ele, ca să spun așa, „mîncîcă” din trandafiri, mai precis din zonele afectate lor. Atunci recurgem la altă soluție: urcăm zona verde pe verticală, plantăm pomi și arbuști — peste 1 000 000 doar în primăvara trecută. Încintă ochiul și ozonifică atmosfera. Ceea ce nu înseamnă că renunțăm la trandafiri, ei rămîn fala și emblema noastră; doar în toamna anului 1979 am plantat 23 000, iar în primăvara aceasta — 25 000. În nici un caz nu vom accepta să devenim un oraș tern, lipsit de vegetație. Haina sărbătorească obligă pe om să muncească mai bine, mai bucuros, mîndria pentru frumusețea orașului dinamizează energiile, devenind, într-un anume sens, o forță de producție. Din păcate, numeroasele șantiere de construcții fac destul de dificilă asigurarea acelei curățenii pe care am dori-o orașului nostru.

A GÎNDI ȘI A ACȚIONA RESPONSABIL

— Ne aflăm în toiul pregătirilor pentru alegerile de la 9 martie. Au loc și în Timișoara adunări insuficiente în care Consiliile Frontului Democrației și Unității Socialiste prezintă în fața alegătorilor propunerile de candidați. Și dumneavoastră sînteți unul din candidați, iar ca primar participați la numeroase alte întîlniri cetățenești. Care este „pulsul” înaintea alegerilor?

— Un obiectiv de bază constă în atragerea cetățenilor la dezbaterile și rezolvarea treburilor obștești, la participarea concretă. Oamenii care propun sînt destui, avem nevoie de oameni

care să pună umărul. Nu mă gîndesc la lopată. Desigur, e nevoie și de ea, adică de muncă fizică, dar noi la Timișoara nu ne plîngem că ne lipsesc utilajele sau banii; vrem însă ca, sprîjinindu-ne pe cetățeni, să facem mai mult și mai bine cu ceea ce avem. Ne trebuie idei pentru valorificarea resurselor locale, de pildă pentru construcții, ne preocupăm cum să organizăm zonele verzi și florale etc., etc., și solicităm sugestiile și propunerile cetățenilor. În Calea Șagului Vest era o baltă cu stuf și țînțari, care amăra viața celor 2 000 familii ce locuiau în jur. Cetățenii au propus să se asanceze terenul, să se creeze un parc, alți asfaltate, terenuri de sport, indicînd soluții concrete și oferindu-și sprijinul. La o altă întîlnire la care am participat recent, nu mai puțin de 67 timișoreni au luat cuvîntul, făcînd 159 propuneri, unele deosebit de valoroase, cu spirit practic, gospodăresc. Iată ce înțeleg prin a pune umărul: a gîndi și a acționa responsabil, a contribui la înfăptuirea propriilor propuneri pe măsura pregătirii și capacității.

— Tovarășe primar Radu Bălan, în încheierea convorbirii noastre v-aș ruga să-mi povestiți o întîmplare personală, o experiență mai recentă care v-a impresionat în mod deosebit. Un fapt mărunț, cu încălecură umană. La urma urmei, cel mai ades viața este ținută din fapte mărunte, care se potentează reciproc și dau sens și finalitate acțiunilor noastre.

— Vedeți acești cinci ghiocei de pe biroul meu? Sînt darul care poate m-a emoționat cel mai mult în viața mea de activist. Acum citeva zile, într-o dimineată, o femeie m-a așteptat la capătul străzii și mi-a întins buchețelul zicîndu-mi: „Tovarășe primar, m-am mutat în casă nouă. Ghioceii ăștia sînt primii pe care l-am cules din curtea mea și cu ei am vrut să vă mulțumesc dumneavoastră, consiliului, că m-ați ajutat”. Era o femeie încă tînără, mamă a trei copii, ambii părinți în producție. Locuia cu toți într-un spațiu necorespunzător. Erau îndreptățiti la casă nouă, și am procedat operativ, conform legii. Nu e meritul meu. Femeia ne-a mulțumit însă în felul ei: cu cite un ghiocei pentru fiecare membru al familiei ei. Într-un sens profund — e cam greu să exprimi în cuvinte ceea ce simt — ghioceii aceștia ne obligă, pe toți cei care am fost sau vom fi aleși în funcții, mari sau mici, la conducerea treburilor obștești, să facem tot ce ne stă în putință pentru a justifica încrederea oamenilor.

LIONEL NIȚESCU ■

Dacia Electric, pe străzile Timișoarei

(Urmare din pag. 1)

etate-produție, aceasta din urmă reprezentată prin filiala „Dacia Service” Timișoara a Întreprinderii de asistență tehnică și servicii pentru autoturisme Pitești. Filiala, care deservește mai multe județe, este cea mai mare din țară — o unitate model, cu un înalt grad de tehnicitate, condusă de un pasionat al noului în automobilism, inginerul Waldemar Zawadzki. La realizarea automobilelor electrice au colaborat profesorul doctor inginer Toma Dordea, asistentul universitar inginer Erwin Hauler, doctorul inginer Marius Babescu, de la Facultatea de electrotehnică a politehnicii, inginerul Waldemar Zawadzki și tehnicianul Vasile Orosz. O adevărată muncă de echipă.

„Dacia Electric” este un electromobil urban tristorizat cu comandă electronică automatizată. Iată câteva din performanțele sale: viteză maximă 97 km/h (n.n. — în particular, realizatorii ne-au destăinuit că au depășit „suta”, ca să spunem așa, pe cont propriu); în oraș, viteza maximă, limitată „electronic”, este de 60 km/h, conform prevederilor legale. Autonomia de deplasare: 100 km, cost brut de exploatare: 25 lei/100 km, preț în care se include încărcarea bateriilor, înlocuirea lor după ce se uzează și alte cheltuieli curente de întreținere.

În mod deliberat, realizatorii s-au orientat spre banalii acumulatori cu plumb, deoarece tocmai aceștia se găsesc lesne pe piață, sint bine puși la punct și, de regulă, nu ridică probleme speciale. Cu alte cuvinte, s-a căutat și s-a găsit o soluție imediat utilizabilă, tehnic competitivă cu mijloacele convenționale de transport auto. Cum am spus, pecetea originală constă în electronica de comandă, adusă la un înalt nivel. Inutil de adăugat că timișorenii nu exclud și alte linii de cercetare (ale lor sau ale altor colective din țară), cu „bătaie” mai lungă; ei subliniază însă caracterul practic al soluției: „Chiar miine partea electronică de comandă a automobilului nostru electric ar putea intra în producția de serie, bineînțeles după omologare”.

— Și acum, tovarăși ingineri Hauler și Zawadzki, întrebarea-cheie: ce utilizări preconizați pentru „Dacia Electric” și pentru electromobil?

— Pentru a răspunde trebuie să amintim unele lucruri mai generale. Este greu de presupus, pe plan mondial, că automobilul electric, în condițiile actuale cel puțin, ar putea concura autoturismul clasic. Un singur exemplu: în Marea Britanie, unde circulă circa 300 000 automobile electrice, accentul se pune pe mașinile urbane de serviciu, pe electroultilitare, folosite în special noaptea. Doar la Londra 50 000 electroultilitare asigură transportul nocturn de lapte, pește, piine și alte produse, cu cheltuieli de exploatare reduse la jumătate față de transportul auto obișnuit. Aceasta rezultă dintr-un raport oficial al municipalității din Londra. Desigur, nimic

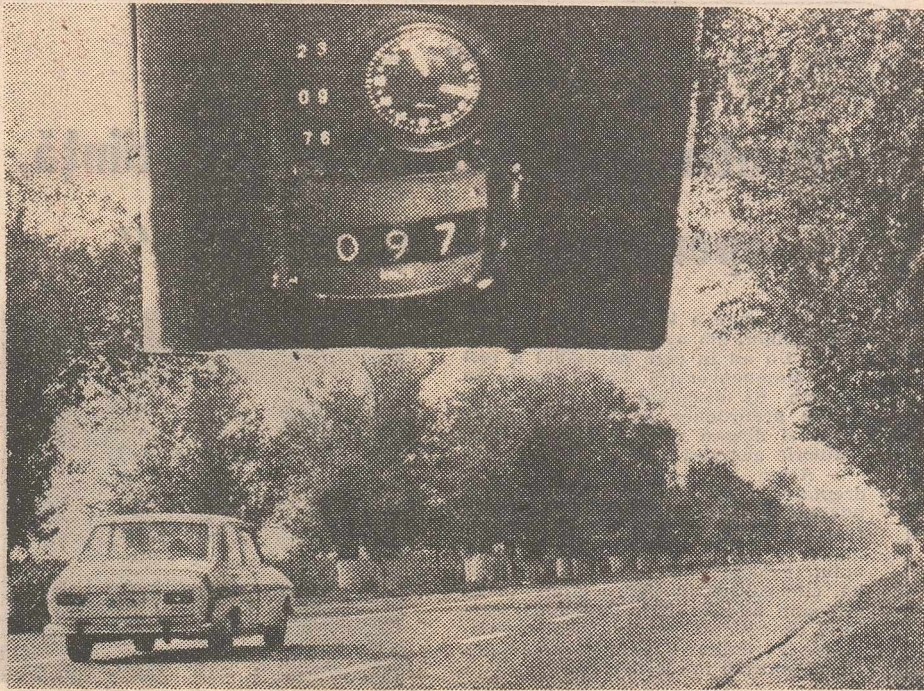
nu împiedică utilizarea motorului nostru electric și pentru transportul de călători. Dealtfel, după cum vedeți, motorul a fost montat pe o „Dacie” obișnuită. Dezavantajul, același pentru toate automobilele electrice: autonomia de doar 100 km, ca urmare a necesității reincărcării bateriilor (operațiune care se poate face la orice priză). Raza limitată de acțiune ar constitui însă un impediment mai mic în cazul taxiurilor, în special cele din orașele de provincie, în care de regulă nu se parcurg distanțe prea lungi. Pentru ele o autonomie de 100 km pentru fiecare tură zilnică s-ar putea dovedi suficientă.

— Din tot ce am discutat am reținut că, după părerea dv. și în consens cu experiența mondială, beneficiile cele mai substanțiale le-ar aduce electroultilitare. Acestui scop poate fi subordonată și „Dacia Electric”. Ce rol ar reveni în acest context celei de a doua „odrasle” a dumneavoastră, electromobilul DS-1?

— Este un vehicul electric urban cu comutație prin diodă de siliciu și comandă automatizată. A fost gândit ca o variantă simplificată față de „Dacia Electric”. Efiabil și lesne de exploatat, de pildă de către un simplu electrician de întreținere. Reglajul nu se mai face electronic, ca la „Dacia Electric”, ci electromecanic, însă și aici s-au adus soluții originale, eficiente la partea de acționare. Un singur exemplu: contactoarele nu rup curentul de sarcină, ceea ce le sporește de zece ori durata de viață față de sistemele actuale similare.

— Alte performanțe ale electromobilului?

— Viteza maximă 60 km/h, limita legală în oraș. Electromobilul a fost conceput pentru transportul utilitar și tehnologic urban, pentru transportul de mărfuri, lapte, piine, poștă, dar poate fi utilizat și ca taximetru. Sursa de alimentare: acumulatori cu plumb optimizate.

(De amintit buna colaborare cu „Acumulatorul” din București.) Schema de comandă originală e sigură și ieftină, fiind realizată exclusiv cu piese indigene. Sub raportul combustibilului, economia se situează la același nivel ca la automobilul electric, dar motorul a fost optimizat față de T1-0101-TM. Am mai învățat și noi pe parcurs...

— Ce urmează?

— În momentul de față, după părerea noastră, se impune crearea unui cadru mai organizat. Până acum noi am lucrat mai mult din plăcere, în afara multiplelor sarcini curente pe care le avem fiecare în învățământ și în producție. Entuziasmul este și rămâne hotărâtor, dar azi în tehnică numai pe această bază nu se poate înainta prea mult. Experiența noastră

de patru ani ar trebui reluată, perfecționată, extinsă, cu mijloace din ce în ce mai pretențioase.

În întreaga lume se depun eforturi susținute pe linia automobilelor electrice — subliniază inginerii Hauler și Zawadzki. Nu numai în statele dezvoltate industrial, ci și în cele în curs de dezvoltare: China, Bulgaria, Polonia, Finlanda etc. Cît despre Japonia, bunăoară, nu mai puțin de zece programe naționale prioritare se concentrează pe această temă. În Republica Federală Germania circulă 200 000 automobile electrice, în Franța 100 000. Toate acestea par să indice că a bătut ceasul automobilului electric. Și țara noastră poate aduce o contribuție, mai ales prin gândirea originală, cu atât mai mult cu cît în acest domeniu al tehnicii automobilistice se poate spune că, într-un anumit sens, toată lumea bijbiie. Colectivul de la Timișoara are câteva brevete și experiență practică. Ele trebuie puse în valoare. Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică auto Pitești și-a manifestat interesul pentru acțiunea timișorenilor, ceea ce este îmbucurător. Ar trebui realizate prototipuri, variante, studii pentru soluții de alimentare electrică îmbunătățite.

— Avem și noi câteva idei — conchid interlocutorii noștri. Considerăm drept realistă, e drept în viitor, dar nu unul foarte îndepărtat, o autonomie de deplasare de 300 km. Ce ar însemna aceasta? Citeva mari stații de alimentare la București, Sibiu, Iași, Craiova și alte două-trei orașe ar „acoperi” întreaga țară...

Miine, pe șosele, „Dacia Electric”! Fi-rește, nu numai Made in Timișoara.

LIONEL NIȚESCU ■

A fost realizat primul transplant renal

Ca unii care, la vremea respectivă, ne-am ocupat de această problemă, notăm acum, cu satisfacție, faptul că, miercuri, 13 februarie 1980, a fost realizat cel dintii transplant renal din istoria medicinei românești. Tânărul M. C., 19 ani, din comuna Dobroiești, județul Ilfov, a primit rinichiul stîng de la mama sa, N. C., intervenția încheindu-se eu bine. Din cite sintem informați, atît

pacientul cit și donatoarea se află, la această oră, într-o condiție bună.

Această premieră medicală a avut loc în Clinica de chirurgie urologică de la Spitalul Fundeni din București, transplantul fiind condus de profesorul doctor docent Eugen Proca, ministrul sănătății. La intervenție au luat parte și doctorii Anghel Popescu, Vasile Zamfir, Dinu Paraschiv, Mihai Lucan, Lucian Iliescu, Paul Stăncuț și Lucia Cristea, echipa fiind completată cu Angela Tudor, Laura Șargu, Stela Orian, Mioara Ciupitu și Ecaterina Porojan.

În numărul nostru de săptămîna viitoare, vom reveni cu detalii.

Un fizician din Brașov și Ideea sa de răsnet internațional

Ultrasonarea acumulatorilor

Invenția de care ne ocupăm, aparținând fizicianului Ilie Gavrilă, despre care „Flacăra” a mai scris cîndva, cu zgîrcenie, a avut ca punct de plecare teza de doctorat a aceluiasi, întocmită sub îndrumarea profesorului Vasile Mihai din București. Chiar dacă fostul conducător al tezei se află, de cîva timp, la pensie, conferențiarul Ilie Gavrilă, de la Universitatea din Brașov, nu uită cit îi datorează și chiar, cu respect și modestie, vorbește în acest sens. Profesorul Mihai, zice, mi-a lămurit multe aspecte, dînsul anticipînd o serie de fenomene din fizică și chimie cu 10—15 ani, ceea ce și explică de ce mai tîrziu, în 1975, pe brevetul „Procedeu de obținere a unui electrolit pe bază de acid sulfuric pentru acumulatori cu plumb”, 61020 din 29 ianuarie 1975, numele noastre apar alăturat.

Invenția, lesne de dedus din cele de mai sus, privește îmbunătățirea caracteristicilor electrice ale acumulatorilor prin tratarea lor cu ultrasunete. Concret, înaintea închegării unui acumulator, electrolitul este supus acțiunii ultrasunetelor, ceea ce conduce la apariția unor ioni, a unor radicali acizi, a altor particule bogate în energie. Acestea, în mod firesc, măresc conductibilitatea electrolitului, asigurînd totodată un proces de difuziune mai intens, mergînd pînă în profunzimea plăcilor de plumb. Astfel, consecința e logică, suprafața activă a plăcilor se mărește, iar capacitatea de debitare a curentului electric, de descărcare, crește cu 40 de procente. Acesta ar fi, în rezumat, cel dintii avantaj economic adus de metoda în discuție, extrem de important tinînd cont de zecile, de sutele de milioane de acumulatori cu plumb aflate, la noi în țară, în funcțiune. Cel dintii avantaj, dar nu sin-

gurul, dat fiind faptul, demonstrat de Ilie Gavrilă pe cale experimentală, că ultrasonarea prelungeste durata de viață a acumulatorilor în mod consistent, ajungînd pînă la a o dubla. Testînd 10 acumulatori într-un spațiu deschis, inventatorul a ajuns la concluzia că, în ciuda solicitărilor maxime și a temperaturilor scăzute, coborîte adesea pînă la minus 20 de grade, acestea s-au comportat foarte bine, funcționînd cu 40—50 la sută mai mult decît cele din lotul martor.

Negăsînd suficientă înțelegere la Brașov, la „Tractorul”, de pildă, i s-a oferit, în urmă cu ani, spre testare acumulatorul unei Dacia 1300 (! !). Ilie Gavrilă, conștient de importanța procedurii sale, și-a continuat cercetările la Sibiu, la I.P.A. Lucrînd alături de inginerii Mircea Tanasaciu, Traian Mărgineanu și Dumitru Ivanov, el și-a verificat în practică metoda, ajungînd la concluzii mai mult decît îmbucurătoare. Aplicînd ultrasonarea la bateriile unui electrostivuitoar, a constatat o creștere a capacității energetice cu 32 de procente, în condițiile în care, după o tratare a bateriilor cu ultrasunete timp de 10 minute, durata de funcționare a mașinii s-a dublat, ca o confirmare de necontrazis a eficienței economice implicate de aplicarea procedurii sale.

Proba fiind făcută, rezultatele fiind cel puțin incurajatoare, se părea că nici o piedică nu mai poate interveni în calea generalizării unei invenții capabile să asigure, după un calcul sumar, o economie de plumb de pînă la 10 mii de tone anual, în condițiile industriei noastre. Dar, spre surprinderea lui Ilie Gavrilă, lucrurile nu s-au petrecut așa! Mi s-a reproșat, zice inventatorul, costul ridicat al unui generator de ultrasunete, dar nimeni n-a vrut să înțeleagă că cei 50 de mii de lei, preț

unui astfel de utilaj procurabil pe valută est, din R.D.G. sau Cehoslovacia, de pildă, se amortizează în cîteva luni, aplicarea ultrasonării urmînd apoi să aducă beneficii de ordinul milioaneilor! Bine, am acceptat, nu cumpărăm generator, atunci măcar să le folosim pe cele existente în țară, dar nici soluția aceasta n-a fost acceptată, n-am priceput de ce!

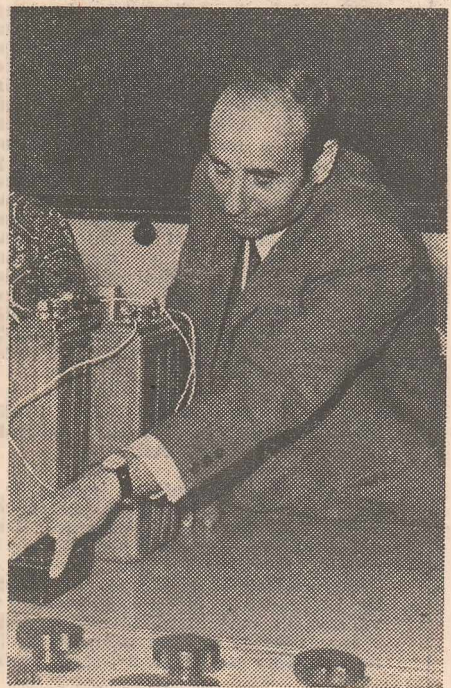
În acest timp, în care universitarul brașovean a bătut la fel de fel de uși, găsîndu-le închise, foruri și oameni de știință din străinătate au arătat un deosebit interes față de noutatea procedurii sale. Astfel, cea de-a 15-a Conferință internațională de acustică, tinută la Praga, în 1976, a recunoscut metodei propuse de Ilie Gavrilă prioritatea mondială, remarcînd atît caracterul ei de noutate cit și, în egală măsură, valoarea ei economică, deosebit de prețioasă în condițiile în care lumea contemporană se confruntă cu probleme din ce în ce mai acute în domeniul materiilor prime, al plumbului în cazul de față. În iulie 1978, Ilie Gavrilă și-a văzut tipărită concepția în prestigioasa revistă engleză „Ultrasonics”, numărul 4, volumul 16, lucrarea sa, „The influence of ultrasound on the capacity of lead accumulators”, despre care „Flacăra” a relatat într-o notiță, la 26 octombrie, fiind insistent solicitată de specialiști din întreaga lume. Între alții, au scris la Brașov, cerînd detalii, Varta Batterie din Köln, National Physical Laboratory din New Delhi, Elpower Corporation din Santa Ana, Statele Unite, Universitatea din Lyngby, Danemarca, Lucas Industries din Londra, Zentrum für Elektronenmikroskopie din Graz, ultima instituție exprimînd un punct de vedere comun, arătîndu-se „foarte interesată de noul tip de echipament propus”.

Toate astea în timp ce, cum arătam, la noi, invenția cercetătorului din Brașov se însoțea de fel de fel de obstacole, generate fie de neînțelegerea fenomenului, fie de comoditate, fie de birocrație, toate însă aducînd prejudicii morale inventatorului și, mai presus de asta, importante pagube economiei naționale.

Astăzi, cînd se pune mai mult ca ori-

cînd problema găsirii de soluții cit mai eficiente în domeniul energetic, procedeu-gîndit și aplicat, ici și colo, de Ilie Gavrilă revine în actualitate. Înfațîșîndu-l organelor în drept să intervină în favoarea generalizării lui, le cerem să ia, de urgență, măsurile necesare. Așteptăm, în acest sens, un răspuns lămuritor din partea lor, după cum așteptăm o luare de poziție, energică și concretă, în vederea aplicării ultrasonării acumulatorilor cu plumb în practică, spre beneficiul industriei noastre.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

O mină de aur:

Tufurile vulcanice

Ideea a pornit de aici, din Cluj-Napoca și s-a născut în Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere. Era, în fond, chiar datorită sa, dat fiind faptul că este unica unitate de cercetare cu acest profil din țară, iar tuful vulcanic este un zăcămint nemetalifer. A pornit de la o „poveste adevărată” pe care ne-o relatează dr. ing. Iosif Fodor, directorul institutului. „Avem noi un geolog, pe nume Ștefan Felvinczi, un îndrăgostit de cimentul alb și de tufurile vulcanice. Un cercetător ambițios și tenace. L-a convins pe geologul șef al Combinatului minier, alături de care ne aflăm cu sediul, să efectueze împreună delimitarea zonelor purtătoare de tuf, din zăcămintele aflate în bazinul Clujului, care pot fi exploatabile și valorificabile pentru cimentul alb”. Geolog care, cam tot pe atunci, e vorba de anul 1976, participă și la un simpozion internațional, desfășurat în Bulgaria, tot în problemă, și aduce acasă volumul referatelor și comunicărilor. Merge la director și-i arată una dintre lucrări care susține un experiment inedit — folosirea acestei cenuși vulcanice în hrana animalelor. La o primă privire îți vine să zîmbești, să rizi chiar de-a binelea, cum să hrănești vitele cu... praful de piatră? Și totuși, da, „Am tradus rezumatul acelei lucrări, ne-am gândit și noi, laolaltă, minieri, geologi, chimiști, și am concluzionat că teza stă în picioare. Și am plecat să ne consultăm cu agronomii, cu zootehniștii, cu veterinarii. Am ajuns, în final, la catedra de hrană a animalelor de la Institutul agronomic din orașul nostru, relatează mai departe dr. ing. Fodor. Unul dintre cadrele didactice a răspuns, chiar foarte serios, că nu va mai minca în viața sa pui, dacă o să ajungem să-i hrănim cu cenuși vulcanice. Dar iată că se grăbise. „Încearcă, te rugăm, experimental, măcar pentru liniștea noastră sufletească. Chimiștii noștri pot să vă pună la dispoziție compoziția chimică și orice alte date privind caracteristicile tufului. Demonstrează-ne că e o fantezie, că nu sînt bune la nimic”. Geologul Felvinczi avea șansa unui director deosebit de receptiv la noi și generos cu ideile colaboratorilor săi, netezindu-le drumul și ajutându-le să treacă barierele inerției. Poate că din respect pentru autoritatea științifică a directorului de la institutul minier, poate că studiind literatura de specialitate, au început să se convingă, măcar teoretic, de o asemenea posibilitate, și cert este că, în fapt, receptivitatea la propunerea respectivă n-a fost mai mică la cadrele universitare. Rațiunea, spiritul științific au învins prima reacție. Cert este că „după o lună de zile a venit el la noi” (profesorul, adică). Obținuse rezultate surprinzătoare. Un drum era deschis. Încercările și experimentările pentru cimentul alb se derulau bine, fără probleme, iar ca material de construcții, sub formă naturală, de blocuri, nu era nici un dubiu. Se folosesc de pe vremea lui Gelu, Menumort, castelul său de la Dăbâca

● Cercetarea românească a pus la punct procedee pentru cel puțin 25 domenii de utilizare

din apropierea Clujului-Napoca este durat din calupuri mari de tuf vulcanic, și înfruntă de-atunci timpul, ca și atâtea biserică și alte ziduri din zonă întemeiate în secolul al XVIII-lea. Există chiar și în Clujul-Napoca al unui timp mai modern, de pe la 1935—1936, se pare, o construcție a unei întreprinderi, din acest material pe care magmele geologiei ni le-a depozitat în Carpați. „Inventariind circa 25 de domenii posibile ale utilizării cenușilor vulcanice, și asta numai pe baza unor testări sumare, ele se vor dovedi poate și mai multe, am pornit la C.N.S.T. și am prezentat propunerea de a se constitui un program național de cercetare și valorificare complexă a acestui zăcămint, socotit până acum sărac în substanțe utile. Propunerea a fost analizată cu deosebită probitate în biroul consiliului, a fost socotită realistă, oportună și necesară, iar azi avem un asemenea Program, devenit lege, fiind nominalizat prin planul de stat”.

— Știm, tovarășe director, despre actualitatea exploatarea tufurilor revista noastră a mai scris. Cum stăm azi, la ora de față, ce s-a întreprins, ce s-a realizat?

— Ca rezerve, s-au inventariat câteva miliarde tone existente pe ambele părți ale Carpaților noștri, cu precădere în interior, unde este lanțul vulcanic. Așa cum se prezintă ca zăcămint, valorificarea economică pentru materialele de construcție nu e posibilă decât dacă se ia integral. Iar ca material integral nu e utilizabil decât stratul de la suprafață și cel de adîncime, or, asta nu e exploatare rațională. Ne trebuie neapărat tehnologii și cercetări care să ofere soluții pentru utilizarea absolut integrală, inclusiv a părții din mijloc.

Și astfel s-au dat în studiu peste 29 de teme iar institutul clujean, în calitate de coordonator al programului, a constituit un colectiv format din tot atîția cercetători, geologi, ingineri minieri, chimiști, responsabili de teme care au obligativitatea urmării, participării directe și sintetizării rezultatelor experimentărilor, a studiilor, a cercetărilor efectuate de către colegii din circa 17 unități de cercetare și învățămînt superior din întreaga țară. Tonică, optimistă, demnă de luat în seamă în metodologie și tehnicile colaborării interdisciplinare, de preluat ca experiență pozitivă, este în context, afirmația dr. ing. Fodor, cum că „absolut toți colaboratorii, fără excepție, și-au respectat obligațiile contractuale”. Afirmație ce se susține prin ineseși rezultatele obținute.

Materiale de construcții

În stare naturală, sub formă de blocuri, l-a testat și experimentat și Filiala din Cluj-Napoca a Institutului de cercetări și proiectări pentru industria materialelor de construcții. Pot înlocui toate tipurile de cărămizi și, fără structuri de rezistență se pot înălța cu ele clădiri pînă la două nivele. În schelet de beton armat, în orice tip de construcție, cu oricîte etaje. Are greutatea specifică mai mică decît a oricărui tip de cărămidă și proprietăți fono și termoizolante superioare acestora. În plus, obținerea lor necesită cu mult mai puțină energie decît oricare alt tip clasic și modern de materiale de construcții — B.C.A., cărămidă, beton precomprimat... Pentru fabricarea cimentului alb, de cea mai bună calitate, proiectele sînt în fază avansată. „Anul acesta, deci încă în 1980, ne informează directorul interlocutor, Combinatul minier din Cluj-Napoca va deschide experimental, în baza studiilor și proiectelor noastre, cariera de la Mirșid din județul Sălaj”. În consecință, la Comarnic și la Turda — aici, la Combinatul de ciment se profilează special o linie tehnologică — se va produce ciment alb din cenuși vulcanice. Și tot ca material de construcție, măcinat, poate servi și drept liant, fără să mai fie nevoie de mortarul pe bază de ciment negru.

Îngrășămint în cultura plantelor

Odată stabilindu-se conținutul lui în macro și microelemente, ideea geologilor, inginerilor minieri, a chimiștilor de la I.C.P.M.S.N. de a se consulta cu agronomii, de a le propune spre studiu tuful din punctul lor de vedere, a dus la concretizarea unui alt domeniu de utilizare. Al îngrășămintelor minerale. Solul tratat cu asemenea cenuși vulcanice pe terenurile experimentale ale Institutului agronomic din Cluj-Napoca a dat struguri cu un conținut de zahăr mai bogat cu 50 la sută față de lotul martor, netratat, iar perioada de coacere a fost mai scurtă cu două săptămîni. Mai e cazul să subliniem ce aport de producție poate să aducă fie și acest ultim avantaj, cunoscînd că toamnele mai tuturor meleagurilor noastre sînt capricioase, cu brume, ploai și adeseori cu temperaturi reci pretempurii care aduc pagube mari în podgorii? ! Garoafele, superbe noastre garoafe, din soluri alese, suferă un oarecare handicap în cursa competitivității lor la export. Au codițele prea fragile și nu rezistă la transporturi lungi, se rup, plesnesc în timpul manipularilor. Cele cultivate pe sol tratat, cu tuf vulcanic capătă o duritate aproape incredibilă. Lovești cu ele de zid și... rămîn întregi. Iar în ciuperării, salvează și ciupercele de un handicap al lor — le scu-tește de acele pete maronii, negricoase care dau mult de lucru crescătorilor și specialiștilor, fiind acceptate mai greu de către beneficiari. Experimentat în ciuperăria de la Oradea, cunoscut încă necunoscut tuf a sporit totodată și producția de ciuperci. De asemenea poate să revitalizeze solurile și să le facă fertile după umplerea haldelor și încă alte tipuri de terenuri sărace.

Biosțimulator în hrana animalelor

„Este poate cea mai importantă utilizare căreia, sperăm, să i se dea atenția

cuvenită nu numai din partea cercetării de specialitate ci a aplicării în ferme și complexe zootehnice. susține, da, un inginer minier, dar nu unul în afara problemei, ci foarte implicat în rezolvarea ei, dr. Iosif Fodor. Și pe baza experimentărilor obținute de către colaboratorii săi, pe care i-a molipsit de ideea tufurilor, oameni de înaltă competență de la institutul agronomic din Cluj-Napoca, însuși rectorul institutului, prof. univ. dr. Ioan Puia, stimulează și facilitează cercetarea. Datorită conținutului în minerale zoolitice are proprietăți de absorbție și desorbție, fiind astfel un schimbător de ioni valoros, favorizînd metabolismul animalelor, conduce la creșterea în greutate a acestora. Experimentările din fermele de păsări, dar și de taurine au condus la rezultate și concluzii dintre cele mai bune. Experimentările s-au completat și complicat, în sensul complexității lor — cenușile măcinate amestecate cu sărurile de potasiu și de magneziu din zăcămintele de la Tazlău (despre care vom mai vorbi) și administrate în anumite proporții în hrana animalelor — au condus către concluzii și mai bune, către o pistă de cercetări de mare interes științific și practic, în producția zootehnică.”

Purificator de gaze, depozitant al apelor.

S-a reținut deci această deosebită calitate, proprietate, de a fi schimbător de ioni. De aici pînă la domeniul protecției mediului nu e decît tot o idee. Nu atît de greu pentru un cercetător de făcut asociații. Mai ales de către un minier care odată cu diploma moștenește și tacita dorință, ambiție, ideal aproape, de a face ceva pentru ca oamenii din adîncuri, din abataje să muncească mai ușor și mai ales să aibă aer, aer bun, oxigen. Schimbător de ioni deci, tuful vulcanic a fost pus să purifice gaze în industria chimică și se poate în oricare industrie unde procesele de producție produc gaze, viciază aerul, a fost pus, desigur, deocamdată tot experimental, să îmbogățească în oxigen aerul din anumite medii, să purifice ape reziduale din procese tehnologice, să oxigeneze apele în amenajări piscicole. Procedee înfinit mai puțin consumatoare de energie față de multe altele, folosite sau cunoscute pînă la ora de față, și ca atare mai ieftine.

Ne-am oprit doar la câteva dintre multiplele utilizări, mai mult direcții de cercetare unde avem certitudini și nu doar tatonări. Desigur, cercetarea nu și-a spus întreg cuvîntul, toate cele de mai sus mai necesită încă multe determinări, norme, normative, tehnologii, proiecte, dar calea e deschisă. Vom urmări aplicările la scara producției. Cu atît mai mult cu cît dr. ing. Iosif Fodor ne asigură că proiectarea deschiderilor de cariere avansează. „În cincinalul următor vom aduce în mod cert în beneficiul economiei naționale această nouă resursă geologică a țării, sursă de materii prime valoroase dintr-un zăcămint socotit pînă acum sărac în substanțe utile și de care cercetarea românească nu se ocupase. Așa precum ne revine datorita prin Directivele Congresului al XII-lea, prin Programul cercetării științifice aprobat de Congres”.

CICI IORDACHE ■

Ce face soarele în casa unui oltean

Da, la Craiova, pe strada Unirii nr. 132, în gospodăria cetățeanului Ion Iacob, soarele a fost pus pentru prima oară la treabă. Încă din luna iunie anul trecut aici a fost executată și dată în folosință prima instalație craioveană de captare și utilizare a energiei solare în scopuri casnice, mai precis pentru încălzirea apei necesare la baie și bucatărie. Așa se face că, în zilele însorite, îndeosebi din aprilie pînă-n octombrie, mecanismul funcționează fără reproș. Gospodina deschide doar robinetul și în chiuveță sau cadă curge apă încălzită la 40—50 de grade Celsius. În miez de vară, în iulie-august, temperatura apei urcă la 80 și chiar 90 de grade, devenind fierbinte. Și asta fără absolut nici o cheltuielă.

La vremea cuvenită, știrea a stîrnit senzații și a fost larg comentată în ziarul local. Cetățenii au primit-o cu interes, ca pe o curiozitate tehnică, dar și ca pe o speranță.

De atunci au trecut aproape nouă luni de zile.

Recent, am sunat la ușa casei nr. 132... M-a întâmpinat în prag un bărbat în puterea vîrstei, binevoitor, gata să-mi furnizeze pe loc cele mai competente informații. S-a bucurat aflînd scopul cu care venisem. Împreună am urcat în podul casei și, sus, pe acoperiș, mi-a arătat cele două panouri solare. Foarte simple la prima vedere. În fond, două colectoare plane, asemenea unor ferestre negre, cu o suprafață de 0,80 mp fiecare, montate pe partea de sud a acoperișului și înclinate la 30—37 grade față de orizontală. Amîndouă sînt racordate la o conductă de apă ce intră în acoperiș. Imediat sub învelișul de tablă se află un rezervor de stocare a apei încălzite, cu o capacitate

de circa o sută de litri, în care intră sau din care ies mai multe țevi de diferite mărimi. Și, în sfîrșit, în baie sînt montate două mai vechi boilere, unul electric și celălalt cu gaze, care se folosesc independent ca surse auxiliare de încălzire pe vreme înnoirată sau în sezonul rece al anului.

Acesta-i toată instalația. Îl întreb pe amfitrion:

— În privința randamentului, sinteți mulțumit?

— Foarte mulțumit. Vă spun asta în modul cel mai sincer.

— Ne putem convinge?

— Cum să nu. Cînd doriți. Cu excepția zilelor geroase și, evident, noroase. În astfel de cazuri folosim unul din cele două boilere auxiliare acționate cu gaze sau curent electric.

— Am aflat că poate funcționa chiar acum, în plină iarnă.

— Da, cu condiția să fie soare, și să nu înghețe apa. Altfel, nu.

— De ce?

— E simplu: pentru că ar îngheța instalația și s-ar sparge.

— Ați făcut socoteala, cam ce economie de combustibil sau de energie realizați prin folosirea instalației solare?

— Desigur, avînd cele două boilere, am putut chiar și compara. Dacă aș folosi energia electrică, ar fi necesari 10 kW în 24 de ore, iar gaze aș consuma pe puțin 10 mc pe zi. Asta pentru o familie de patru persoane.

— Mult.

— Destul de mult. 300 kW pe lună sau 300 mc gaze costă. Pe cîtă vreme, soarele nu mă costă nici un ban, cum am mai spus-o.

Din vorbă-n vorbă am aflat apoi că

ingenioasa instalație de captare și utilizare a energiei solare a fost montată integral de o echipă de lucrători condusă de maistrul Pavel Tecu, sub directia îndrumare a inginerului Anghel Găman, șeful secției fond locativ din cadrul întreprinderii județene de gospodăria comunale și locale. Echipamentul, de fabricație românească, poartă marca întreprinderii „Electrometal” Timișoara și a fost dat spre experimentare și testare, cite un set complet, în fiecare județ. Cheltuielile cu execuția și montarea nu depășesc cu totul patru mii de lei. Eficiența este asigurată. Apa astfel încălzită poate fi menținută la o temperatură aproximativ constantă mai mult de 48 de ore, vara, chiar cînd cerul e acoperit, înnorat.

Cu toate acestea, cetățeanul beneficiar are o nemulțumire pe care mi-a destăinuit-o fără rețineri. De cînd i s-a pus în funcțiune instalația, adică din luna iunie anul trecut, nimeni n-a venit de la furnizor să vadă cum se comportă, să se intereseze cît de cît de soarta ei.

Doar doi ziaristi localnici și, mi se pare, un proiectant de pe la institutul județean de proiectări mi-au trecut pragul — mi se confesază cu vădită amărăciune în glas Ion Iacob. Dumnealui, cel din urmă, adică proiectantul se interesa cîcă pentru un simpozion care ar fi avut loc pe la Sinaia, pe tema asta, a energiei solare.

Păi, chiar dumneavoastră afirmați că n-ați avut nici un necaz. Că totul se comportă foarte bine.

Da, și susțin și acum afirmația. Fiind montată însă pentru experimentare, rezultatele oricărui experiment știu și eu că trebuie urmărite și consemnate sistematic. Eventual, pe baza lor, pot fi îmbunătățite niște parametri funcționali, se pot ridica performanțele. Instalația însăși poate fi perfecționată, modernizată. De pildă, încă nu-i rezolvată fericit problema golirii rapide a apei cînd temperatura de afară se anunță că scade sub zero grade. Apoi ar trebui montat un termometru special pentru a controla variațiile de temperatură din boiler și de afară. În ge-

neral nu-i rezolvată problema protejării și feririi instalației de înghețul neprevăzut, menținerii mai îndelungate a unei temperaturi optime, relativ constante care să permită a o folosi fără griji chiar și iarna, în zilele însorite, negeroase.

Și are perfectă dreptate. Cel puțin pentru autorul acestor rânduri, ca și pentru craioveanul din strada Unirii nr. 132, este de neînțeles de ce întreprinderea „Electrometal”-Timișoara și alți factori angajați în salutare acțiune nu-și duc treaba pînă la capăt. Am încercat să găsesc răspunsul, interesîndu-mă la inginerul Anghel Găman, sunînd chiar la întreprinderea furnizoare, dar n-am reușit să aflui mare lucru, adică realul motiv al nepermisului dezinteres, al tăcerii ce se așterne peste experimentul de la Craiova. Or, se știe prea bine că penuria energetică ce ia forme din ce în ce mai acute în ultimii ani i-a îndemnat pe mulți cercetători din toată lumea să-și grăbească și intensifice investigațiile și aplicațiile în domeniul atît de promițător, absolut necesar și fascinant al captării și folosirii inepuizabilei energii a astrului de zi. La noi există un chibzuit program energetic jalonat de Congresul al XII-lea al P.C.R., există condiții din ce în ce mai proice create pentru cercetare, precum și îndemnul perseverenței la acțiune adresate cercetătorilor și proiectanților de însuși secretarul general al partidului nostru. Atunci, ce se mai așteaptă?! Creșterea consumurilor de combustibili și energie?

Știu. Probabil mi se va reproșa că nu țin seama de realizările și proiectele de pe litoralul românesc al Mării Negre, de izbutele testări ale primului autoturism indigen acționat de energia solară, de bunele intenții ale constructorilor de locuințe de la noi. Se prea poate, într-adevăr. Un lucru rămîne însă cert și indiscutabil: cercetările acestea, ca și aplicațiile lor, inclusiv cele din Craiova și din celelalte județe, trebuie neapărat grăbite, intensificate, perfecționate.

Cu cît e mai devreme, cu atît e mai bine pentru economia țării, pentru noi toți.

MIHAI STĂNESCU ■

La Turnu Măgurele

O discuție la rece despre căldură

— Aveți tabel de calibrare?
 — Poate o fi așa! (Scoate la lumină registrul de înscrisere a valorilor. Îl pune la loc când află că nu despre el e vorba.) Alful, n-am!
 — Atunci cum știți cât se consumă, ciți litri mai sînt în rezervor?
 — Măsurăm cu un lăntete. Are vreo 4—5 m lungime...

Dialogul de față l-am înregistrat la Centrala termică nr. 6 din municipiul Turnu Măgurele, județul Teleorman. Purtător de cuvînt al sus-pomenitei centrale — Gelu Moraru, fochist. Am avut parte și de o probă practică. Tocmai sosise o cisternă cu combustibil de calorifer. Minunatul lăntete alb — deci, nefolosit pînă atunci, și-a intrat în atribuții. „Cam atît mai avem în bazin“ — zice omul folosind ochiometru și palma — lăntetele cu pricina nici măcar gradat nu era. Cum între timp își făcuseră prezența și cițiva din reprezentanții Asociației nr. 6 — semnatarii scrisorii care ne adusesse la fața locului — am extins discuția asupra modalității de urmărire a consumului de combustibil, a folosirii lui raționale și cu o eficiență ridicată, aducînd în scenă, prin verificări la fața locului, problema risipei. Iată, în linii mari, concluziile noastre: ● Neexistînd un contract între părți, adică între EGCL-ul local și asociațiile de locatari (s-ar părea că sub acest aspect turnenii sînt unici, cel puțin în județ), problemele gospodărești au fost pasate de la unii la alții, vina nerecoltării lor aruncîndu-se cam în același fel. De pildă, singura modalitate de urmărire a consumului de combustibil rămîne pe seama avizelor de expediție, lipsind, la toate centralele (cu excepția lui CT 4) aparate de măsură și control (pentru neprocurarea cărora legea, se știe, sancționează aspru). Numai că avizele de expediție, făcute pe numele conducătorului auto și semnate de gestionar, nu sînt recepționate de asociații, ci sînt semnate, cel mai adesea, de fochist — de unde vehicularea ideii de existență a unor asemenea documente fictive, de sustragere de combustibil. Nu știm dacă au vreun temei aceste supoziții. Știm însă că a apărut un plus de inventar la 31 decembrie de 270 tone combustibil pe care EGCL-ul, în loc să-l scoată din contul asociațiilor care-l achitaseră, și l-a înregistrat din nou pentru anul 1980. Ciudată optică de relații! ● La controlul efectuat asupra purității combustibilului din bazin (venisem bine utilizați în acest sens) s-a constatat că 25 de cm din rezervor erau cu apă (în vreme ce limita admisibilă e de 2,5 cm.). Să adăugăm reziduurile

ce s-au tot depozitat în timp — bazinul fiind necurățat de ani de zile —, și vom înțelege ineficiența arderii în cazane, intreruperea acestora din pricina injectoarelor prea des infundate — necazuri care se răsfrîng asupra calității căldurii în apartamente. ● Unele cazane nu au termometre industriale, apa încălzindu-se după același sistem ochiometric. ● Un singur manometru se afla în stare de funcționare, celălalt era blocat. ● În centrală, robinete care nu se mai închid, apa caldă adunîndu-se în adevărate lacuri; pe traseu, conducte termice îngropate de constructor direct în pămînt, fără a fi fost izolate (la Y-uri, de pildă); subsoluri saturate de apă; unele conducte, corodate de timp, s-au spart, de aici izvorînd alte necazuri, mai ales că nu există ventile la fiecare ramificație.

Iată deci suficiente explicații (și cite or mai fi altele ascunse ochiului nostru) care dovedesc că la această centrală termică e nevoie de impunerea grabnică a unei atitudini gospodărești, cu adevărat responsabile, atît din partea EGCL-ului, cit și a asociațiilor de locatari, a locatarilor înșiși. Din pricina acestei stări de lucruri au suferit și suferă în continuare toți locatarii celor 5 asociații prinse în raza de deservire a acestei centrale. Totuși, dintre toți, se ridică niște „virfuri“ — două blocuri de locatari — W 1 și P 1, cuprinse în Asociația nr. 6 — atinși nu numai la căldură, ci și la bănuți, plătind, cum sesizau ei în scrisoare, cea mai mare întreținere din municipiu, cu diferențe cuprinse între 100 și 200 lei lunar față de alte asociații din cadrul aceleiași centrale — CT 6.

Iată-ne întruniți întru lămurirea acestui mister la consiliul popular municipal, participînd la discuție contabilul șef al EGCL, Florea Dumitru (care, de fapt, deține cheia sus-pomenitului mister), directorul Cabinetului de organizare economică-socială din municipiu, Gheorghe Ivana, Florica Stoenscu — inginer șef la Oficiul de gospodărie locativă și comunală, Ioanid Bărbulescu, șeful secției financiare din municipiu. Ne-am convins, pe parcursul dezbaterilor — transformate într-o adevărată dispută în care, trebuie să o recunoaștem, contabilul șef a ținut piept „eroic“ — că era vorba, cum sublinia economistul Gh. Ivana, de o concepție greșită pornită de la EGCL în stabilirea și facturarea sumei reprezentînd cheltuielile pentru încălzirea centrală. Dar, să-l lăsăm pe contabilul șef al EGCL, Dumitru Florea, să explice singur cum a procedat în stabilirea acestora în anul

1979 — procedeu valabil și în perioada prezenței noastre în municipiu. „În stabilirea sumei reprezentînd cheltuielile pentru încălzirea centrală, pentru că aveam cuplate la aceeași centrală și blocuri de locuințe și unități socialiste, am ținut cont de bilanțul termic în Kcal, prins în proiectul fiecărui imobil în parte, bilanțuri care, cumulate, dau capacitatea centralei. Deci, unitatea noastră după ce cumulează totalul cheltuielilor, le raportează la bilanțul termic al obiectivelor deservite de centrală și, după alte calcule de strictă specialitate, află consumul pe calorii al fiecărui imobil în parte, deci prețul celui au de dat; după care, asociațiile îl repartizează pe suprafața locuibilă în mp. Cam așa procedăm, în linii mari“.

În linii mari, e drept, așa s-a procedat, bilanțul termic al imobilului fiind cel ce-și spune, în ultimă instanță, cuvîntul asupra valorii de întreținere suportată de locatarii fiecărui imobil. Numai că, luînd la bani mărunți ceea ce a rezultat din această interpretare greșită a legii, descoperi inechitatea unei asemenea repartizări de la o poartă: unii locatari au plătit mai puțin, alții mai mult, în condițiile alimentării și a unor, și a altora de la aceeași centrală termică, cînd și unii și ceilalți au primit aceeași căldură, în aceleași orce, bine stabilite, de funcționare. Ce vină au, ne întrebăm și noi, precum locatarii celor două blocuri amintite (și ai altora neamintite, aflate în aceeași situație), că pe vremea cînd se construiau imobilele lor — în urmă cu 10—15 ani — nefiînd restricție asupra combustibilului, li se acordau, încă din proiect, bilanțuri termice cu larghețe? Un exemplu edificator: locatarii din W 1, bloc mai vechi, de confort redus, plătesc la întreținere aproape dublu față de cei din „Y“—uri, blocuri noi, construite pe sistem de termoficare — în situația în care toate sînt deservite de aceeași centrală, primind deci, aceeași căldură, în același timp.

Aspectul evident inechitabil al acestei situații era nu numai cunoscut la consiliul popular municipal, ci și anchetat, iar pe hîrtie, chiar și rezolvat. Prin vara lui '79 aceeași asociație se adresează în scris consiliului popular, enumerîndu-și întemeiatele plîngerii. Atunci s-a dispus ancheta, incredîndu-i-se cazul ingineriei șef de Oficiul de gospodărie comunală și locativă. S-a lămurit, cum era de așteptat, sistemul greșit de calculare, fapt pentru care prin adresa nr. 10/101 din 25 iunie 1979 consiliul popular atenționează EGCL-ul să ia măsuri de recalculare a cheltuielilor de întreținere, conform normativelor în vigoare, stabilind și un termen de rezolvare — 5 iulie 1979. Aproape de neconcepere, EGCL-ul ripostează împotriva unei asemenea hotărîri. Prin adresa nr. 2/205 din 16.VII.1979 răspunde consiliului popular că: „nu ne însușim punctul dv. de vedere cu privire la calculul cheltuielilor pe mp intrucit... la CT 6 avem și clădiri de stat, unde sistemul de

repartizare al cheltuielilor este în funcție de suprafața de încălzire a radiatorilor, coloanelor, conductelor, convectoarelor și deci, implicit, legat de bilanțul termic“.

Ce să înțelegem din acest răspuns — care, din păcate, a rămas fără urmări (consiliul popular nemaintervenind de aci încolo, locatarii continuînd a plăti tot în funcție de mai marele sau mai micul lor bilanț termic) — decît că legea a fost pur și simplu răsălmăcită. Niciieri nu se consemnează că trebuie luate în considerare bilanțurile termice ale imobilelor. Dimpotrivă, se specifică destul de clar că pentru clădirile cu destinație de locuință pentru suprafețele de locuit din clădirile cu destinație mixtă, după ce se determină suma cheltuielilor pentru încălzirea centrală, proporțional cu suprafața de încălzire a radiatorilor, coloanelor, conductelor, convectoarelor cu care sînt dotate suprafețele de locuit respective, suma astfel stabilită a cheltuielilor se repartizează pe deținătorii suprafețelor de locuit, proporțional cu suprafața locuibilă. Pentru clădirile cu altă destinație se va respecta criteriul unic al proporționalității cu suprafața sistemelor de încălzire aflate în dotarea imobilelor respective. Or, acest lucru nu înseamnă reducerea la bilanțul termic, ci măsurători concrete. La fața locului, în scopul determinării corecte a suprafețelor acestora, condiție sine qua non a stabilirii corecte a cheltuielilor de încălzire centrală ce revin pe fiecare clădire în parte. Pentru că, în final, asociațiile de locatari le revine sarcina stabilirii cotei de cheltuieli pentru încălzire ce revine pe 1 mp de suprafață — pe baza acesteia calculîndu-se cota de contribuție a fiecărui membru al asociației de locatari.

Este, dealtfel, răspunsul, dat în sensul legii, de IJGCL Teleorman la memoriul întocmit de aceeași asociație turcană — nr. 6. Așadar, încă un document despre cum ar trebui să se procedeze, conform normativelor în vigoare, neîndu-se nici o măsură de îndreptare a situației de la Turnu Măgurele. Dealtfel, lipsa unui control efectiv pe problemă la acest EGCL, s-a soldat cu încă o urmare, la fel de neașteptată, precum procedeul amintit: refuzul EGCL-ului de a încheia convenții cu asociațiile de locatari.

Rezolvarea neregulilor întîlnite la EGCL Tr. Măgurele nu mai suportă amănare. Totodată, noile asociații de locatari — reorganizarea lor a avut loc de curînd — trebuie să-și ia cu seriozitate rolul în primire. Nu vor putea face acest lucru decît printr-o bună cunoaștere a legislației locale cit și a propriului lor statut care acordă, printre altele, adunării generale cea mai largă competență să-și impună punctul de vedere — firește, în pas cu legalitatea.

GEORGETA BLĂNARU ■

Povestiri din Secui

Nea Pavel Cimpoacă

Pe ulița pe care noi ne duceam la Jiu, stătea un om foarte cumsecade, muncitor și foarte bun de glume, Nea Pavel Cimpoacă.

Cînd se stringea lumea la fîntina lu Stănășel, unde erau așezate niște lemne de salcîm, care se întindeau pînă la poartă lu Nelu lu Crețu zis și „Dumnezeu“, Nea Pavel Cimpoacă apărea, fie vara fie iarna, cu cojocul pe umeri și cu căciula pe cap.

Se așeza pe lemn și începea să povestească cite și mai cite, de se prăpădeau oamenii de ris.

Din cînd în cînd, cite unul din cei prezenți la discuție, mai în glumă, mai în serios, îl întreba:

— Ia spune măi Nea Pavele, cum este cu vinățile alea, bre.

Nea Pavel se sucea, se învîrtea și nu avea ce face, trebuia să povestească:

— Într-o primăvară, o apucasem cam în fiecare seară de mă duceam la circiumă, la Ioana lu Stănășel și veneam acasă făcut praf.

Ajungeam eu acasă fără să știu pe unde m-am dus. Cînd mă sculam dimineața, mă dureau oasele și mușchii, aveam vinătăi pe miini și picioare, uneori eram chiar zgîriat pe miini, pe față.

Mă duc eu la coana Ioana și o întreb: — Coană Ioană, ce am făcut eu aseară, m-am bătut cu cineva, s-a agățat cineva de mine sau ce dracu s-a întîmplat că sînt plin de vinătăi?

— De, mă, Pavele, de unde să știu eu ce faci tu după ce pleci de la circiumă?

— Dacă m-aș fi bătut sau certat cu vreunul ar mai fi văzut și alți oameni și oricît de al dracului aș fi eu, chiar așa scandalagiu nu sînt ca să mă bat în fiecare seară cu cineva.

— Ia fă-te tu într-o seară că ești beat, fmi spuse coana Ioana, și du-te acasă. Dacă este cineva care te bate, îți iese în cale și îl cunoști cine este.

Zis și făcut. Mă duc seara la coana Ioana, stau cam cît stăteam și înainte, beau o sută de rachiu și cînd vine vremea de plecare o iau pe drum, cîntînd cîntecul meu preferat: un cîntec haiduceșc, pe care l-am moștenit de la tata.

Mă uit în dreapta, mă uit în stînga, nu vîd pe nimeni. Ajung acasă. Cînd să deschid poarta, în dosul porții nevas-tă-mea.

— Iar veniși praf fir-ai al dracului să fii, că mi-ai mîncat sufletul!

Și nici una, nici alta, începe să mă plesnească cu un ciomag destul de gros.

Mă feresc eu, mă mai trag înapoi și o pornesc spre casă. Cînd ajungem în dreptul girliului pivniței ușa era deschisă. Nevastă-mea se așază în stînga mea și mă și împinge înspre girliul pivniței. Norocul meu că m-am ținut de ușă, că altfel mă rostogoleam pe scări pînă jos.

Deci, dușmanul meu nu era pe drum, ci la mine în curte. Imediat pun mîna pe ea, îi trag o bătaie bună și-i spun:

— Va să zică tu erai dușmanul care în fiecare seară mă bătea?

Ea, sîraca, își tot cerea iertare de la

mine, că s-o iert, că nu mai face niciodată așa ceva.

După citeva zile, după ce ne-am împăcat, nevastă-mea îmi spune:

— Mă, Pavele, nu-mi pare rău că m-ai bătut și că ai descoperit cine te ciomăgea în fiecare seară, dar îmi pare rău că de acum încolo trebuie să-ți fac și de mincare.

— Cum, fă femeie, tu nu-mi dădeai să mai mînc seara?

— Ba da, dar mîncai numai mămăliga. De acum încolo trebuie să-ți dau și mincare.

— Păi cum făceai de mîncam numai mămăliga?

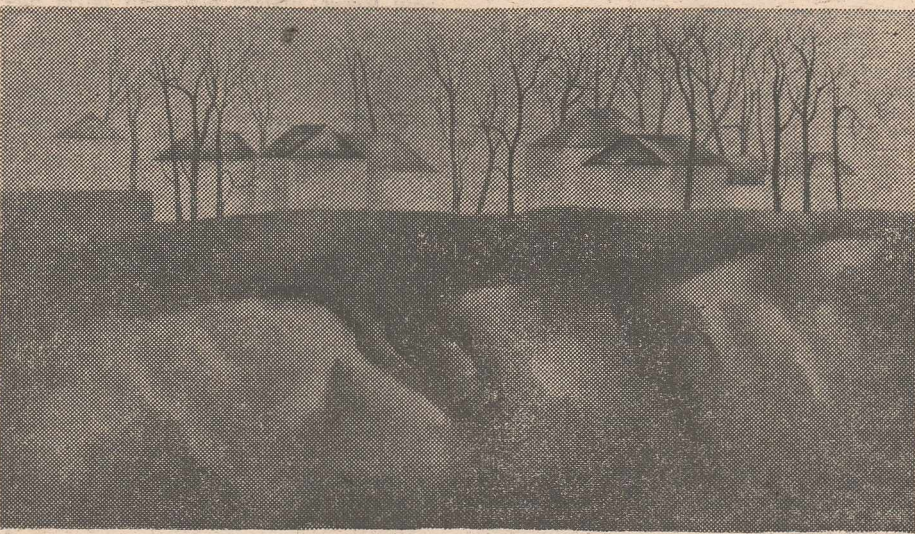
— Cînd veneai beat, eu îți puneam în față mămăliga și un taier (un fel de farfurie de pămînt smălțuit, cu anumite desene) care era vopsit în verde și îți spuneam: Ia și bagă în tine mămăliga cu urzici, că altceva nu meriți să mîncîci.

— Și eu ce făceam?

— Ce să faci, luai mămăliga, o dădeai prin taier și o băgai în gură; ce, tu mai vedeai ce mîncîci?

Și de atunci nici eu nu mai vin beat acasă, dar nici nevasta nu mai îmi dă să mînc „urzici“.

ION MITRU ■

VASILE CHINSCHI : Peisaj

Nu mor caii,
cînd vor ciinii

Pe la cite-un colț de țară,
Pe la cite-un colț de nimb
Se mai duce cite-o liftă
Să ne dea țara la schimb.

Și astfel cimpia țării
Arde-n cerul ei sublim,
Și astfel dogoarea vetrei
Ne mai spală cite-un chin.

Pe la cite-un colț de țară
Plîns pe oase de tilinci,
Se mai duce cite-un fante,
Fiindcă dus era și-aici.

Și în ochi ne-aruncă spîinii
Și ar vrea să fim de plîns;
Nu mor caii cînd vor ciinii,
Spune-o vorbă într-adîns.

Tot bătînd mătreața lumii
După cite-un loc mai bun,
S-a trezit ca baba-oarba,
C-a rămas un nima-n drum.

Și ne dă de-acolo sfaturi,
Bune pentru vulpea bearcă,
Fiindcă el contează, încă
Doar acolo sus, pe cracă.

Pe la cite-un colț de țară,
Pe la cite-un colț de nimb
Se mai duce cite-o boaită
Să ne dea țara la schimb.

Se mai duce-un pierde-vară
Să ne scoată la mezat;
El aici a vrut să moară,
Însă moartea l-a salvat.

VALERIU ARMEANU ■

În Valea Castanilor cresc ochii cîmpiilor

Krupiczcer a fost timpliar. Făcea uși. Făcea ferestre.

Intr-o zi, după ce a netezit scindura de fag cu rindeaua, s-a apucat, spre seară, să cioclească pe lungimea lemnului figuri înălțuite de maramureșeni în mișcare. Atunci, în inima lui Krupiczcer a avut loc o explozie, condiție esențială pentru a te numi artist.

De atunci, umbrele pădurii se prelungesc mult către rădăcini întoarse și, în loc să meargă către cîmpie, cîmpia i se zbate sub talpa grăbită cu ochii săi de codobeleci.

Micut, cu figura lui de păstorel, își face miinile căuș sub streșină casei, adunându-și visele: poarta minerilor, străjuită de cîmpul cu ochii și urechile pădurii.

— Cum asta, Krupiczcer ?

— Păi da ! Intr-o zi, prin '978, furtuna furioasă, ce apare pe aici fix la o sută de ani o dată, a smuls singurul salcîm japonez aflat în nordul țării, pe nume Gledicie, plantat pe dealul Florilor acum 400 de ani. Am făcut cerere la primărie ca să nu-l mistuie pe foc și dumnealor mi l-au aprobat să-l cioclesc. L-am întors cu rădăcinile spre cer și — acum vedeți și dumneavoastră : doi ochi de melc, ochii cîmpiilor, doi ochi de om, și doi ochi, mai sus, loc în care locuiește bufnia de noapte pe o parte iar în cealaltă șoimul de pădure.

Noptilor bacoviene li se adaugă lătratul unui singur câine ce se aude pe toată Valea Castanilor. Fructele lor sînt mai dolofane decît cele de la Tismana, însă tot atît de bune la gust. Tocmai aici vine Krupiczcer, unde începe șaua dealului și, trecînd peste podețul riului, își apar în cale chipuri cioclite, masive, care ies din pămînt și, fără să vreau, asociez totul cu Insula. Paștelui. I se mai spune lui Krupiczcer, Anton, și pe fiecare buturugă pe care o găsește, la început inutilă și amorfă, adaugă o schiță, pe măsura a ceea ce forma lemnului poate dezvălui, așa cum zice că trebuie să fie zestrea Maramureșului : Mineritul, Nunta, Frăția.

„Pădurarul își răsucește auzul la numărătoarea vie, crescîndă a frumoaselor animale ale pădurilor“. Aici, căprioarele n-au frică de pușcă. Doar răgetul leilor din grădina zoologică le mai sperie, pentru că, mirați-vă, din Zanzibar, de pe riul Limpopo, la Baia Mare au fost aduși și trăiesc lei adevărați.

Marea explozie termonucleară din inima lui Anton Krupiczcer este și proiectul ce și-l poartă în buzunar, acel omagiu maramureșean, o casă cioclită cu chip, înfiptă bine în pămînt, ca tot ce dăinuie aici dintotdeauna. Un voievoed al pădurilor care să-i intreacă pe ceilalți locuitori ai acestei dumbrăvi minunate, cioclite cu dalta și toporul.

Despre acest artist revista noastră a mai scris în urmă cu un an. Revenim, pentru că avem noi date.

Oamenii au nevoie de oameni ca Anton Krupiczcer. De aceea l-au pus să răspundă și să îndrume tot ceea ce se face în resortul lemn pe județ, în cadrul orînduirii meșteșugărești a cooperațiilor. Și, iată, într-o zi, tot privind bibelouri de oșeni și oșence atît de mult solicitate de absolut toți cei ce-și zic turiști, fie ei americani sau scandinavii, în inima lui Krupiczcer are loc o nouă explozie. Purtînd cu sine o idee, pleacă în județ și caută, ce credeți ?, ca să găsească niște tineri pictori naivi. Ca să faci tablouri e una, dar ca să faci dulapuri pe ale căror panoplii simetrice să pictezi naiv, ca pe vremea lui Matei Corvin, e altceva. Devine un obiect funcțional de mare preț, o piesă de sine stătătoare, de o rară fru-

Ortacii lui Krupiczcer : Vasile Balaci, Eva Silaghi și Ana Kencincseș

musete. Deocamdată, s-a plecat de la stilul lui Stan Pătraș din Săpînța, pentru că mulți copii au preluat desenele în ulei ale lui Pătraș, adăugînd fiecare după firea lui, ce are mai bun și curat într-insul. Vorbînd de stil și de idee în acest context — se remarcă o nemaipomenită forță a dispoziției în cadrul, a compoziției

Anton Krupiczcer în dumbrava castanelor cea plină de minuni străjuită de ochii cîmpiilor și urechile pădurii

și a situației de „piesă fără altă dublură“. Așa ceva nu se poate industrializa, pentru că, în primul rînd, și-ar pierde din valoare. Ele devin unicate.

Un Stradivarius rămîne totuși un Stradivarius. La fel un dulap ieșit din miinile acestor oameni, iertată să-mi fie asocierea, este o revenire, dacă vreți, a modei bunicilor noștri transilvăneni și moda revine cînd e pace. Și la noi e pace. Sugestia noastră este că va trebui să rămînă exact la același număr de 20 de bucăți pe lună, atît cît pot ei executa. Mai mult ar demonetiza valoarea lor, stricînd și prețul oferit de către firmele străine. Avantajul unicatului.

Dar... Pentru că în orice poveste există și elementul negativ cu rolul său foarte important în narațiune, și ca să divagăm oleacă, gîndiți-vă numai ce ar fi fost

Harap-Alb fără Spin ? Toată povestea — o bagatelă în care eroul nostru s-ar fi dus la unchiul său, și cu asta basta. Să răzbești însă peste uneltirile Spinului, să bagi Spinul în pămînt întii pină la genunchi, apoi pină în briu, să-i tai ghearele, să-l viri într-o găteată cu albastru cobalt peste care ai stors cincisprezece lămi, asta zic și eu vitejie !

Intii și-ntii s-au ivit moftangii moderni. Ei nu fac nimic, dar își dau cu presușul. Deviza lor este : mai bine să greșim prin exces de exigență, spunînd Nu !, decît din lipsă de exigență zicînd Da !

Nu ! Această infimă particulă a negației a devenit o instituție cu vaste și crîngoase ramificații, cu state de serviciu, cu state de plată, cu ierarhii draconice, cu șefi, cu subșefi (nu și cu subalterni). Deosebit de primejdioasă, mai ales în ramura economică, unde o idee gen Krupiczcer se poate transpune în fapt, ceea ce a și făcut dinsul, în valută forte. Nu-iștii au fost la un pas de victorie, dacă n-ar fi existat un om, în persoana arhitectului Dumitru Nicolae, din cadrul UCECOM — București, care cu autoritate a spus : „Lăsați-l pe om în pace. Ceea ce face el este artă“. Acest mare adevăr, pentru că ceea ce face Krupiczcer și ortacii săi se vinde la Frankfurt pe Main, i-a cam demolat pe toți filitorii care circula în zigzag pe culoarele instituției și care practică cu aplomb calificat „stîrpirea oricărui inițiativă“. Pentru că acești indivizi suportă totul în afară de o concurență a ideilor.

Și dacă nu continuăm să enumerăm șirul tuturor umilintelor, al șicanelor și presiunilor exercitate asupra acestui om, o facem din respect pentru modestia lui.

Avînd la dispoziție teribila armă cu mai multe trepte, MUNCA, cu răbdare și tenacitate a știut să treacă superior peste toate aceste dificultăți.

Construim computere Felix, uzine, hidrocentrale, construim și reconstruim totul de la capăt. În micul său perimetru un artist își valorifică talentul în valută forte, fiind mesagerul artei lui Stan Pătraș din Săpînța, al artei noastre maramureșene. Pentru asta trebuie să-l iubim și să lăsăm deoparte marile sau micile stupidități, ale orgolioșilor frustrați de „NU“.

A. MIHAILOPOL ■

Cu multă dragoste, tată!

În 1948, cînd multă lume nu credea încă într-o stabilizare a vieții noastre, cînd urmările războiului se simțeau la tot pasul, soții Girjoi, Vasile și Floarea, au avut curajul și dragostea necesară să-l înfiereze pe Cezar Nae. De atunci și pină astăzi au locuit pe strada Dezrobirii 115, București. În familie i se spune Viorel.

Cezar s-a născut la 19 decembrie 1947 în satul Decindenii, comuna Dragomirești, județul Dimbovița. La naștere, mama lui a murit în spital. La nici o lună după ea, întors din prizonierat, a murit și tatăl. Războiul și tot ce a adus cu el, a deștrămat pentru un timp familia Nae. Părinții lui Cezar mai avuseseră doi băieți, pe Oprea Nae și pe Ion Anghel, ultimul luînd numele bunicului care se duse să-l declare la notariat. Cei doi frați mai mari au fost crescuți de rude. Cezar, rămas singur pe lume, a fost dus de la spital la leagăn. Așa i se spunea pe atunci casei de copii orfani.

Încetul cu încetul, viața a intrat în normalul pe care îl cunoaștem. Oamenii au avut puterea să-și schimbe viața, să reclădească tot ce fusese distrus și să facă din țara noastră ceea ce este astăzi.

Floarea Girjoi nu știa să crească copii cînd l-a înfiat pe Viorel. La început a plătit o femeie să-l scalde pentru că dinsei îi era frică să nu greșească cu ceva. „La început, povestește tatăl, ne-au făcut controale. Voiau să vadă dacă e bine îngrijit, dacă e sănătos. După ce l-am înfiat pe Viorel am mai avut doi copii : pe Mihaela, măritată la casa ei, și pe Nicu, în vîrstă de numai 13 ani, singurul care lipsește acum fiind bolnav de scarlatină și internat la spital.“

Cezar Girjoi, bărbat de 33 ani, își vede de viața lui pe care o credea dintre cele mai normale. Pină în urmă cu cîteva zile nu știuse că mai are o familie, că doi frați îl caută de mult cu convingerea neștrămutată că îl vor găsi.

Acum trei ani, Ion Anghel i-a spus într-o zi fratelui : „Înainte de a muri, unchiul mi-a spus că mai avem un frate. Știa doar ziua cînd s-a născut. Trebuie să-l găsim, să fim împreună, așa cum trebuie să fie frații“. Au vorbit și cu vărul lor, maiorul Ion Tudor, care lucrează în București și au pornit acțiunea de reîntregire a familiei. Actele se găseau greu. Mulți din oamenii care trăiseră în urmă cu 33 de ani plecaseră din sat cu treburi sau muriseră. Fiecare mergea pe o pistă. Ajunseseră la cîteva adrese dar găsiseră acolo bărbați care nu erau frații lor. Mai departe ! După-amiezele, duminicile, zilele de concediu, nici un efort nu era prea mare pentru ceea ce își puseseră în gînd și în inimă. Lucrătorii de miliție, funcționarii notarilor și alți oameni de bine au participat alături de cei trei pentru regăsirea lui Cezar Girjoi de parcă ar fi fost și fratele lor. Și după ani de căutare, ca orice faptă care stă sub semnul dragostei, și aceasta a fost dusă la bun sfîrșit. Cezar încă nu știa nimic.

Ultima etapă. De la Circa 19 miliție maiorul Ion Tudor se îndrepta spre locuința lui Vasile Girjoi. Cînd acesta a aflat de ce îl caută maiorul din fața lui, a început să plîngă. Pină cînd frații urmau să se întilnească mai erau patru zile, mai lungi parcă decît cei 33 de ani de așteptare.

Și duminică 10 februarie, după 33 de ani, în fața casei lui Vasile Girjoi, frații s-au strîns pentru prima oară în brațe. După lacrimile de fericire, îmbrățișările și sărutările la care au participat cu toții, au intrat în casă și s-au așezat în jurul mesei. Cite nu aveau să-și spună ? Cît de des trebuia să se întilnească de acum înainte pentru a recupera 33 de ani de absență în care nu știuseră unul de celălalt ?

Deși în jurul mesei sînt oameni care se cunosc doar de cîteva minute, ai impresia că sînt cu toții membrii aceleiași familii și se știu de cînd lumea.

Ion Anghel : „Știam că mai avem un frate și pină nu-l cunoșteam nu puteam să mai am liniște. Vroiam să-l întilnesc și să-l mîngîi pe pîr cum fac acum. Nea Vasile, ai avut pină astăzi doi băieți, pe Cezar și pe Nicu. Acum ai patru. Ziua de azi e cea mai frumoasă din viața noastră.“

Vasile Girjoi : „Cu multă dragoste, tată ! Glasvantul ăsta a fost făcut ca să-l deschid cînd vin musafirii. Mă gîndeam eu că odată și odată vă veți întilni.“

Oprea Nae, cel mai mare dintre frați : „Ni s-a mărit familia. Sîntem mai mulți decît credeți. Cînd veniți la Tirgoviste vă trebuie o săptămînă să ne cunoașteți pe toți. Noi vă mulțumim pentru tot ce ați făcut, pentru că după 33 de ani îl putem vedea în casa dumneavoastră pe Cezar. Și de cîte ori ne vom întilni, nea Vasile, vei sta în capul mesei.“

În jurul celorlalți, fără să aibă timp să se așeze la masă, grijuie ca totdeauna, mama, Floarea Girjoi. Este atentă la tot ce se spune în jur și intervine din cînd în cînd. „Bine că ne-am găsit rude, că sîntem în bucurie și regăsire și că toată lumea este așa cum trebuie să fie. Noi n-am pierdut un fiu, ci am cîștigat doi.“

Vărul celor trei frați, maiorul Ion Tudor : „Noi sîntem opt copii. Doar de 1 Mai și de 23 August ne întilnim în casa părintească, la Tirgoviste. Numai vărul Cezar lipsea. De acum înainte o să fie cu noi, împreună cu toată familia Girjoi.“

De mult n-am mai fost într-o casă în care să se spună atîtea lucruri simple și clare, atîtea lucruri de bun-simț.

OPREA GEORGESCU ■

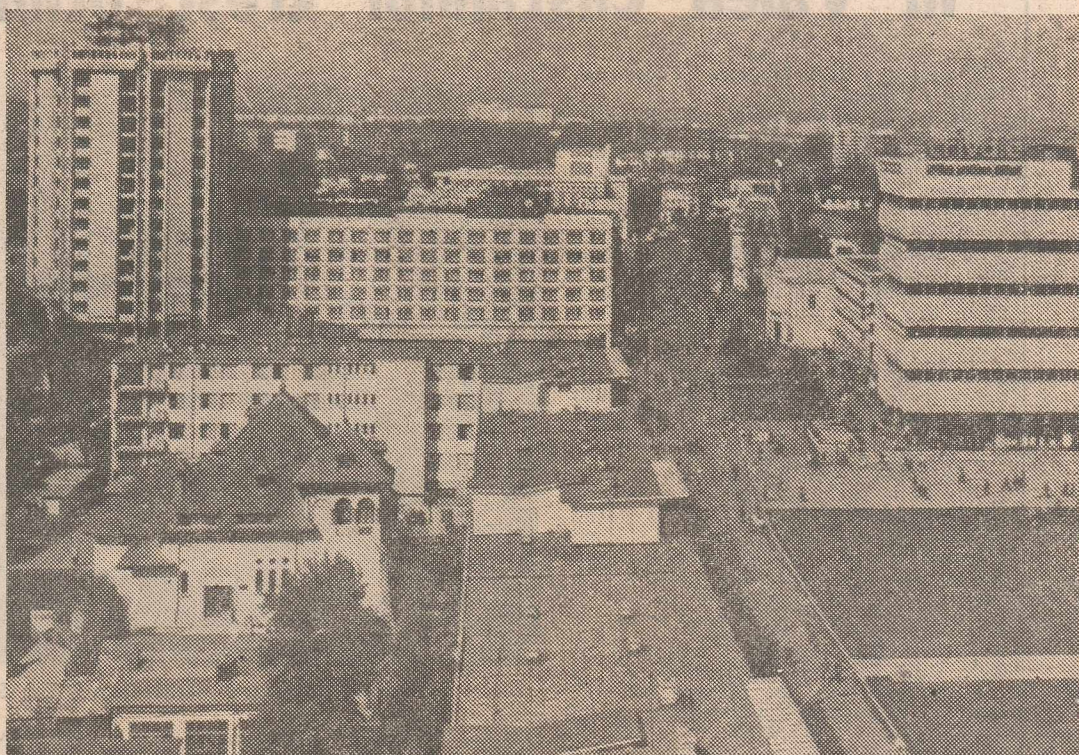
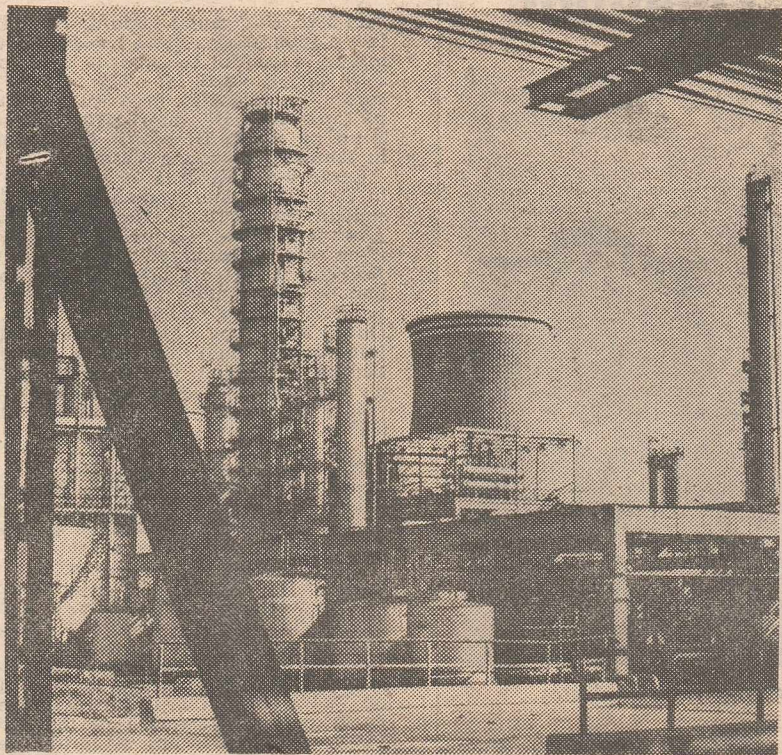

Minerul

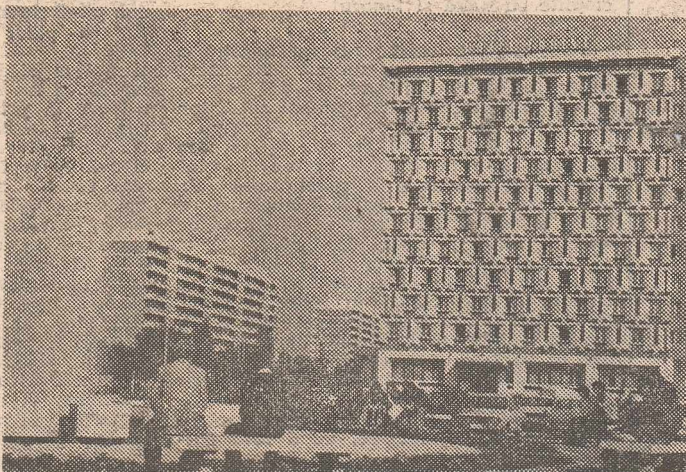
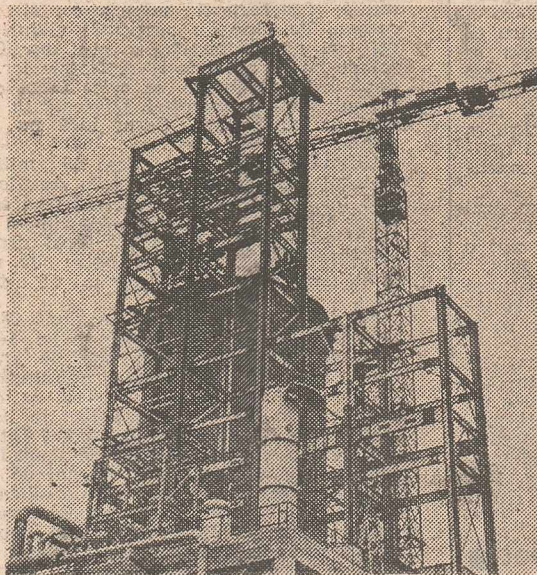
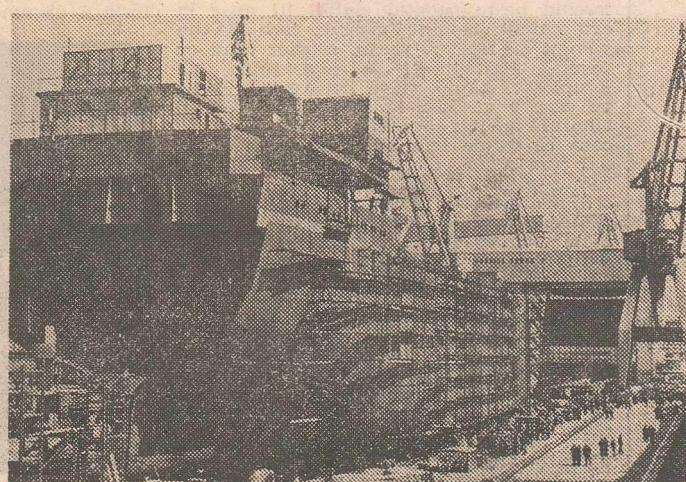

Pădurarul

CRONICA ILUSTRATĂ A UNEI LEGISLATURI

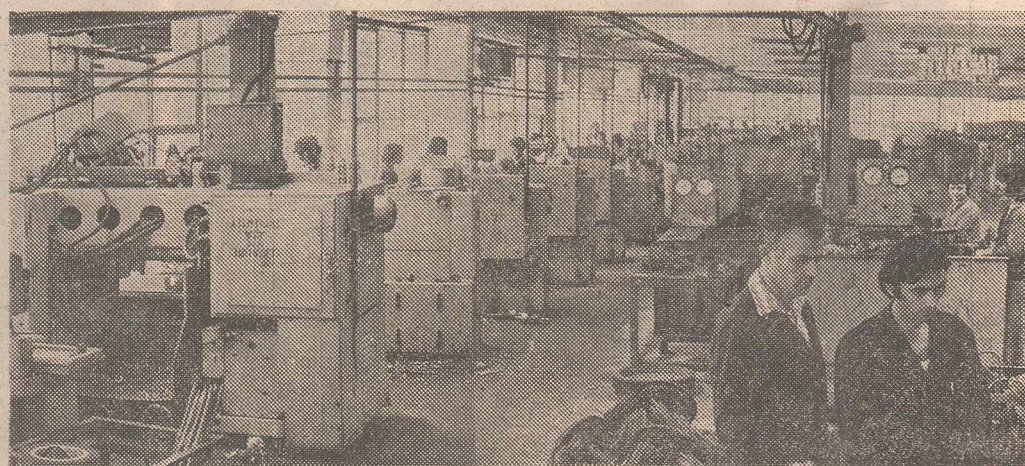
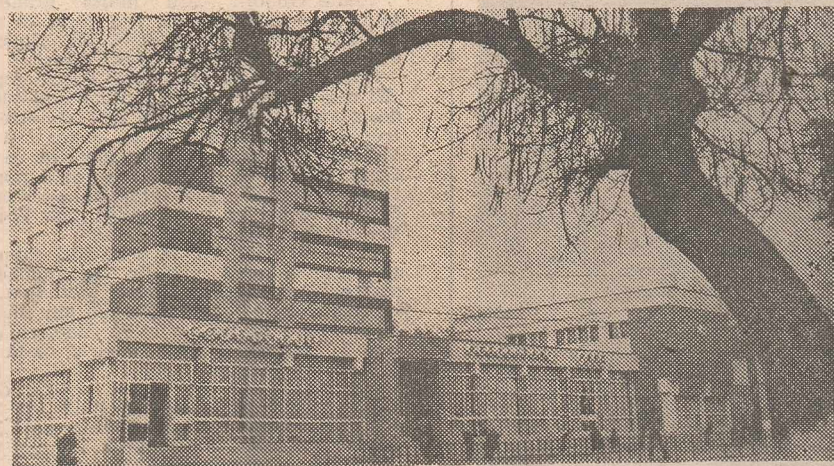

ARGEȘ. Combinatul petrochimic Pitești (care în acest cincinal raportează 30 de noi instalații puse în funcțiune), alături de o imagine din Piteștiul de azi, orașul tării industrială și-a constituit un profil urbanistic de anvergură (Gh. Măcăneală, ziarul „Se cera și ciocanul”, Pitești).

IALOMIȚA. Și în Ialomița, ca pretutindeni, imagini care se recomandă de la sine : județul „eminamente agrar” de odinioară impune în peisaj obiective industriale de proporții (printre altele, construcția metalică a halei de înaltă tensiune a noii fabrici de uree, Întreprinderea de construcții și montaje siderurgice Călărași), o dezvoltare arhitectonică de amploare (Slobozia), (D. Cimpeanu, ziarul „Tribuna Ialomiței”, Slobozia).

GALAȚI. Trei imagini din Galațiul de azi, relevante pentru des Dunăre : un nou vas de mare tonaj, edificat de Șantierul nr. 5 și un fragment al tabloului citadin al acestor zile (P. Popa).

DIMBOVIȚA. În seculara cetate de scaun a Tîrgoviștei, oamenii dezvoltînd și inobilînd o glorioasă tradiție, construiesc frumos (în prima imagine : Găeștii de azi) treprinderi (precum la Întreprinderea de utilaj petrolier, imaginea alăturată), cu hărnicie și inteligență, pentru viața lor și a țării (Gheorghe Safta, ziarul „Dimbovița”).

Marinarii de cursă lungă din Ostrovul Mare

Ne-a luat în primire un vînt pus parcă să măture cu noi coclaurile Ostrovului Mare. Ceea ce de departe ai putea considera o obișnuită zi cu soare, așa cum probabil se și înfățișează ea la această oră pe ulițele satelor mai depărtate de Dunăre, în insulă, în mijlocul ei, pe platoul presărat cu blocuri, îmbrățișate de curți minuscule, vîntul suflă ca ieșit din minți, alergînd de colo-colo norul de praf incomod, adesea insuportabil. Ostrovul Mare arată ca o corabie prinsă de gheturi, impasibilă și incapabilă să reacționeze în vreun fel la aceste dansuri nebunești ale aerului, ofensiv și imprevizibil.

Oi fi greșit eu, îmi spun, gîndindu-mă că am sosit prea devreme într-un loc unde marile întimplări nu s-au născut încă, iar pe locul pregătit pentru ele n-au voie să calce decît cei aleși pentru a le intrupa. Dar tot eu îmi zic, fugînd printre ani, cit noroc i-au pascut pe cîțiva dintre noi, trubaduri furtunosi, niciodată absenți de la ora de început a marilor ziduri, a marilor noastre construcții. În fond ce voiam? Cine-o fi pus mina pe săpă, mă întrebam, ca să poată înfițe în locul destelenit primul par, semnul acela universal, în mintea mea la fel de maestric, de implacabil, de istoric, ca și steagul pus de Amundsen la pol, deci cine sînt și la ce le e gîndul, acum cînd kilometrul zero al treburilor s-a fixat undeva în urmă și bănuiesc eu, ce poate fi mai plăcut ca bucuriile trăite de tine să le serbezi, cu alții alături, mai ales cînd, slavă Domnului, ai și ce spune și cu ce te fâli.

Mi-a fost de ajuns o discuție cu Pavel Misaroș și cu vechea mea cunostință de la Gura Văii, Petre Mike, pentru a ști unde mă aflu — colo Dunărea mică, dincoace Dunărea, cea știută de toți, adică mare și cum n-o știm noi de pe hartă dar o știu foarte bine ei, dunărenii, cînd îi vine — cam pornită și neiertătoare. Am înțeles și cum stă treaba cu așezarea în spațiu a importanțelor puncte de vamă pregătite pentru mersul de mîine al fluviului, meritînd ele incele fantezia și simțul practic dovedite de specialiști, o vie admirație. M-am dumirit și rog să fiu pus în legătură cu „cei dinții“.

Probabil că am greșit eu, îmi zic, crezîndu-mă prea dintr-o dată în stare să aflu cum cum devine cazul cu viața șantierului, în primele ei clipe, în primele zile și primele nopți, nu o dată pe șantier ele înseamnă tot una, în acele clipe cînd luna proptită în coama cerului simțea dedesubt întimplîndu-se treburi pe care nimeni nu încercase să i le deslușească.

Afară, vîntul bate mai tare, îndoind sălciiile. Ce-o fi fost în zilele de început, mă întreb, gîndind la lipsa de ospitalitate a unui loc, trezit pe nepusă masă cu musafiri?

Îmi trag capul între umeri, a spaimă. — Cum suflă acum, e bine. Poate fi și mai rău. Anul trecut, în ianuarie, ne-a luat podul de pontoane. O vreme a trebuit să folosim bacul pentru traversare. Ceața era așa de deasă că ne orientam după talangă... Știți că și așa ajungeam cu jumătate de kilometru mai jos?

Un reportaj avîndu-i în centrul atenției s-ar putea numi, cu titlul de imprimat, folosit și răsfolosit, și așa: Ei au fost primii. Ei, adică Vasile Blănaru și Mihai Cojocaru. Sînt în fața mea, Blănaru, cel în vîrstă, maestrul, lîngă el, Cojocaru, inginerul. Îi anunț cam ce vreau și mă pregătesc să notez, cu mina crainicului de fotbal atent să nu scape cine știe ce fază de efect.

...Primele minute au trecut de mult. Exceptînd niște linii intersectate, apărate cu creionul, repetate pînă la neidentificare, nu am notat nimic. Întreb, întreb la nesfîrșit, repet aceleași lucruri, dar prelungirea întrebărilor nu aduce nimic în plus, nimic din ce așteptam și, răbdător, aștept încă. Am observat doi interlocutori puși pe tăcere. Sigur că, la urma urmei, îi prefer așa, dar asta nu le-o spun lor, decît în situația de interviu cu răspunsuri dinainte pregătite. Mi s-a mai întimplat. Dar mi-am dorit prea mult să ajung în Ostrovul Mare, și puneți-vă în situația mea, mi-am dorit prea mult să cunosc niște deschizători de cale, ca acum, cînd îmi stau aproape, la numai cîțiva centimetri, să mă mulțumesc a-i privi, să-i studiez ca pe niște poze afișate la pînoul de onoare și apoi să le pot spune liniștit rămas bun. Ceva nu e în regulă dar acest ceva îmi scapă, cel puțin decamdată. Mă trezesc luînd-o școlărește, din locul în care de obicei discuțiile n-au altă ieșire decît pornind din loc.

— Cu ce ați început?

— Cu ce? Am venit aducînd cu noi o platformă plină de excavatoare, de tractoare, de barăci. Ce făceam noi în ziua aceea, la 28 aprilie 1977, semăna cu prima lîngură într-o căsnicie, nevoită să înceapă de la zero. Am acostat ca

într-o insulă pustie. De aici pînă în sat sînt 11 kilometri.

Mihai Cojocaru începe să mi se pară mai omenos. Tot e ceva, decît momentele de pînă acum, irosite în tăcere.

— Ne-am apucat de amenajarea platformei. De drumuri.

— Am început să aducem podul de pontoane. În mai s-a și trecut la montaj.

— Am început să incropim primele adăposturi.

— Au început să vină utilajele.

— A început indignarea incintei.

Își trec unul altuia „microfonul“, în sfîrșit dispuși să se mărturisească. Îi ascult fără să mai fiu atent la diferențele de voce. Ce mă interesează acum, bucuros că am reușit să desfac un lacăt lă care nu mă așteptam, este perla care se naște din bucățile puse împreună de cei doi. Dar, iată tocmai acum, cînd mă înfierbîntasem ca lumea, numai ce-l aud din nou pe Mihai:

— Lucruri senzaționale nu s-au petrecut. Munca obișnuită a unor oameni. Unii cu experiență de un sfert de secol. (Arată spre meșterul Blănaru.) Alții de la coada lopeții. (Un semn cu mina spre afară și nicăieri.)

Pe fereastră văd trecînd cîteva buldozere-mamut.

Mă ambalez:

— Probabil că lunile lăsate în spate de atunci, toate astea au însemnat ceva.

Un semn spre perciunii albi, albi...

— Un chin.

Sînt vorbele maestrului Blănaru.

— Greul de acum vine. Porțile de Fier doi înseamnă, prin dimensiuni și condiții, mult mai mult decît Porțile de Fier I.

Mă surprinde afirmația. O aud prima dată și o ascult spusă pe un ton categoric.

— Pînă acum a fost greul organizatoric. Greu doar pentru că marea majoritate a oamenilor au văzut aici primul buldozer și primul excavator. Acum, vine greul tehnic.

Observ că tot dăm tîrcoale „greului“ de ce fel, cit de mare și de monstruos o fi el, dar de coaja lui n-am izbutit încă să trecem.

Blănaru, știam de undeva, a fost pe la Bicaz, pe Argeș, a fost bineînțeles la Porțile de Fier I. Lucrează pe șantier din 1952:

— Eram copilul șantierului cînd am început. Am ajuns moșul șantierului.

Îl aud spunînd:

— O fi ceva neobișnuit pentru altul din afară.

Mihai a lucrat la Cerna. A lucrat la Gura Văii și la Centrală și la Baraj. Îi propun o paralelă între „acolo“ și „aici“.

Insist.

— Evident, condițiile. Acolo eram la 12 kilometri de oraș. Cu apartament la oraș. Aici, sălciiile și ce vedeți.

— În stînga Dunăre, în dreapta Dunăre. Vîntul, cit îl țin puterile, îl completează Blănaru.

Mihai Cojocaru se scuză pentru cîteva clipe, întîrzie de fapt mai multe minute. Se întoarce cu cafelele pregătite de el și le pune, fără să mai întreb, pe birou. Reia lucrurile de unde rămăsese:

— Acolo, cînd ajungeai la stîncă, știai pe ce pui piciorul. Aici, e altceva.

Din biroul unde ne-am adăpostit se vede batardoul. În toracele lui vor apărea centralele. Un imens ochi de apă din care pompele trag cu sete.

— Este greu pînă se ajunge la fundație... Îmi urmărește privirea meșterul. Aștept mai departe.

Tac din nou, uitîndu-se unul la altul. În cele din urmă Mihai se decide:

— Mă întrebați de deosebiri. Eu știu asemănări. Nici atunci nu făceam totdeauna cit am fi putut, să recunoaștem cîștit, nu reușim nici acum.

Deci asta era! La început am crezut că mă aflu în fața unui om indispus să se lase terorizat de întrebări la care a mai răspuns de nu știu cite ori. Apoi, parcă mi s-a părut că descopăr explicația nepoftei de vorbă în grijile ce se înghesuiau sub ferestrele clădirii. Asta e realitatea, stau de vorbă cu doi oameni ruși fără veste de la ale lor și tot ce încercam eu să fac era inevitabil supus eșecului. Ei sînt aici, gîndurile lor au rămas afară, în bătaia vîntului descătușat, printre buldozere, și pompe, și macarale.

La sfîrșitul lui ianuarie trecut, mi se spune, au fost cele mai mari debite de pe Dunăre din ultimii 140 de ani. Amenajările ținuseră cont de viitor dar o luaseră în calcul pentru aprilie. Tocmai atunci, în ianuarie, se executa închiderea brațului Gogoșu. Natura a pus în scenă un spectacol uluitor. Se ajunseseră în punctul critic — de-a spăla locul, de a vedea totul curgînd la vale, atît închiderea cit și batardoul.

— Cîte ore ai dormit în săptămîna aia? Îl aud șoptînd pe Mihai.

— În total, vreo trei...

— Parcă de la director la șofer, a dormit cineva?...

— Atunci dacă ne mătura, nu mai rămînea nimic.

Dominantă continuă să fie o doză vădită de nemulțumire:

— Prea mult efort pentru cită realizare putem prezenta azi.

Mărturisesc că-mi place. La început mă deranja refuzul gazdelor mele de a-mi spune ce așteptam de la ei. Pînă la urmă, parcă ceva am reușit să cunosc despre ei și despre munca lor. Eram gata să renunț la un moment dat. Pînă a lipsit. Am luat-o însă agale, ca pe valea Sucevei, de pe unde vin amîndoi. Am priceput ce-i doare. Le-am dat și nu le-am dat dreptate. Nu am fost de acord cu ei, gîndind la ce au făcut ei și toți al lor în anii trăiți în Ostrovul Mare. Era și aceasta o bătălie ce trebuia cîștigată. S-a întimplat să n-aibă strălucirea marilor fapte de arme. Dar acel timp, cu adevărat abia sosește. Și de aceea le-am dat dreptate. Știu ei ce știu. Atunci abia, înălțai în șa, cu muniția la îndemînă și cu lecția bine știută, se vor simți în sfîrșit ei. Ei, cei de la Porțile de Fier I, și de pe unde au mai fost. Ceva mă face să cred că zilele acelea nu trebuie ratate. Merită făcut drumul pînă la Porțile de Fier II pentru a-i privi de aproape.

În viscolul uscat de afară, pe unul din drumurile fără nume și fără de capăt ale șantierului, printre mașinile fără astimpăr, o mamă își plimbă copilul. Îi zărise plimbîndu-se pe lîngă batardoul infipt ca o lance în apă. Tînarul Cojocaru, buclat ca o fetiță, ne fuge în întîmpinare, strîgînd de departe: — Tata, țî-am văzut barajul tău!

Este lucrul pe care-l ține minte din tot ce a făcut azi.

NEAGU UDROIU ■

Ce face omul
cînd nu-l vede nimeni

Omenia nu se împarte la doi

Circulă o glumă pe care nu știu dacă ați auzit-o pînă acum: există trei categorii de oameni, civilii, militarii și șoferii. Iar cei din urmă, șoferii, cîcă ar fi plini de toate păcatele lumii. Cit temei are o asemenea discriminare, fie ea și glumeață, nu putem noi lămuri acum, în cîteva rînduri. Cert este că despre șoferi aflî destule boacâne. Iată însă un fapt la „scara plus“ a omeniei, un fapt care spune multe și spune altceva decît sîntem noi cam obișnuiți să auzim despre șoferi. R. M., de la întreprinderea de transporturi auto Cluj, a găsit la verificarea autobuzului suma rotundă de 21 000 lei. I-au sînt — cum se spune — banii în ochi. I-a luat. I-a numărat. S-a gîndit la multe. S-a gîndit la casa lui. La nevoile lui. Apoi s-a gîndit la casa CELUILALT. S-a gîndit la posibila bucurie din

casa lui. Dar i-au apărut în gînd amarul, nenorocirea din casa CELUILALT, a păgubașului. Și a luat banii și i-a dus, pînă la ultimul bănuț, la miliție.

Nu și-a conceput norocul său din necazul altuia.

Aceeași conștiință, același gest într-un oraș dunărean. C. P., casnică, trei copii agățați de poale. Soțul, muncitor. Casă grea. Iarna asta a însemnat pentru familia lor cumpărarea, între altele, a trei perechi de bocanci, trei paltoane, trei... trei... Copiii cer. Vor una, vor alta. Fiecare ban e chibzuit de trei ori. Și totă că în fața mamei apare „norocul“. Un portofel cu bani. Cu 1 200 lei. Ar fi bunii... Ce bunii ar fi și ei în casă! Unii în asemenea împrejurări păstrează banii și aruncă portofelul cu actele, să ajungă, eventual, la păgubaș. Un fel de omenie împărțită la doi...

Omenia însă ori o ai toată, ori nu o ai deloc.

Așa-a gîndit și mama celor trei copii.

Și a luat portofelul cu bani și i-a dus la miliție, fericindu-i pe M.S., pensionar de boală, om vîrstnic, care tocmai își pierduse pensia...

MARIUS POPESCU ■

...nporan al orașului de la
ire în interiorul Furnalului
ața nouă", Galați).

c, în noile in-

Mă numesc **Georgeta Popescu** și locuiesc în Brașov, str. Șt. O. Iosif nr. 25. Am 32 de ani și o mare parte din viață am suferit periodic dureri îngrozitoare, datorită unei maladii de care nu am reușit să mă vindec în ciuda nenumăratelor tratamente medicale și a unei intervenții chirurgicale. Colindasem spitale și clinici din Brașov, Sibiu, București, Cluj-Napoca — fără rezultat. Ajunsesem să nu-mi mai folosească algocalminul, urma să trec la calmante cu morfina, când am citit în Flacăra despre dr. Florin Fodor, care întimplător locuia pe aceeași stradă cu mine, dar eu nu auzisem de el. M-a operat. De atunci au trecut câteva luni, fără urmă de durere. Mă simt ca născută a doua oară, după 18 ani de chin. Îi mulțumesc — și vă mulțumesc.

În anii 1950—1953 am lucrat la întreprinderea de construcții Hunedoara. Cerind convenita dovadă de vechime, I.C.S.M. mi-a dat, în scris, următoarele trei răspunsuri succesive: 1) nu figurez în scripte; 2) figurez în decembrie 1950 și aprilie 1951, total 109 ore; 3) figurez în decembrie 1950 și în ianuarie și aprilie 1951, total 297 ore. Sper ca la o re-re-verificare să se găsească tot. (**Andronic Gros**, muncitor la Exploatarea mică Deva)

Problema care ne frământă de mai mulți ani este lipsa unui cămin cultural. Deocamdată singurul nostru mijloc de agrement îl constituie... bufetul — atât de plin în permanență, încât cred că o statistică a consumului de băuturi alcoolice ar situa comuna noastră pe un loc fruntaș pe județ. Cămin de fapt există, dar e într-o stare jalnică, total neglijată de edil și de organizația U.T.C. (În numele tinerilor din Pretești de Jos, județul Cluj, **Ioan Mitrut**)

Ministerul Muncii, ca răspuns la plângerea adresată redacției de tovarășul **Curcă Vasile** din Pîrșcov (Buzău). În urma internării la IEMRCM, s-a stabilit că pențelul are capacitatea de muncă în cea mai mare parte pierdută (gr. II de invaliditate). Urmează ca prin Comisia centrală de pensii să se hotărască punerea sa în drepturi.

Ministerul Educației și Invățămîntului. Ca urmare scrisorii tovarășei **Grigoraș Nina Cristina** din Brașov, vă facem cunoscut că la Facultatea de medicină din Iași nu s-a creat un loc liber prin decesul studentei **Huțanu Maricica**, intrucit la concurs fusese declarată admisă, la medie egală pe ultimul loc, doi candidați în plus față de cifra de școlarizare planificată. Locurile libere nu se înregistrează — cum presupune petenta — în raport cu numărul candidaților admisi, care, în situații ca aceasta, poate depăși numărul de locuri planificate.

Procuratura județeană Iași. Verificând scrisoarea transmisă nouă de redacția dv., s-a constatat că într-adevăr **Roșu Vezeteu Toader** din Dumbrava posedă o hotărâre judecătorească definitivă privind evacuarea din apartamentul proprietatea sa a fostei soții împreună cu cele două fiice. Executarea a fost însă suspendată deoarece, la solicitarea judecătorecii, C.P.M. Iași a comunicat că se va atribui un spațiu de locuit, pentru ca respectivele să aibă unde locui.

I.D.M.S. răspunde la scrisoarea prin care **Popovici Constantin** sesiza lipsa din magazinele de specialitate a pieselor de schimb pentru motocicletă de invalizi. **Ministerul Muncii** a importat motociclete CZ sport și le-a adaptat pentru invalizi prin întreprinderea de produse ortopedice și protezări din București, str. Negustorii 8. Ca atare, I.P.O.P. are obligația și să asigure piesele de schimb necesare întreținerii și reparării vehiculelor respective. Posesorii de motocicletă dotate cu motor CZ sport tip 4777 ni se pot adresa, urmând să le expediem prin ramburs poștal piesele necesare.

Aș face întreprinderilor de confecții și tricotațe o sugestie cu care cred că multe mame vor fi de acord. Rareori talia unei fuste se potrivește exact fetiței

pentru care o cumperi și, pentru a o ajusta, ești nevoit să tai materialul pentru a putea umbla la elastic. Sugerez deci ca la fiecare fustă să se facă o butonieră prin care să se poată ajusta elasticul din talie. (**Elena Horghidan**, Bacău)

Sint **Marius Pop**, învățător pensionar din Arad, și vă scriu în legătură cu buletinul meteorologic difuzat în fiecare seară la televiziune. Nu despre calitatea prognozelor, care, să fim sinceri, se potrivesc destul de adesea, ci despre felul prezentării. Să știe și acei tineri meteorolog aparut mai de curând, nu-i rețin numele, că limbajul prețios e, oricând și oriunde, riziabil. De ce „ecart de temperatură” și nu „diferență de temperatură”? De ce „ceața s-a disipat” și nu „ceața s-a risipit”? Să fim serioși!

Procuratura Generală. Vă facem cunoscut că cele sesizate de tovarășii **Dorobantu Emilia** și **Dorobantu Nicolae** din Apoldu de Jos (Sibiu) au fost examinate și s-a constatat că sint întemeiate. S-a declarat recurs extraordinar în cauză, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.

I.I.S.Z. Urziceni. Vă comunicăm că problema ridicată în scrisoarea sa de **Mihai I. Voica** din Braniștea (Dimbovița) este soluționată. Am invitat-o la unitatea noastră pentru a-și ridica carnetul C.E.C. nr. 5361 129 105 cu suma de 400 lei.

I.T.H.R. București. Din verificarea scrisorii adresate redacției de lucrătoreasa **Miron Vela** de la autoservirea Lido, a rezultat că s-a dat curs solicitării petentei, conducerea C.H.R. Flora mutindu-l pe lucrătorul **Vătuși Anghel** la altă unitate, pentru a preveni în viitor eventuale divergențe cu petenta. (N.R. Trandafirul cuvint „divergente” înseamnă că V.A. a înjurat-o zdravăn pe M.V., amenințând-o cu un cuțit sau, cum ar spune I.T.H.R.B., cu „o unealtă din metal și lemn ce se utilizează la debitarea preparatelor culinare.”)

Subsemnatul **Mircea Răcaru** din Ploiești, str. 23 August nr. 269, vă mulțumesc pentru cele publicate în nr. 1 din 5.01.80. Problema pentru care vă cerusem sprijinul a fost rezolvată de I.P.L. Pucioasa în 9.01.80.

Tribunalul județean Sibiu. Intrucit **Ambrus Iosif** nu a achitat fraților săi, comostenitori, sumele cuvenite, imobilul în cauză a fost vândut la licitație, cu 115 000 lei, cum reiese din procesul-verbal încheiat de executorul judecătoresc la 15 decembrie 1976. Cum partajul și vânzarea au fost definitiv transate, iar în scrisoarea sa petentul n-a învederat nici un motiv pentru o cale extraordinară de atac, considerăm că nu există posibilitatea de a se schimba situația.

Consiliul popular județean Ialomița, referitor la scrisoarea lui **Anghel Vasile** din Slobozia. Unitatea la care a lucrat nu a putut să-l încadreze cu 1/2 normă, iar el a refuzat alte locuri de muncă oferite prin Oficiul forțelor de muncă, insistând să fie reincadrat ca ajutor de șofer la I.T.T.A. București, ceea ce era imposibil. În urma intervențiilor făcute, A.V. a fost încadrat ca muncitor întreținere (mecanic) cu 1/2 normă la O.J.T. Ialomița.

I.T.A. Covasna. Referitor la sesizarea tovarășului **Bekk Peter**, vă informăm că stația de autobuz Cernatu de Jos a fost desființată în cadrul recentelor măsuri de raționalizare a transporturilor și, de asemenea, pe considerentul că era amplasată într-un loc unde nu se putea amenaja adăpost pentru călători. Totuși, pentru preîntâmpinarea nemulțumirilor, împreună cu primarul comunei s-a stabilit menținerea stației, facultativ, numai pentru cursele de naveștiști, cu obligația din partea comunei de a amenaja un refugiu pentru autobuz, spre a nu staționa pe partea carosabilă a șoselei.

Sintem locatari ai microraiunii IV din Tirgoviște, din mai multe blocuri, între care cele

numerotate de la 2 la 17. Rugăm și pe această cale pe edili orașului să ne asculte și să ne rezolve neceazul. De peste trei ani, adică din 1976, nu s-a soluționat încă problema aprovizionării cu apă caldă și încălzirea apartamentelor. La drept vorbind, nici apă rece nu prea avem, adică nu toată ziua. Cel mai rău o duc locatarii etajelor II—IV, care de la mutare nu au apă rece și caldă. Precizăm că nu pretindem cine știe ce răsfăț, ci o situație egală cu a celorlalte microraiune. (Scrisoarea e semnată de 60 locatari)

Consiliul popular al județului Constanța. În prezența tovarășa **Milea Neaga** se află la un curs de reciclare. După întoarcerea ei la liceul unde funcționează, va fi îndrumată să se prezinte cu cerere la primăria comunei Castelu, cu care s-a luat legătura pentru a i se repartiza o locuință din fondul locativ de stat.

I.D.M.S. București. Vă informăm că am transmis întreprinderii de asistență tehnică și servicii autoturism Pitești, pentru rezolvare, scrisoarea semnată de **Ungureanu Maria** și **Sava Sever** din Oradea. De la IATSA ni s-a confirmat telefonic, la 21.01.80, că li s-a răspuns petenților la problema ridicată, indicându-li-se și metodologia afilată în vigoare pentru efectuarea remediilor la defecțiuni apărute în perioada de garanție a autoturismelor Dacia 1300.

Pentru perioada 10—20 august 1979 am cumpărat de la O.J.T. Prahova 2 bilete la stațiunea Saturn (căsute), în care era inclusă și o excursie de o zi la Varna. Programată pe 17 august, ea a fost amînată pe 20, cînd, trebuind să plecăm acasă, am fost nevoiți să renunțăm la excursie. Ulterior, cerîndu-ne înapoi banii (601 lei), O.J.T. ne-a oferit doar 48 la sută, ceea ce nu ni se pare normal. Am sesizat în noiembrie conducerea O.J.T. Prahova, dar nu am primit răspuns nici după trei luni. (**Ecaterina Budulea**, Cimpina, str. 23 August bl. 3 B, sc. A, ap. 7)

Comitetul municipal Gheorghe Gheorghiu-Dej al P.C.R. Mutindur-se la pensionare în satul Dărmănești (Vrancea), tovarășul **Vlad Ștefan** și-a lăsat garsoniera cu contract de subînchiriere lui **Lungu Aurel**. I-a lăsat și procură pentru ca acesta să predea garsoniera către E.G.C.L. la expirarea contractului de subînchiriere, adică la 1.11.79, ceea ce subchiriașul a refuzat să facă. În urma reclamațiilor, situația a fost rezolvată de autoritățile locale. Pentru pretențiile sale față de fostul subchiriaș, petentul se poate adresa organelor de justiție.

I.P.L. Reghin. Referitor la sesizarea apărută în rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” din 27.12.79, sub semnătura **Ștefan Topor**, vă aducem la cunoștință că am procedat la schimbarea schiului defect cu un altul nou, de același tip. Precizăm cu acest prilej că la un număr de 30 000 perechi schiuri produse și livrate am primit reclamații privind deficiențe calitative și vicii ascunse doar pentru 68 perechi, ceea ce reprezintă 0,23% din total.

Consiliul popular al sectorului 4 București. Urmare scrisorii adresate redacției de **Burescu M.** și alți locatari din str. Piepătării nr. 14, vă informăm că încercările au fost atacate de urgență în baza unui act de comandă. Reparațiile vor fi efectuate de ICRAL Berceni pînă la data de 30 aprilie a.c.

Mă numesc **Vasile Tomescu** și sint planificator la Consiliul popular al orașului Novaci. Acum un an am încheiat cu diferiți posesori de oi contracte pentru predări de lînă pe 1979, apoi am colectat lîna și am predat-o la centrul IPA Novaci. Necazul este că nici pînă acum nu mi-a fost achitat comisionul legal de 0,94 lei la kilogram. La telefon, directorul IPA Gorj mi-a spus că din dispoziția nu știu cui a fost sistată plata acestor comisioane. Cum vine asta?

Astă-vară a apărut în Flacăra sesizarea mea privind faptul că riul Ialomița surpă în fiecare an zeci de metri de teren agricol

din marginea satului Moldoveni, comuna Dridu. Măsurile de prevenire cad în sarcina organelor competente din județul Ilfov, care însă nu numai că nu au făcut nimic, dar nici măcar nu au binevoit să răspundă în vreun fel la sesizare. (**Anton Alexandru**, București, str. Birsănești 1, bl. 159, sc. 1, ap. 12)

În comuna Bălțești, județul Prahova, se află un spital rural la care vin și bolnavi din alte comune. Cel mai adesea se apelează, pentru a se ajunge la acest spital, la autobuzele I.T.A. Numai că, pe motiv de economie, conducerea Autobazei 6 Ploiești a interzis oprirea în stația spitalului. Să nu se fi găsit, oare, o soluție omenească în rezolvarea acestui caz? (**Mihail Georgescu**, comuna Bălțești, județul Prahova)

Ministerul Muncii. Luînd legătura cu Combinatul siderurgic Reșița și analizînd sesizarea trimisă redacției dv. de către colectivul laboratorului de încercări fizico-mecanice din cadrul C.S.R., constatăm că sesizarea este justificată. Drept urmare, începînd de la 1 ianuarie 1980, personalul în cauză a fost încadrat pe nivelul solicitat al rețelei tarifare construcții de mașini.

I.J.G.C.L. Botoșani: „La adresa dv. privind scrisoarea mai multor locatari din municipiul Botoșani, str. Karl Marx nr. 25, prin care semnaleză faptul că nu au apă caldă la nivelele superioare ale blocului în care locuiesc, vă informăm: Problema ridicată a fost soluționată favorabil în sensul că pentru sezonul rece s-a stabilit, de comun acord cu conducerea Asociației de locatari, un nou program de furnizare a apei calde, respectiv între orele 16 și 19. Totodată, au fost efectuate unele modificări la conductele de refulare ale pompei din stația de hidrorol, astfel încît apa caldă ajunge și la etajele III și IV.”

Consiliul popular al județului Galați: „Privitor la sesizarea adresată revistei „Flacăra” de către un grup de cetățeni din cartierul Barboși—Galați, care se declară nemulțumiți de modificarea traseului de autobuz 21, vă comunicăm: Sesizarea este întemeiată și ca urmare, I.J.T.L. Galați a înaintat documentația traseului 21 la Consiliul popular municipal Galați, obținînd decizia de funcționare nr. 1267/1979 prin care traseul își modifică itinerarul după cum urmează: Gara Barboși — str. Oțelurilor — str. Stadionului — str. Brăilei — Centru (str. Brigadierilor) și retur. Acest traseu va fi deservit de două autobuze, cu o frecvență de 25 minute.”

Consiliul popular județean Vrancea: „În urma sesizării adresate revistei „Flacăra” de Mariana Militaru din comuna Dumitrești, vă comunicăm următoarele: Deoarece nu erau locuri vacante de desenatori, Oficiul forțe de muncă i-a oferit numeroase alte posibilități de încadrare însă a refuzat pe motiv că dorește numai post de „desenatoare” într-o unitate economică a județului. Intrucit la Atelierul de proiectări județean s-a eliberat un post de desenatoare, i s-a oferit loc de muncă în această unitate pe care l-a acceptat. Petenta este în vîrstă de 20 de ani, a absolvit în anul 1979 Liceul teoretic special din Iași cu profil de desenatoare.”

Mă numesc **Aurel Pancrati**, sint din Caransebeș, județul Caraș-Severin, și vin la dv. cu o întrebare pe care vă rog să o transmiteți fabricii Kandia din Timișoara: Cînd își va onora promisiunile, mai bine-zis, cînd reclama făcută în presă pentru ciocolata dietetică va deveni realitate? A trecut un an de

cînd am citit cu bucurie aceste noutăți „dulci”, care, pe parcurs, s-au dovedit... amare, negăsindu-le nicăieri.

Ministerul Turismului.

De la **Direcția turism intern** în legătură cu problemele ridicate în articolul intitulat „**Mare bal mare: examenele pentru disc-jockey**”, articol apărut la data de 20 decembrie 1979 în revista „Flacăra”, vă comunicăm următoarele:

Conducerea ministerului a dispus analiza aspectelor sesizate în articolul publicat, formînd colective care au ajuns la concluzia că cele relatate de redactorul dv. R. Bărbulescu corespund, în esență, adevărului.

S-au luat măsurile corespunzătoare pentru înlăturarea abaterilor și preîntîmpinarea apariției, pe viitor, a unor deficiențe de acest gen. Astfel:

1. A fost anulat concursul de selecție în vederea atestării prezentatorilor de muzică în discoteci, intrucit acesta nu s-a desfășurat în conformitate cu normele legale (Legea nr. 12), nefiînd respectate nici normele aprobate prin Ordinul ministrului turismului nr. 166/1978. Menționăm că, din dispoziția conducerii ministerului, va avea loc un nou concurs.

2. Tovarășul Ion „Minea” economist principal în Direcția turism intern, care nu și-a dus la îndeplinire sarcinile de serviciu, sarcini care decurg din Legea nr. 12, precum și din normele stabilite prin Ordinul ministrului, a fost sancționat cu „avertisment” conform art. 100, lit. „b” din Codul Muncii.

Din analiza dispusă de conducerea ministerului a reieșit că nici conducerea întreprinderii de agrement și producție industrială pentru turism nu și-a făcut pe deplin datoria.

Mulțumindu-vă pentru sprijinul dat, vă asigurăm că se vor lua și în viitor măsuri pentru înlăturarea deficiențelor din activitatea noastră. **Director Gh. Moraru.**

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Rodica Macoveiciuc — com. Gălănești, și **Viorel Munteanu** — com. Vicovul de Jos (Suceava): Cei care și-au pierdut total sau parțial capacitatea de muncă din cauza unor accidente produse în afara procesului de muncă beneficiază de pensie de invaliditate dacă au o vechime valabilă de cel puțin 5 ani

● **Grigore Cotofană** — București: În situația că sinteți tehnician cu o vechime de cel puțin 10 ani în sectoarele de producție, puteți fi încadrat prin concurs în funcția de maestru în specialitatea respectivă. Maistrul promovă în condițiile de mai sus au obligația să absolve școala de maistri, învățămînt seral, în următorii 5 ani de la numirea lor în această funcție

● **Emanoîl Vereș** — Pitești: Copiii urmași, care înainte de a împlini vîrsta de 16 ani au devenit invalizi de gr. I sau II, după încetarea plății pensiei de urmași primesc pe toată perioada invalidității un ajutor ● **Iftimia Bădiliță** — Slobozia: Soțiile au dreptul la pensie după soțul fost pensionar I.O.V.R. dacă la data decesului acestuia au avut etatea de 55 de ani, iar durata căsătoriei a fost de cel puțin 10 ani

● **Grup de cetățeni sector 5** — București: Scrisoarea dv. privind asistența medicală din sectorul menționat a fost înaintată Direcției sanitare a municipiului spre analiză și competentă rezolvare ● **Constantin Anastase** — Tg. Jiu: Potrivit reglementărilor în vigoare, durata programului de lucru al fochiștilor de la centralele termice poate fi stabilită prin contractele de muncă sau convențiile încheiate raportată la o medie anuală, ceea ce permite ca în anotimpul friguros să se presteze mai multe ore, iar în anotimpul călduros un număr de ore mai redus, în compensare.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

„În fîntîna vremii...”

Poeme de NICOLAE DRAGOȘ

CERBI ZBURÎND...

Toamne-au fost, și ierni, și primăvară
Ape line, ape tulburate –
Nu puteam să le cuprind pe toate !
Cum aracii string circeii viței
Din adînc cu taine, mă-mpresoară
Glasul neinvins al Mioriței.

Soarele netulburat coboară
– Ciutură răcorii și arșiței –
În fîntîna vremii și măsoară
Ca un semn pentru vecie poate
Întimplate vieți, neîntimplate
Toamne, ierni, grăbita primăvară
Stelele și drumul Mioriței...

Cerbi zburînd, gînd nou în fapt de seară,
Trec prin codrii ca prin vechi palate
Le e drumul semn că nu se poate
Rupe-n două urma grea a saitei
Ce-n fîntîna vremilor coboară
Veșnicul destin al Mioriței.

Au trecut demult prin iarba-amară
Ca un semn pentru vecie poate...
Azi, se-mparte calea-n jumătate
Ciutură răcorii și arșiței
Soarele netulburat coboară
Plaiul de-ntîmplări al Mioriței...

PESEMNE, SEMNUL

Îmi dă tircoale de o vreme
Cînd mai prudent, cînd agresiv
I s-a făcut, pesemne, semnul
Să iese din expectativă.

Mai ieri, trecînd pe la răscruce
Și-a repezit tifnoasă coasa
Jertfind hazardului tulpini
Nemilostivă, Jupineasa.

Eram pe-acolo, la izvor,
Cam unde-i iarba ca mătasa
Un pas de mai făceam la dreapta
Mă lua cu sine Jupineasa.

De-o lungă vreme se întimplă
Să nu ne potrivim la pas :
Ori Ea-i grăbită la-ntîlnire
Ori ceasu-n urmă mi-a rămas.

Și-așa dansăm același vals
De-amar de vreme despărțiți,
Într-un mereu fragil balans –
Ne sint doar pașii diferiți.

Veni-va într-un timp și clipa
Cînd ritmul se va potrivi,
Cînd Jupineasa dansînd coasa
Va celebra ultima zi !

La sărbătoarea asta însă
Sint liniștit... Nu voi mai fi

NOSTALGIE DE IARNĂ

Bat fulgi la geamul sufletului rar
Un alt tărîm își poartă, spre noi, sfielnici
solii

Și-n vinul ce visează în pahar
Apun pe rînd diezi și bemolii

Bat fulgi încet, de parcă într-un vis
Spus moale în decor de catifea
Miraculos o cale s-a deschis
Să ducă-n nesfirșit privirea Ta.

Tot urci mereu, pierdută-n albul dans
Pînă-n tărîmul unde nu-i cuvîntul
Și-mi pare leagăn prins în vechi balans
Departa-n hău, mult intristat Pămîntul.

Bat fulgi în geamul sufletului rar
Cînd sufletul e dus în altă parte...
A mai rămas hirtiei, ultim dar,
Aceste ritmuri ca un semn de carte
Un fel de drum din viață pînă-n moarte.

...Și nici nu știu de-i drumul prea departe.

CA ÎNTR-O SCOICĂ

Ca într-o scoică ascunsă-n ocean
De un veac, de mai mult locuiesc
În acest mult prea simplu cuvînt
Dar al lumii, dar pămîntesc,
Fostă floare, astăzi cînt.

În preajmă-i stelele-și rotesc
Chipul de noapte, chipul zeesc
Din slavă pînă mult mai sus,
Din slavă pînă în Pămînt.

Poate taina cuvîntului știe
Ce umbră a lunii, ce gînd
Cu vuietul vieții mă poartă-n departe
Unde lumina, cu țipăt uitat,
De vis fără vis se desparte.

Numai de n-ar avea, n-ar avea
Secret și-ndelung legămint
Să ducă miracolu-ntreg
Într-un alt, într-un alt
Tot atît de simplu cuvînt
Vinovat doar de vechea-ntimplare :
Unde-i El
Eu nu sint.

SCRISOARE DESPRE PRIVILEGIU

fîncei mele, Della

Pe profitorii unor privilegii
Trîind în templul bunăstării proprii
Neîmpăcați cu literele legii
De suflet nu-s motive să-i apropii !

Ei bat ipocriziei lungi mătării
Și necredința-n om le e lozincă,
Lunecători prin viață ca pe sănii
Bieți slujitori de veche caterincă.

Tu, poartă-ți viața simplu, ca o floare
Ce niciodat' menirea nu-și trădează
Și duce prin suava ei culoare
Lumina zilei dreaptă în amiază !

Se luptă unii să-și agonisească
Deprinderi fără rost, de mic burgezi,
Călcînd cu ură legea omenească
Un trist nimic în ochi poți să le vezi.

Și totuși sint în lume privilegii
Cu care ești în drept să-ți dai acordul
Acul busolei să nu-și piardă Nordul :
Pe cei ce-s mulți și simplii, înțelege-i !

MIT MACHIAT

S-au risipit aplauzele-n aer
Doar praful vocii-n scenă a rămas.
Și-o parte din viața celor care
Învinși, printre iluzii, călătorit-au azi.

Sint printii și cerșetori, în clipa cînd
Orele serii fabulos le schimbă
Starea civilă de la primărie
– Și nu-s voioși de-această clipă vie ! –

(E o părere clipa sau, cel mult,
Sortită timpului, o cărmămidă
Ce, ca un și, se trece nevăzută,
Ori ca un ce-n zădărnicii se-agită)

Iată, Regina, ce-și purtă în scenă
Stema, jignind săracii-n pietre rare
Ea ce știi, cu-atîta perfidie,
Să-nvăluie monarhu-n minciună și iertare
Vinînd sărutul Ducelui cel tînăr
Ce se visa, prin ea, urcat pe tron
Regina, deci, o, iată cum aruncă
De pe firavii umeri, sub balcon
Zeiasca mantie din fire-alese
De parcă de-un blestem s-ar dezlega.

(Ce hăz să fii regină două ore
Lumea să tacă sub privirea ta,
Și-apoi să cari, spre casă, conopidă
Pentru modesta cină hărăzită !)

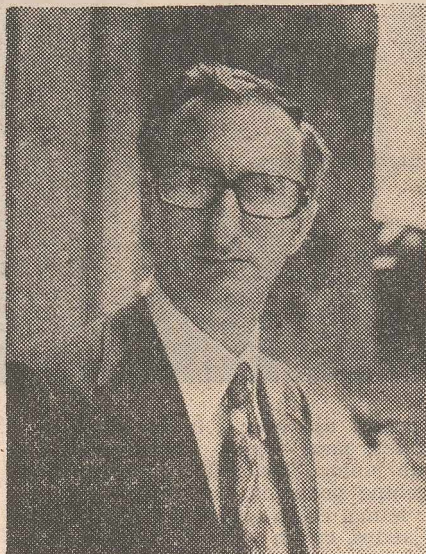
Ori, Regele, cu glasul ca de clopot
Tiran sau blind, cum cere-mprejurarea
El, iată, cum aruncă silnic sceptrul
Lingă păianjenii ce clevetesc prin colțuri
Urzîndu-și pe-ndelete și-n perfidii lucrarea
Din pînă fină, ca un vis, divinul,
Ademenind vreo muscă prea credulă
Spre-a le-ncărca și-nmiresma festinul
Mesei de taină și de sărbătoare !
De ce – se-adună gestu-n întrebare –
Aruncă sceptrul, parc-ar injura
Tot universul cu acest toaig,
Poleiuri false arătînd privirii
Cînd calcă-n silă peste trudnic prag ?

(Nu-s de folos adînce temenele
Tîmple bătînd docile spre podele
Cît ești despotul veacului uituc
Dacă te știi acasă sub papuc !)

Și, rînd pe rînd, abandonîndu-și haina
Purtată elegant la avant-scenă
Ca să-nsoțească pînă-n staluri taina
Ori cîntecul iubirii de sirenă
Se trec actorii dintr-un veac în altul
Trîind un șoc pe care nu-l mai știi,
Și se grăbesc spre stații de tramvaie
Sub cerul de purtare, plumburiu...

S-au risipit aplauzele-n aer,
Doar praful vocii-n scenă a rămas ?

Tăcere, voi ! Sint regele ! Vă cer
Împozite pe șoapte și mister.
La triste amănunte să nu mai luați aminte !
Și de refaceți vraja trăită mai nainte
Veți auzi cum gîndul, ce-n sine s-a retras
Aduce în lumină viața celor care
Învinși, printre iluzii, călătorit-au azi.

GÎND LÎNGĂ APE

Melancolică această luntre bătrînă
La ceasul cînd luna îi cade sub solduri –
Pungă de aur fără arginți înăuntru...
Melancolică această luntre bătrînă
Poate o umbră pe linia timpului dusă...
Auzi, cum vocea discretă pe
Carnea tremurătoare a apei își sună
Cîntec de veșnicie, cîntec de ultimă noapte,
De cînd ? Din ce veacuri aduce cu sine
Linul drum, lunecat pînă-n simțuri, moale
cuțit,
Această luntre bătrînă, parcă din propria
carne salvată ?

Aici, la orizontul apei, fremătînd de aprinse
răcori,
Își trăiește ritualul lunecării prin timp,
Senzual și ascuns. Sunetul ei reflectîndu-se
grav
Tocmai sus, în tăceri, lingă stele cu privirile
reci,
Cînd, tînără și fără umbre trecu, în alt
veac.

Oglinda apei ostil o primi...
Țipăt fu virilul orgoliu al lemnului
De curînd infrînt în curbura visînd lunecare
Și drumul fragil pe întinderi lichide...

Abia acum, în amurg, cînd tandru, luntrea
bătrînă,
Aproape imperceptibil desenează pe
strunele apei
Linul vis, dizolvat în umbra rămasă
Luna își află mireasma gîndită în acel
de demult răsărit.
Doar arginții purtați altădată-n adînc
Printre rădăcine de nuferi și bronhii de
crați, învechite,
S-au risipit... S-au risipit... S-au risipit... ..

APEL

Să fie-atît de amețit pămîntul
De zborul milenar purtat prin spații
Și hotărît să-și caute mormîntul
Sculptat pe-afetul unei conflagrații ?

Iar omul, trestia cu gîndu-n stele
Și rădăcinile în univers
Să fie pradă unor stări rebele
Rob condamnat al unui veac pervers ?

Tatăl să uite dreptul la copii,
Mama să-și piardă lacrima-n uitare ?
Cine dă dreptul zilei de-a muri
Definitiv ? Din care disperare ?

Mai sint copaci ce încă n-au rostit
Taina ce-o duce floarea-n primăvară.
Azi, din cenușa ultimului mit
Ar mai putea doar noaptea să răsări !

Sint nedreptăți pe glob și mari și mici
Omul pe om îl vrea cuțit la plug
Dar n-am tîrit planeta pînă-aici
Ca s-o jertfim satanicului rug !

E VREMEA

E vremea să ne stringem în arenă
Nu pentru vechi acrobații perfecte
Nu ispițiți la cîntec de sirenă
Spre nu știu ce-mpovărătoare trepte.

Veacul ce-și poartă vîrsta spre final
Monumental și plin de contradicții
Are-n structură omul ideal
Dar și pe omul unor false dicții.

Cînd zborul minții se cuprînde-n arc
Ducînd planeta către infinit,
De ce cad păsări fulgerate-n larg
Oceanelor jertfindu-li-se mit ?

Cînd dintr-un strop de apă, nou miracol
Herculeana forță se dislocă,
De ce, într-un paradoxal spectacol,
Balenele la maluri se sufocă ?

Și, mai ales, de ce trudită lume
Cu praf de pușcă-n suflet și în pleoape
În piramidă infinită pune
Armele stranii, viața să-și îngroape ?

În singe unii string nisipuri sterpe
Din rug de palide și vechi eșite,
În timp ce brațe-n înceștări superbe
Fac stelele pe boltă să se-agite...

Infernul se deschide-n prag de rai
Împovărînd planeta cu capricii
Și pentru unii nu există de n-ai
Vocație către subtile vicii.

Urcați pe pedestalul nuclear
Demoni și îngeri într-un joc al sorții
În acest veac tîrziu, jubiliar
Încearcă zaruri pe coșciugul morții.

E vremea să ne stringem în arenă
Cît globul nu-i proscris ultimei jertfe
Și ocolînd, la timp, ultima scenă
Să dăm vieții vis în loc de jerbe !

LUNTRE ECHIVOCĂ

Sint unii cu aplauzele-aici
Și capu-ntors demult în alte părți,
Visînd planeta sub dresaj de bici,
Cu fel de fel de hașurări pe hărți.

Mari profitorii ai unor mici ocazii
Și-au rotunjit din lașități simbria.
Sub roentgenul necruțător, lăsați-i,
Să-și spună, putredă, biografia...

Ei revoluției i-au pus condiții,
Pliati armonios pe conjuncturi...
În contul cărora false superștii
Să tolerăm aceste vechituri ?

În cirje-și poartă tristele lor fante
Scuzate cu prea laș circumstanțe
Trecînd haotic între zi și noapte,
Tîrzi și tragice protuberanțe.

Ei, arborele drept al firii noastre,
Al idealului ce ne cuprînde,
Ar vrea să-l știe-n biruri de cadastre
Prin care să-și procure noi merinde.

Visc pe copacul dreptei revoluții,
Nîcîcînd riscîndu-și viața pentru alții,
Ca mari fahiri ai unor mici soluții
Nasc numai lincezeală, birocrații.

În lume, bat furtuni ce-ar vrea să frîngă
Sub umbră mersul neclintit și drept.
La loc ferit – ce patimă năvingă ! –
Cu mina stîngă, să te bați în piept...

În lume, inimi trec în tînăr marș
Clădîndu-se în aripi și coloane.
Închiși în turnuri, de orgolii arși,
Visează lumea-nfrîntă în canoane.

Cînd simt că aer proaspăt îi sufocă,
Pe marea urii lor, în naufragii,
Cu viața într-o luntre echivocă,
Un jalnic rol își joacă saltimbancii.

Ei, revoluției îi pun condiții,
Lumina chiar ar pune-o sub obroc
Cu ei nîcîcînd nu-i loc de armistiții,
Nu-i timp de argumentul echivoc.

De-s unii cu aplauzele-aici
Și capu-ntors demult în alte părți...
Ai dreptul, ești dator să te ridici
Necruțător micimea să le-arăți.

Cu autorii cinicii de condiții
Nu-i loc de nici un fel de armistiții.

NEÎNVINSE LESPEZI

Nu-mi sint străbunii os de voievozi.
Ei, voievozii țării, în cînte i-au țînut
De le-au călcat hotarul necuvioși irozi
Cu secera și coasa i-au înclinat în lut.

Ei au știut ce-i plugul, tîindu-și drum în
brazdă
Ce cîntec spune coasa cînd iarba o infrînge
Privirea să și-o afle în măreția vastă
A cerului în care plîng stelele cu singe.

Bogată-i ori săracă această veche zestre
Ce-o port adînc în singe, sigiliu-testament ?
Știu doar că nici o umbră nu poate trece
peste

Lumina ce-mi lăsară drept scut și
argument.

Lumina lor răsare cum florile din lut
Din neinvinse lespezi, cu umerii-n trecut.

Ce-și dorește S. C. Miercurea Ciuc?

Am făcut, zilele trecute, un popas la Miercurea Ciuc, oraș despre care e greu să scrii fără să pomeniți și despre mistuitoarea pasiune a localnicilor pentru patinaj. M-am conformat, vizitându-i pe hocheiștii de la Sport Club, pe care s-a întâmplat să-i găsească, înaintea Cupei României care bate la ușă, în febra pregătirilor și a grijilor. Maestru al sportului și component al echipei naționale, Miklos Tibor ne-a mărturisit că echipa nu mai e ce-a fost, dar că există speranța că va fi. Ne-ar trebui trei linii, zice, dar n-avem decât două! S-a întors Gall, dac-ar mai veni și frații Nagy, și Solyom, ar fi în regulă, am face trei linii, dar vor veni?

Antrenorul formației, Constantin Dumitraș, se arată mai rezervat. Echipa este formată din elevi, studenți și militari, greu de adunat în același timp, niciodată n-am la antrenamente lotul complet, dar ea e capabilă, judecând după posibilitățile jucătorilor, de performanțe mai bune decât până acum. La sfârșitul lunii vom susține la Sofia 3 partide amicale cu reprezentativa Bulgariei. Ele ne vor ajuta mult, cel

cel puțin așa sper, în omogenizare. Golgeter, anul trecut, al campionatului de juniori, Todor Tibor e convins că echipa poate da mai mult decât a dat: numai că va trebui să ne pregătim mai serios, cu un plus de conștiințiozitate, lucru pe deplin posibil.

Ce-și mai dorește Sport Club? Să intre cât mai repede în lupta pentru

titlu! Pentru asta, nu încapă nici o îndoială, e nevoie ca vorbele lui Todor Tibor să devină fapte. După cum i-am cunoscut pe hocheiștii Ciucului, talentați și harnici, ei se află angajați chiar pe acest drum.

ELENA GHERA ■

O istorie a sportului in date... inexacte!

A apărut recent, fapt somnalat și în cadrul rubricii noastre de știri, cartea „Istoria sportului românesc în date”, semnată de Nicolae Postolache. Fiind vorba despre o lucrare ce se pretinde științifică, vrându-se „mai întâi un instrument de lucru necesar tuturor celor care se interesează într-un fel de istoria mișcării sportive românești și, în al doilea rând, un mijloc de formare a unei culturi de specialitate”, e de mirare că în cuprinsul ei s-au strecurat, din neglijență sau din altceva, numeroase și grave greșeli, asupra cărora ne-a atras atenția, zilele trecute, un cititor, punându-ne la dispoziție o lungă listă de erori și omisiuni. Iată câteva mostre.

● La pagina 161 (a „Istoriei...”) se afirmă că „1929 ian. 20. Automobilistul Marin Butculescu ocupă locul I în cursa de regularitate din cadrul Raliului Monte Carlo...”

Inexact! Parcursul de regularitate a fost câștigat de Alecu Berlescu.

● 176: se susține că la J.O. de iarnă de la Lake Placid, prima ediție, bobul nostru de 4 persoane (Al. Papană...) s-ar fi clasat

pe locul II. În realitate, el a încheiat competiția pe poziția a 6-a! Dealtfel, la Muzeul sportului din București (n.n. — unde Nicolae Postolache a fost director un timp) se află expusă diploma pentru locul 6 oferită lui D. Hubert, frinarul bobului de 4.

● 183: citim că „1933 febr. 18—19. Schreiberhau (Germania). C.M. de bob... echipajul Al. Frim — D. Dumitrescu... locul IV”. Nu-i adevărat, ziarul „Gazeta sporturilor” din 24 februarie 1933 publică opiniile și declarațiile inginerului Dumitru Zana, cel care a făcut pereche cu Frim la mondialele din 1933.

● 221: „1939 iun. 9—17. București. Concurs hipic... Premiul cavaleriei române a revenit lui Mihai Savu”. Mihai Savu a fost, e adevărat, un distins sportiv, pilot curajos și scrimer redutabil, în amintirea căruia s-a instituit un memorial ce-i poartă numele. Ca atare, el n-a avut cum să câștige un concurs hipic! Proba respectivă a revenit, după cum notează Anuarul sporturilor, U.F.S.R., 1939—1940, la pagina 177, călărețului german Brinckmann, cel mai bine clasat dintre români fiind Zahai, locul 4—13.

● 381: „1972 mai. 13—20. Constanța. C.E. de haltere. Fiti Balas... locul IV, cel mai bun rezultat”. Fals! La competiția respectivă, Ion Hortopan a obținut medalia de argint la categoria „muscă, stilul împins, iar Victor Rusu, pe cea de bronz, la categoria cocoș, stilul aruncat.

● La pagina 384, autorul se arată convins că la Olimpiada de la München, din 1972, „sportivii români au obținut 3 medalii de aur... și 7 de bronz”. Dacă greșelile privitoare la o perioadă mai veche din istoria sportului nostru pot fi, până la un punct, scuizabile, de data asta amnezia lui Nicolae Postolache e inadmisibilă. La J.O. din 1972, sportivii români au mai cucerit, pe lângă cele 10 medalii, alte 6, de argint, prin Dan Iuga, Valeria Bufanu, Ion Alexe, Argentina Menis ș.a.

● 400: „1975 mart. 1—12. Sofia. C.M. de hochei, grupa C. România locul V”. Iată un adevărat lanț de erori! În 1975, mondialele de hochei, grupa B, din care a făcut parte și România, grupa B, nu C, s-au desfășurat în Japonia, la Sapporo, între 14 și 23 martie?!

În plus, ne informează Nicolae Șerbănescu, citeva competiții sportive de anvergură, cu participare românească, încheiate cu medalii și poziții frunțase, lipsesc din lucrarea în discuție. Între acestea, europenele de atletism în sală, 1970, la care Viorica Viscoșoianu a obținut titlul, cele de tenis de masă, tot 1970, la care Maria Alexandru a cucerit medalia de bronz, la simplu și dublu fete și așa mai departe.

130 de greșeli, numărate, unele mai mari, altele mai mici, cu alte cuvinte „Istoria sportului românesc în date”... inexacte!

Patinatorii de viteză conform așteptărilor

Cel puțin până acum, la Lake Placid, patinatorii noștri de viteză s-au comportat conform așteptărilor, adică lamentabil! Duși la Olimpiadă cu mari sacrificii, direct de la Inzell, din R.F. Germania, unde s-au pregătit cu exigență și asiduitate timp de mai multe luni, Coroș, Jenei și Erdelyi au confirmat, instalându-se cu fer-

mitate pe ultimele locuri ale clasamentelor, ispravă nu greu de anticipat date fiind rezultatele lor din ultima vreme, tot mai slabe. Astfel, la 500 de metri, Vasile Coroș s-a clasat pe poziția 27 (din 37 de concurenți), timpul obținut de el fiind sub cel al sovieticului Grișin la J.O. de iarnă din 1966! Celălalt reprezentant al nostru, Dezideriu Jenei, a încheiat cursa pe locul 30. La 1 000 m, situația a fost la fel de rea. Coroș terminând pe poziția 31, iar Jenei pe 33, dintr-un total de 40 de alegători. În cealaltă probă desfășurată până acum, 5 000 de metri, Andrei Erdelyi n-a izbutit să alege nici măcar onorabil, ter-

minind pe locul 22 (din 29), la mai bine de o jumătate de minut de învingător! La această oră, se știe, Jocurile Olimpice de iarnă sînt în toi. Specialiștii exclud însă posibilitatea ca patinatorii noștri de viteză să aibă un reviriment.

Cum se justifică deplasarea celor 3 sportivi la Lake Placid? Cum se justifică lungile vacanțe petrecute la Inzell și, legat de asta, vizitele de „control” efectuate în aceeași împădurită stațiune de secretarul federal Grigore Arjoca, despre care „Flacăra” a mai scris? La aceste întrebări și, probabil, la altele, vom încerca să răspundem cât mai curînd.

Explorări Baia Mare, pentru a doua oară cîștigătoare a „Cupei Balcanice”

După meciul de la Baia Mare, Explorări — Boronkay Istanbul, 3—0, contînd pentru prima mînsă a finalei Cupei Balcanice la volei masculin, deși necăjit, antrenorul turc Kobal Erdogan îndrăznește să creadă că soarta trofeului n-a fost încă decisă! Deși am fost învinși ne spunea, n-am jucat rău, avînd însă neșansa de a întîlni o echipă în mare formă. La Istanbul însă, lucrurile vor sta cu siguranță altfel ceea ce cred că îmi da dreptul să sper că vom putea recupera handicapul.

Partida retur, adjudecată de voleibaliștii băimăreni, cu același scor categoric a înfirmat prezivitiunile optimiste ale tehnicianului turc. Evoluînd din nou excelent, jucătorii antrenorului Mihai Ghezan, n-au lăsat nici o șansă adversarului, readucînd acasă trofeul. Baia Mare era cîștigătoare primei ediții a Cupei, spre bucuria miilor de suporteri.

Luni la prînz i-am așteptat pe băimăreni la aeroport, solicitînd o scurtă declarație conducătorului delegației, inginerul Cornel Grama, directorul întreprinderii

de Prospeccțiuni și Explorări Geologice. La Istanbul, am notat, băieții au jucat chiar mai bine decât acasă încheind socotelile în numai 50 de minute! Ca să fiu sincer, pleasam cu intenția de a învinge în primul set, care ne-ar fi fost suficient pentru cîștigarea trofeului, numai că echipa și-a dat seama că nu trebuie să se mulțumească cu o jumătate de măsură, și a învins net, cucerînd simpatia spectatorilor. După opinia mea, s-au remarcat în mod

deosebit Viorel Bălaș și Adrian Arbuzov. Felicitîndu-i pe sportivii de la Explorări pentru acest succes, care vine să sublinieze ascensiunea voleiului românesc, ne facem datoria de a adresa felicitări la fel de sincere, organelor locale, prin grija și strădania cărora sportul din Baia Mare cîștigă tot mai mult prestigiu pe plan intern și internațional.

SORIN POSTOLACHE ■

Ștefan Covaci, desconsiderat?!

Primum:
Tovarășe redactor șef,

„Mă numesc Manole Anton, locuiesc în București, pe Bulevardul George Coșbuc 23, și vă scriu deoarece apreciez calitatea revistei pe care o conduceți, tinînd să vă mulțumesc pentru restabilirea și reconsiderările de situații, de la cele de mai mică importanță pînă la problemele inventatorilor...”

În „Flacăra” din 10 ianuarie 1980 este redată o foarte interesantă convorbire cu Ștefan Covaci, vicepreședinte al F.R.F. Din păcate, unele întrebări sînt astfel formulate și unele întrepreri sînt astfel introduse încît, după părerea mea, redactorul a adoptat un ton de nepermisă desconsiderare față de interviueat. Consider că cele arătate de Ștefan Covaci sînt, în marea lor majoritate, reale. Se cere reținută lipsa muncii de pregătire la nivelul fotbaliștilor tineri, de la 12 la 16 ani, de pildă, observație care cred că poate fi generalizată și la alte sporturi. Dacă Ștefan Covaci, pe care nu-l cunosc personal, a insistat, pe bună dreptate, asupra acestor aspecte, socot că redactorul respectiv ar fi trebuit să-și însușească și să difuzeze altfel cele recepționate.

Legat de asta, vreau să amintesc că de fiecare dată cînd se ocupă de rezultatele bune obținute de echipa națională, presa franceză amintește marile merite ce revin tehnicianului român Ștefan Covaci. Astfel procedența, recent, revista „Express”, scriînd din nou, la 24 noiembrie, sub titlul „Le pied du buteur”, despre calitățile deosebite ale celui care a răspuns, o vreme, de soarta fotbalului francez.”

Se impun, nu încapă nici o îndoială, citeva precizări. Mai întîi aceea că, înaintea tipării articolului la care corespondentul nostru se referă, semnatarul lui i-a arătat lui Ștefan Covaci textul integral, vicepreședintele federației de fotbal declarîndu-se de acord cu conținutul și, firește, cu tonul redacției. Să nu fi simțit oare Ștefan Covaci, la spiritul co-l caracterizează că se încerca acolo, cum pare tentat să creadă Manole Anton, o manevră de subminare a prestigiului său? Greu de crezut. Să nu fi simțit oare Ștefan Covaci, la experiența ce posedă în materie de interviuri, că redactorul l-a tratat de sus, desconsiderîndu-l? Greu de crezut. Cu atît mai puțin plauzibilă e o asemenea versiune cu cit, mărturie stă textul publicat, intenția noastră n-a fost decât aceea de a-i permite vicepreședintelui federației de fotbal să-și exprime citeva din gîndurile și preocupările sale. Ceea ce n-a înțeles corespondentul citat e faptul că, în discuția respectivă, Ștefan Covaci n-a fost invitat să-și dea cu părerea în calitate de maritor al impasului fotbalului românesc, de persoană neutră, ci în calitate de factor direct implicat în această stare de fapte, purtînd serioase răspunderi pentru un șir de repetate și dureroase insuccese.

Legat de asta, să notăm mirarea care ne-a cuprins citînd luni, în „Sportul”, ultima declarație a vicepreședintelui F.R.F., făcută după meciul pierdut la Neapole. Echipa noastră s-a prezentat bine, sub aspectul pregătirii fizice, după turneul sud-american, declara Ștefan Covaci, ceea ce înseamnă că ne-am atins unul din principalele scopuri urmărite. Pe noi, ca să fim sinceri, partida cu Italia nu ne-a mulțumit, o înfrîngere fiind. La urma urmei, chiar o înfrîngere! Fotbaliștii români, veniți după 85 de zile de pregătire comune, antrenamente și jocuri de verificare, purtate în Columbia și Brazilia, n-au arătat saltul valoric promis, limitîndu-se la o defensivă adesea disperată în fața unui adversar care a fost departe de a străluci. Apărarea, căreia i s-au adus atîtea laude, a gafat de 4—5 ori, iar atacul a fost ca și inexistent. Atunci, ne întrebăm, de unde atîta mulțumire?! De unde atîta optimism?! Dacă, reproducînd din aceeași declarație, lotul reprezentativ mai poate fi îmbunătățit cu 3—4 jucători pe posturile deficitare încă din atac și linia mediană?! De ce s-a organizat, iarăși întrebăm, lungul turneu sud-american dacă nu tocmai pentru a rezolva posturile deficitare?!

Sigur, sîntem de acord ca finalul scrisorii lui Manole Anton, „propun o reconsiderare a celor care au muncit și muncesc pentru sportul românesc”, dar asta nu vrea să însemne, dacă am priceput bine, înlocuirea criticii, cînd e cazul, cu o bunăvoință păgubitoare. Cui ar servi o astfel de atitudine? Cu siguranță, nici lui Ștefan Covaci și nici fotbalului românesc, oricît l-am stima pe vicepreședintele federației, și îl stimăm, recunoscîndu-i multe merite, oricît am dori redresarea fotbalului, și o dorim, din toată inima.

Atunci? Cine a greșit și, mai ales, față de cine?

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Mai multă grijă pentru cetatea de suflet a neamului :

ALBA IULIA

Alba Iulia 1980... Revăd orașul după aproape o duzină întreagă de ani și, iată, nu mai am încotro și trebuie să apuez la un loc comun al limbajului : nu-l mai recunosc. Și spun loc comun al limbajului pentru că Alba Iulia nu este singurul oraș al țării de nerecunoscut după 12 ani de absență. Călătorului, se mai spune, îi șade bine cu drumul, dar tot atât de bine îi șade și când îl așteaptă undeva o cameră de hotel omenească. El bine, atunci, în 1968, a trebuit să dorm într-o cameră de ocazie, primit în gazdă de o bătrână amărită, pe undeva pe sub zidurile cetății, pe un ger în care, vorba lui Fănuș Neagu, nu te-ai fi încălzit nici fiind cîte doi ciini sub fiecare subsuoară. Singurul hotel din localitate, Dacia pe nume, era în reparație capitală, pregătindu-se să primească oaspeții din toate colțurile țării la sărbătoarea semicentenarului Unirii de la 1 Decembrie 1918. Începusem să ne reamintim că nu numai o dată ne-am unit sub cerurile Albei Iulii, ci chiar de două ori, cum dealtfel ne-am reamintit multe fapte de fală din istoria poporului nostru de cînd primul bărbat al acestei țări, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a învățat să așezăm în centrul politicii noastre interne și internaționale independența și suveranitatea patriei, continua ei propășire.

În mai puțin de un deceniu și jumătate, populația municipiului Alba Iulia s-a dublat și noile lui cartiere — Platoul Romanilor număra 20 000 locuitori, Ampoiul se străduiește să-l prindă din urmă — respiră civilizație, confort, bunăstare. Astăzi, există la Alba Iulia nu mai puțin decît patru hoteluri moderne, cu o capacitate de cazare înzecită. Centrul străvechiului Apulum și-a redimensionat cu generozitate statura și ceea ce nu s-a traslat încă de pe planșetele arhitecților în viața orașului se translează astăzi, se va transla miine. Despre cetățile industriale ale Albei Iulii de azi — întreprinderea de utilaj, întreprinderea mecanică, Porțelanul, Ardeleana etc. — ne aduc zilnic vești zărele. Cu alte cuvinte, istoria scurtă dar densă a anilor socializmului a fost generoasă cu această vatră de mari întimplări românești.

Aici ne-am obișnuit să aniversăm, în fiecare an, la 1 decembrie, ceea ce aici s-a săvîrșit, în 1918, prin voința întregului nostru popor : desăvîrșirea unității naționale și statale a românilor. Aici am aniversat, nu demult, 375 de ani de la o mai veche unire a noastră sub un singur sceptru și o singură voință, sub sceptrul și voința lui Mihai Viteazul, izbindă, vai, pentru puțină vreme, în îndepărtatul an 1601. Aici am aniversat împlinirea a două milenii de cînd stăruie în pămîntul acesta temelile străvechiului Apulum. Și vom mai avea de aniversat întimplări multe, aici, la Alba Iulia. Iată, nu mai departe decît în 1985, se vor împlini două veacuri de cînd au fost trași pe roată și Horea și Cloșca, trecînd printr-o durere resimțită de fiecare român. Numai că, dacă oamenii, în parte, sînt pieritori, națiunile nu se vor lăsa niciodată întoarse în neființă. Și mulți din generațiile românilor de acum vor trăi cînd vom aniversa un veac de la Unirea din '18, mai apropiată de noi ca oricare altă unire. Apoi, alte generații vor aniversa două veacuri, apoi trei veacuri și

asa mai departe. Pînă cînd? Oricum, după cum multe din întimplările la care ne-am referit au avut ca fundal zidurile bătrînei cetăți Alba Iulia, dacă nu s-au petrecut chiar între zidurile ei, tot așa și aniversările noastre : au același fundal. Și aici am vrut să ajungem, la Cetatea din Alba Iulia, mai exact spus, la starea ei actuală.

Nu o dată ne lamentăm că puține din monumentele trecutului nostru ni s-au transmis așa cum au fost ele concepute și că foarte multe altele, din care s-a mai păstrat numai amintirea, s-au mistuit în vîltoarea vremurilor potrivnice. Și uneori uităm că și veacul nostru, din neatenție sau lenie, mai poate și el da un brînci la ce a mai rămas în picioare. Nu vrem să fim greșit înțeleși, poate că nu există țară în Europa care să fi investit cît a investit România în restaurarea monumentelor ei istorice. Eu însumi am avut prilejul să fac dovada acestui adevăr, pe mai multe pagini într-o publicație, cu cifre și date revelatoare. Dar nu este mai puțin adevărat că și atunci cînd apucăm să uităm ceva — și nu de stat este vorba, ci de oameni chemați să transpună în viață politica statului — uită rămîne. De pildă, presa a atras la timpul potrivit atenția asupra destinului trist al unui castel medieval din Transilvania transformat de niște neprocopsiți la mîntie în grajd. Și chiar dacă și alte exemple ne stau pe limbă, revenim la cetatea din Alba Iulia, pe care o vedem după o duzină de ani. Dacă orașul de la poalele ei, este limpede, prosperă și crește, cetatea bate pasul pe loc. Mai mult, nu sîntem prea departe de adevăr cînd spunem de-a dreptul că dă înapoi, că indiferența îi macină periculos și lent structurile marcate și așa de vechime.

Care este starea ei actuală ? Iată cîteva impresii îndurate de noi în vreme ce-i traversam cuprinsul zidit într-o alcătuire poate unică în țară prin concentrația de lucru vechi pe metru pătrat : la unul din colțurile edificiului care adăpostește Muzeul Unirii o babă vindea mizilic ; la alt colț, altă babă, aplecată peste un coș de nulele, turna mizilic în fișicuri, pregătindu-se să vindă și ea „bomboane agricole“ (între noi fie vorba, pînă azi am fost ferm convins că mizilicul e o „specialitate“ gustată doar la sud de

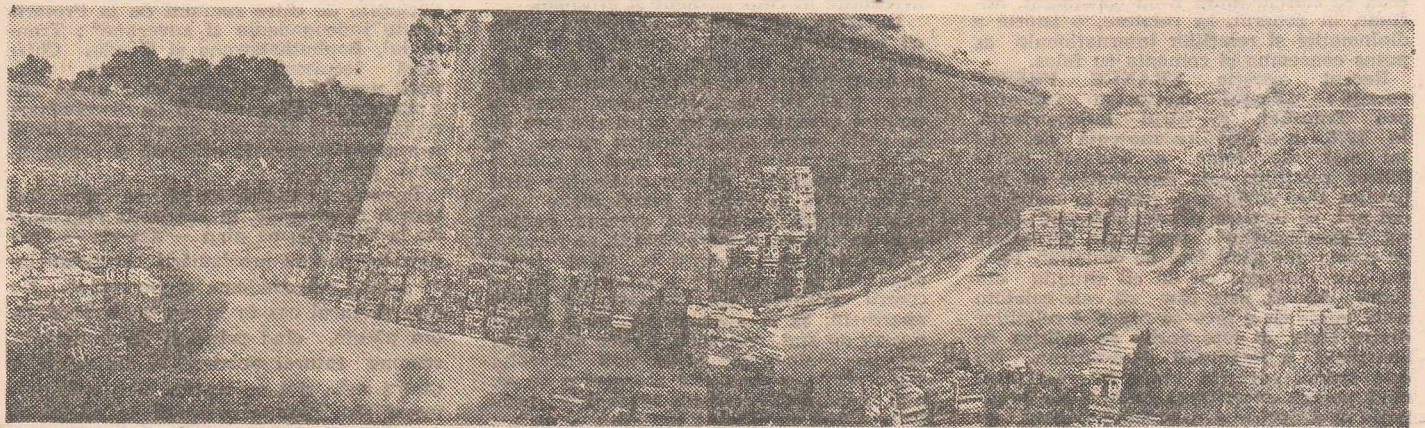
Carpați...) ; față în față cu Catedrala Reîntregirii s-a pripăsit de ani mulți Căminul-spital de bolnavi neuropsihici cronici, așezămînt care își are rostul lui dar care, evident, nu are ce căuta în acest spațiu pios, pios nu neapărat din punct de vedere religios, ci din punct de vedere național, cu atît mai mult cu cît poluează vizual peisajul cu o improvizatie de gard de-a dreptul sinistru ; un teatru în aer liber, adăugat cu bune intenții zidurilor cetății, chiar marcat de o oarecare acuratețe a liniilor arhitectonice, creează totuși impresia de groapă spre care prudența te îndeamnă să privești circumspect ; jur împrejur de zidurile amintite, în curtile interioare, cetatea e asaltată de maldăre de gunoi, de bălării, de moloz ; niște chioșcuri, unul patronat de o întreprindere cu prea multe inițiale — I.C.S.M.A.A.P. — ca să fie și adevărată, altul destinat desfacerii artizanatului, altul pentru vîndut înghețată, strălucesc prin prost-gust și prin totală inadecvare la mediul în care au fost înșinate silnic ; în bufetul de pe str. Ecaterina Varga nr. 3, fel de fel de indivizii dubioși beau țării pînă le trosnesc urechile, în timp ce igrasia fațadei a urcat cu mult peste firmă ; str. Bibliotecii a devenit o vastă pubelă, presărată din loc în loc cu puțele aievea, care într-o rină, care răsturnate de tot, evident nevidate de săptămîni, poate de luni, poate de ani ; așezele pentru piesa Revelion la baia cu aburi sînt bătute de-a dreptul în cuie în trunchiurile unor arbori centenari ; un magazin de produse industriale, de care cetatea are nevoie cum are nevoie știuca de pîr, s-a incubat într-o șandramă ce stă pur și simplu să cadă ; despre palatul Apor am auzit că s-ar restaura, dar după cum arată nouă ni s-a părut mai degrabă că ar fi în curs de demolare și, ca să pătrunzi în Centrul de librării, adăpostit în încăperile lui, treci prin valuri de noroi care clefăle ; instituții care nu au nici în clin nici în mînecă una cu alta și nici cu destinația cetății sînt găzduite de-a valma sub același acoperiș : notariatul de stat cu oficiul de cadastru și organizare a teritoriului, Inspectoria financiară teritorială cu casa corpului didactic etc. ; chiar la poarta dinspre oraș a cetății, un magazin turistic etalează pe fațada subminată de igrasie o listă prelungă de obiecte pe care le-ar vinde, dar nu le vinde, intrucît e întruna închis ; strada ce conduce spre statuia lui Mihai Viteazul e invadată de lăzi cenușii, aruncate în dezordine ; însăși această statuie, semnată de Oscar Han, e închisă într-un spațiu cu toate orizonturile obturate ; o cercetare atentă, din interiorul lor, a tuturor clădirilor adunate în acest spațiu care ar trebui să ne ridice sufletul la înălțimea eterată a unui patriotism plener ne-ar dezvălui, fără doar și

poate, prilejuri de tristețe mai multe. Cum s-a ajuns la această situație e o întrebare asupra căreia revista Flacăra a atras în mai multe rînduri atenția, e o întrebare la care cineva, mai devreme sau mai tîrziu, va trebui să răspundă.

În ceea ce ne privește, stăruim în credința că cetatea de la Alba Iulia merită cu totul și cu totul altceva decît această prelungită cură de indiferență. O sumă întreagă de instituții, stimabile și necesare dealtfel, dar implantate aici ca nuca în perete, și-ar putea desfășura la fel de bine activitatea în orașul de la poalele cetății. Dezafectate, restaurate cu grijă, clădiri cu nume de veche rezonanță istorică ar putea adăposti noi muzee și este demn de semnalat faptul că, și datorită săpăturilor arheologice ce s-au întreprins în cuprinsul lui, județul Alba dispune azi de un fond de 221 368 piese muzeistice, dintre care foarte puține sînt expuse în condiții adecvate. S-ar putea înființa aici noi biblioteci, cu atît mai mult cu cît există aici un nucleu de o inestimabilă valoare, biblioteca Bathyanem, cu atît mai mult cu cît spațiile de depozitare ale acestei biblioteci se aglomerează mereu, an de an, ca urmare a noilor achiziții, cu atît mai mult cu cît însăși biblioteca județeană funcționează în orașul de jos, într-o clădire total nepotrivită, care va inclina curînd steagul înaintea tirnăcoapelor. Ar putea fi înființată aici, în cetatea de la Alba Iulia, facultăți și institute de cercetare cu profil umanistic. Și oricine capabil să mediteze consecvent asupra problemei ar putea oferi edililor Albei Iulii noi și noi sugestii. Cetatea din Alba Iulia poate deveni, astfel, un centru umanist de largă respirație și amplă iradiere, o sinteză a civilizației și culturii românești, concentrată în colecții de mărturi, materiale, palpabile, care nu sînt de lipsă, în activități de profil susținute. Cetatea din Alba Iulia a devenit de mult un loc de pelerinaj, unul din puținele noastre locuri de pelerinaj, și ar fi vremea ca locul acesta să ne întîmpine cum se cuvine.

Desigur, problema aceasta depășește bunăvoința și competența organelor locale, ea nu își poate afla rezolvarea decît prin efort colectiv, conjugat. Semnalînd un șir de stări de lucruri nefirești, am avansat și cîteva propuneri pe care le supunem discuției publice. Totodată, solicităm sugestii și propuneri de la toți cei ce se simt în măsură să le conceapă și să le avanseze. Știm că este o misiune care nu se poate îndeplini peste noapte, dar ea își va afla împlinirea cu atît mai repede cu cît mulți vor fi cei dispuși să și-o asume efectiv. Cu alte cuvinte, propunem transformarea cetății de la Alba Iulia în șantier național al restaurării demnității ei materiale și spirituale.

MIHAI PELIN ■

Măria sa, dascălul

(Urmare din pag. 1)

încît să rodească precoce, robust și teafăr. Lor le încredințăm, deci, precocitatea și viitorul, lor le încredințăm România și civilizația ei de miine, lor le încredințăm, pentru edificarea acestei civilizații, marea răspundere a legării școlii de viață, a integrării ei cu știința și cu producția, a pregătirii milioanei de tineri (fiindcă sînt milioane, fiindcă procentul tinerilor, în populația României, este astăzi mai mare ca niciodată) pentru muncă, pentru o activitate socială utilă, de calitate și de înaltă eficiență. Lor, acestor dascăli, acestor profesori, învățători, pedagogi, cercetători, ingineri, maiștri, care coboară odată cu toamna în tranșeele unei unei responsabilități, aptă să modifice fața viitorului, le încredințăm, așadar, însăși devenirea unui popor. Firesc, deci, problemele lor au încetat să mai fie problemele unui cerc închis (însuși acest mare Congres al educației și învățămîntului, întrunit din inițiativa secretarului general al partidului, e, în acest sens, o dovadă dintre cele mai elocvente), ele devenind probleme curente, mai mult, probleme fundamentale ale construcției și conștiinței noastre. Și firesc, tocmai datorită acestui fapt, tocmai datorită răspunderilor extreme cu care îl încetăm pe omul de la catedră, ale cărui probleme sînt, cum spuneam, ale statului, ale obștii, ale fiecăruia dintre noi, ca statutul lui profesional și social, așa cum l-a definit și

fundamentat recentul congres, să exprime cu netezime locul ales și rolul înalt al lui, al dascălului, în societatea și în epoca noastră.

Într-o societate și într-o epocă în care școala, prin vocea cea mai autorizată a partidului și a națiunii, a fost decretată drept „principal izvor de cultură și factor de civilizație“, acest statut s-a impus, evident, de la sine, s-a impus ca o necesitate, reparînd, în același timp, niște nedreptăți. A existat, cîndva, o vreme cînd deșteptăciunea școlită era fapt de excepție, fiind prea multă cea descultă, cînd, în consecință, omul cu școală, ca și cel de școală, adică învățătorul, dascălul, profesorul, apostolul, se bucurau de un uriaș prestigiu. Prestigiul pe care le-am cam abolit într-un timp, în chip brutal și cu consecințe triste. Prestigiul pe care, în anii din urmă, le-am restaurat, transformîndu-le din excepție în bun curent, mai mult, în valută majoră a societății noastre, normalizînd circuitul valorilor, democratizîndu-le, dar fără să le uniformizăm, să le aplatizăm. Niște ecuri, însă, ale unor mai vechi atitudini față de omul de școală încă se mai fac resimțite, pe ici, pe colo, într-o anume periferie a spiritului, pe care va trebui s-o supunem rapid demolării, instaurînd în locu-i o arhitectură limpede a valorilor, într-un climat salubru. Încă, pe ici, pe colo, niște factori îl smulg pe dascăl de la catedră, din atelierul practicii productive, din activitatea obștească desfășurată pe liniile

ce sînt proprii formației și vocației sale, din necesarul și sfîntul timp destinat pregătirii sau odihnei, împovărîndu-l cu sarcini parazitare, excentrice școlii, excentrice educației și culturii. Încă tinerii dascăli, pe ici, pe colo, sînt primiți de niște autorități locale ca niște musafiri nepoftiți, lăsați să se descurce cum pot, fără un minim de sprijin material și moral. Încă, pe ici, pe colo, se fac asupra învățătorilor și profesorilor penibile presiuni, penibile intervenții pentru elevul X sau studentul Y, uitîndu-se că dascălul, conform unei prescripții deloc economice, ci spirituale, trebuie, cum scria un învățat, să fie un „făuritor de bani buni“, că școala noastră, ca monetărie a valorilor umane pe plan național, trebuie să lanseze numai și numai monedă bună, stăvilind consecințele fostelor inflații provocate de fabricile de diplome. Ne trebuie deci, așa cum s-a subliniat și la forumul slujitorilor școlii, o respectare deplină, adînc înțeleasă de către toți, a locului și rolului dascălului, a statutului său, atît din punct de vedere material cît și moral. În condiția în care poverile mari ale instituției școlii, poate cele mai grele, tocmai fiindcă sînt materiale, au fost preluate de stat, printre altele și pentru ca gestul omului de la catedră să fie degajat, să se poată concentra asupra lui însuși, să capete eficiența și nobletea actului pur pe care trebuie să-l reprezinte învățătura și educația. Și fiindcă vorbeam de „bani buni“, ne trebuie, credem, și în acest domeniu, o aspră și bărbătească disciplină financiară, de fapt o disciplină muncitorească, aceea disciplină și rigoare a valorilor care începe, în cazul de față, cu

prima literă din abecedar și isprăvește cu cifra sau nota din catalog.

În școală, tatăl copilului este dascălul, numai dascălul, nimeni altcineva, nici măcar tatăl copilului, nici măcar primarul comunei. E primul act de justiție, de echitate, pe care-l învață omul de miine, cetățeanul de miine, înjustiția sau echitatea pe acest plan putîndu-l vexa sau mutila. El, deci, învățătorul sau profesorul, decide, trebuie să decidă, prin note de 3, 6 sau 10, cine va fi contabil la cooperativă (dacă e bun la matematică), cine va fi crescător de vite (dacă-i place zoologia), cine va fi crescător de oameni (dacă știe pedagogie sau politică), cine va fi muncitor, artist, inginer sau savant. Este un prim și esențial criteriu, decisiv nu atît pentru azi cît pentru miine. Societatea noastră are nevoie de acest criteriu, pe care documentele de partid și de stat, noua Lege a învățămîntului, Congresul slujitorilor școlii îl învederează și îl subliniază cu un accent major. Vom înflori ca națiune numai prin școală, prin învățatură, prin știință, prin cultură, prin educație, iar aceasta inseamnă, în primul rînd, criterii, disciplina criteriilor, intronată în școală de singurul om în măsură s-o facă, chemat s-o facă : dascălul.

Acestui om căruia, astăzi, îi cerem atît de mult, trebuie să-i dăm, cu încredere, acest drept, tocmai pentru a-și împlini exemplar greau și nobila lui misiune, hotărîtoare pentru ascensiunea noastră în civilizație și progres.

De la dascăl — și de criteriile cu care el operează — începe totul.

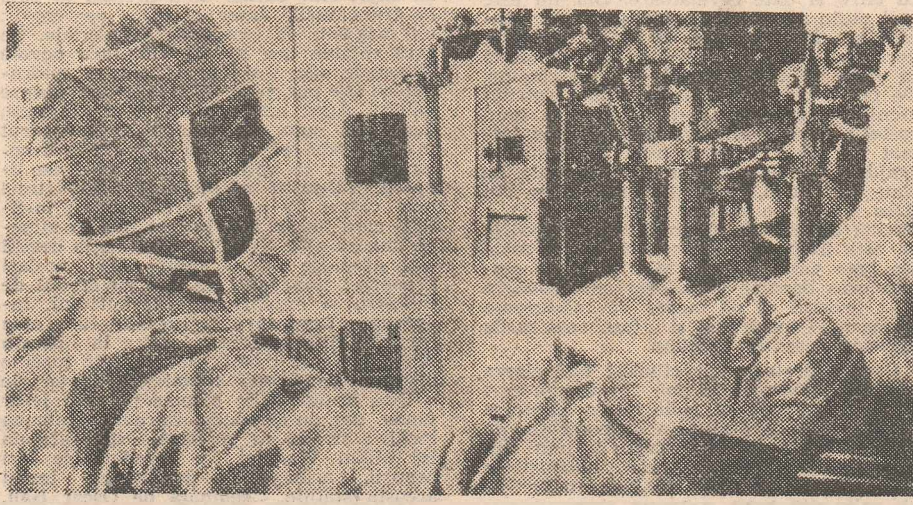
Prezent și viitor în genetică

Prin procesul cunoscut sub denumirea de recombinare a acidului dezoxiribonucleic, microbii pot fi determinați să facă lucruri cu totul neașteptate, cum ar fi producerea insulinei umane și a compușilor antivirolici, sinteza unor substanțe cu efect asemănător vaccinurilor și descompunerea deșeurilor industriale. Dealtfel, conform opiniei președintelui celei mai mari firme cu activitate în domeniul genetic „Cetus Corp.”, Peter Farley, reproducă de revista americană „Newsweek”, „nu există nici o realizare mai mare în domeniul biologiei decât recombinarea acidului dezoxiribonucleic”. Acesta este de fapt un produs de extragere a genelor dintr-un organism și introducerea lor în genele altui organism. Genele sunt formate din secvențe de acid dezoxiribonucleic, care dictează ce trebuie să producă fiecare celulă și, în ultimă instanță, cum trebuie să arate orice ființă umană. Dacă genele de la un organism superior sunt implantate în bacterii, ele vor urma instrucțiunile genetice ale celulei superioare. Această tehnică, pusă la punct în urmă cu șapte ani, a dus la crearea unei industrii înfloritoare. Și-au făcut apariția institute de cercetări profilate pe „confeccionarea” de gene. Trusturi farmaceutice au semnat contracte cu astfel de institute în vederea trecerii la fabricarea produselor acestora pe scară industrială și, totodată, pentru comercializarea lor pe piață.

Cercetătorii de la institutele menționate au obținut în ultimii trei ani succese importante. Astfel, specialiștii de la compania „Genentech” din San Francisco, S.U.A., au realizat insulina folosind în acest scop bacteriile. Cercetătorii de la firma „Cetus Corp.”, pe de altă parte, au descoperit gena responsabilă pentru producerea interferonului, substanță chimică „fabricată” în celulele umane. Oamenii de știință consideră interferonul drept un medicament miraculos, deoarece combate numeroase virusuri, inclusiv pe cele răspunzătoare de producerea gripelor și, se presupune, și a cancerului. În iulie 1979, cercetătorii de la Universitatea din California, cu sediul în orașul San Francisco, și cei de la compania „Genentech” au sintetizat un hormon uman necesar pentru dezvoltarea normală a organismului. Specialiștii apreciază că posibilitatea obținerii

unor cantități nelimitate de hormoni de creștere ar constitui un progres medical evident.

Realizarea acestor adevărate miracole este o bacterie unicelulară. Cînd se introduce în celula sa un cod genetic, ea descifrează informația și produce un compus biologic. Această bacterie poate „fabrica” un medicament mai pur și în cantități mai mari decât reușesc oamenii de știință pe cale artificială. Astfel, milioanele de diabetici folosesc insulina extrasă din pancreasul vacilor și al porcilor, dar deoarece aceasta diferă de cea umană, uneori organismul omului o respinge. Insulina produsă de bacterii în care s-au introdus gene umane este identică cu cea a omului și, ca atare, nu apare pericolul respingerii. Genetica recombinată se bazează pe introducerea în bacterii a secvențelor adecvate de acid dezoxiribonucleic. Specialiștii încep prin confeccionarea pe cale chimică a genelor de care au nevoie sau o izolează dintr-o celulă umană. Apoi, oamenii de știință înfăptuiesc o îmbinare biologică, adică procedează în așa fel încît gena obținută de ei să adere la genele bacteriei. Recent s-a anunțat că firma „Cetus Corp.” este pe cale de a

Artificii de calcul

Ceea ce a trecut practic neobservat, ar putea prezenta un interes mai larg, iar ceea ce zărește lumii n-au considerat, necesar, în general, să relateze, o istorie a diplomației și relațiilor internaționale au putea consemna și comenta cu folos.

Recent agenția **FRANCE PRESSE** anunță: „Postul bantustan sud-african Transkei, a cărui independență, în 1976, n-a fost recunoscută de nici un stat din lume, a anunțat restabilirea relațiilor sale diplomatice cu Republica Sud-Africană, rupte în urmă cu doi ani, ca urmare a unui diferend datorat revendicărilor teritoriale formulate de prima din părți față de cealaltă”. Pentru cine cunoaște cât de cât situația din sudul Africii, este clar că cele relatate n-au nimic de-a face cu practica relațiilor dintre state, ci este vorba de politica de apartheid a regimului sud-african. Nu este prima oară în viața internațională cînd, pentru exercitarea politicii de dominație și asuprire a propriului popor sau pentru exercitarea ambițiilor imperialiste ale unui stat, se invocă drepturile omului, dreptul internațional sau principiile rela-

țiilor dintre state. Aceste drepturi și aceste principii fiind astfel uzurate și nesocotite în chip insolent și grosolan.

Izolată pe plan mondial din cauza politicilor sale de apartheid, regimul de la Pretoria încearcă, de cîțiva ani, prin adevărate artificii de calcul să ofere lumii imaginea unei țări care desfășoară totuși o politică externă a sa (ca orice altă țară de pe glob), printr-un simulacru ridicat la rangul de rațiune de stat. Dacă în politica internă egalitatea tuturor cetățenilor țării se drapează în hainele inabil croite ale apartheidului, în politica externă, pentru a se da aparenta onorabilității, se recurge la formula transformării în „state independente și suverane” a bantustanelor — creații artificiale ale aceleiași politici de apartheid. Și în acest cadru, poți recunoaște un stat, poți stabili, rupe sau relua relațiile diplomatice cu el, poți dezvolta sau îngheța schimburile economice cu el, poți chiar emite sau nu revendicări teritoriale față de el, poți accepta sau nu revendicările lui de aceeași natură etc., etc. „Bantustanele formează piatra unghiulară a apartheidului” — scrie săptămînalul

„crea” o bacterie care să producă alcool din manioc, o leguminoasă bogată în amidon. Se urmărește, dealtfel, amestecarea acestui produs cu benzina pentru obținerea de gasohol.

Dar folosirea geneticii pe scară industrială prezintă și riscuri pentru omenire. Institutele naționale pentru ocrotirea sănătății au emis directive pentru amenajarea unor laboratoare care să prezinte condiții maxime de securitate și pentru utilizarea unor bacterii care să nu poată supraviețui în cazul în care ar scăpa de sub control. Această problemă s-a pus în urma semnalului de alarmă tras de unii microbiologi, în momentul în care s-a trecut la recombinarea genelor, privind pericolul care ar putea apare ca urmare a utilizării în mod greșit a unei gene (ar putea crea hibridi nemaiîntîlniți pe planetă — microbi care ar putea cauza boli incurabile în masă etc.). Problemele de securitate și cele etice se vor intensifica pe măsură ce activitatea se va extinde de la produsele farmaceutice la cele chimice, agricole și, în general, alimentare. Revista „Newsweek” nu exclude primejdia ca savanții, în special cei angajați de firmele particulare, care consideră că sistemul de securitate nu este obligatoriu pentru ele, să aibă prea puțină „răbdare” pentru a urmări aplicarea într-un total a standardelor de protecție.

TUDOR PRELIPCEANU

Mondo umano ?

Mit și realitate

Intrucît o altă statistică nu există, specialiștii apelează la cea care datează din 1974. Potrivit ei, procentajul muncitorilor imigranți, în raport cu populația autohtonă, variază de la o țară occidentală la alta: Marea Britanie 5 la sută, Irlanda 3 la sută, Olanda 2 la sută, Danemarca 2 la sută, Belgia 1 la sută, R.F.G. 4,65 la sută, Franța 7,5 la sută. Desigur, cifrele de mai sus își au rostul lor. Dar dacă mai sînt și alte fenomene? Pentru că, iată ce scrie Francisc Teitgen în ziarul parizian „Libération” despre „Ei”. Traducem cuvînt cu cuvînt. «Paris — Prefectura poliției — Scara E, etajul 5, în vremea democrației avansate... Ușa ascensorului se deschide. Un zid care lasă să i se vadă cărămizile, pe jumătate acoperit cu tencuială albă. Un culoar minuscul, o ușă batantă. Imigranți, să știți că pătrundeți în universul arbitrarului și neînțelegerii. Culoarul este imens. Ușile cu geamuri male sînt impenetrabile...

Cîteva bănci. „Ei” stau și așteaptă. „Ei” sînt convocați la ora 9 dimineața printr-un formular care anunța Jaconic: „E.S.A.”: Doar cîțiva inițiali puteau ști ce înseamnă: „Examinarea situației administrative”. Atunci, bineînțeles că „Ei” nu știu de ce sînt acolo...

„Ei” nu vorbesc. Cîteodată, un copil tipic, iar un tată sau o mamă îl ia în brațe. El va țipa mult timp. „Ei” sînt treizeci sau patruzeci, convocați la aceeași oră. Un ușier de la etaj prăia citația fiecărui sosit și dispăre fără o vorbă. Un om trece, cu cătușe la mîni, între doi jandarmi. Un fel de culpabilitate colectivă se abate asupra tuturor care-l văd. Nu e numit răufăcător... este, fără îndoială, un străin aflat într-o neregulă, ca el, ca mine. Un difuzor rostește un nume. Un oarecare se ridică. Privirile se ațintesc asupra lui. Fără îndoială, el încearcă cu greu să-și păstreze singele rece. Deschide o ușă; intră într-o sală unde sînt dispuse patru sau cinci boxe de sticlă. Acolo i se notifică fără vreo explicație, fără a se justifica prin vreun motiv, decizia care-l privește: refuz de a i se acorda dreptul de ședere. Are zece zile pentru a părăsi teritoriul.

Direcția poliției generale nu se întreabă dacă destinatarul deciziei are o familie aici, dacă dispune de mijloace care să-i permită să plece. Ei — agenții erei liberale avansate — nu pierd timpul cu considerente umanitare.

Pe culoar este ora prînzului. Funcționarii prefecturii pleacă să-și ia masa. Unii dintre cei obișnuiți cu serviciile publice — „ei” sînt, cred eu — se îngheșuie să întrebe ce trebuie să facă. „Revenți la ora 14. „Ei” au așteptat trei ore degeaba, au pierdut o jumătate de zi din salariu pentru că așa funcționează acest sistem. Unii vor rămîne pînă la ora 19. Nimic. Vor fi convocați din nou... „E.S.A.”.

Textul pentru „Ei” se încheie aici și, implicit, traducerea lui. Pentru conformitate,

DUMITRU CONSTANTIN

britanic „OBSERVER”. În Republica Sud-Africană au fost create zece bantustane. Ele acoperă 13,7 la sută din teritoriul național (zonele cele mai sărace) și urmează să concentreze, în cuprinsul lor, circa 86 la sută din populația țării. Trei din aceste zece unități teritoriale au fost declarate de către regimul de la Pretoria „state independente și suverane”: Transkeiul, Bophuthatswana și Venda. Chiar dacă locuitorii acestor zone n-au dorit aceasta, considerînd că e vorba de o nouă formulă a politicii de discriminare rasială, chiar dacă nici un alt stat al lumii n-a acceptat această evidentă și primejdioasă minciună.

Înscenării apartheidului pe plan intern îi corespunde, în concepția regimului de la Pretoria, pe plan — așa-zis — extern înscenarea proclamării bantustanelor ca „state independente și suverane”. Nu este singurul caz în lumea contemporană, din păcate, cînd principiile fundamentale, scumpe tuturor popoarelor, ale relațiilor dintre state sînt nesocotite. Dar, prin grotescul său, situația prezentă în Africa de Sud este fără de perechă.

CORNELIU VLAD

Cronicle o atestă, cîteva gravuri de neuitat au imortalizat-o și, dacă Gutenberg s-ar fi născut mai devreme, foile vremii ar fi fost frecvent și apăsător umplute de relatări privind groaznică realitate: holera medievală a fost răul cel mai aprig, boala cea mai cumplită, un ravagiu devenit banal prin repetare și nicidecum, evident, prin profunzime.

Veacurile s-au scurs de atunci, moștenind și bune și rele, fața lumii s-a schimbat, dar bolile de tot felul se acumulează într-un depozit impunător, care cuprinde, pe o imensă claviatură, eșantioane vechi și ultramoderne. Epoca noastră, conform unui paradox absurd, este suficient de permeabilă pentru a accepta, alături, evul mediu sau mai îndepărtat și timpul tehnologiilor astrale. Pe largi porțiuni de glob, epidemii devastatoare macină sute și sute de mii de oameni, subcivilitatea cea mai furibundă se află la ea acasă pe milioane de kilometri pătrați. Și foamea este o boală, și analfabetismul tot așa, iar toate bolile acestea care zbuciumă așa numita „lume a treia” vor fi consemnate, cu mijloacele ultramoderne ale documentației (ziare, fotografii, filme etc.) pentru uzul viitorimii.

Lumea de miine va ști, cu lux de detalii, cum arăta „lumea a treia” de azi. Poate va folosi la ceva. Lumea de miine va afla însă și cum arăta lumea „intîia” de azi. În țările industrializate, puternic sau rezonabil, se manifestă — printr-o ciudată lege a echilibrului — o boală îngrozitoare, de masă, din fericire neereditară deși aspectul ei cronic s-ar putea să o îndrepte spre așa ceva: șomajul.

Ca și analfabetismul care aruncă dincolo de marginea informației elementare și a unui drept elementar sute de milioane de oameni, șomajul aruncă dincolo de viața normală milioane și milioane de oameni. Tineri care nu au început să muncească sînt informați, printr-o resemnată ridicare din umeri, că sînt inutili, profesioniști (inclusiv de înaltă calificare) sînt zviriți spre ac-

tivități simple și pasagere, mase largi de oameni care nu solicită decît respectarea unui drept inalienabil sînt vîrsați în sumbra rezervă a muncii, cu etichetă de „total” sau „parțial” pierduți pe „piața activității curente”.

Să fim clari. Șomajul nu este accidentul individual al unui cetățean sau al unui, pe un meridian sau altul, într-un moment de conjunctură accidentală. Șomajul este

Ciuma, nevroza și șomajul...

cronic, îmbracă o arie largă, lovește un număr imens de destine. Potrivit datelor centralizate de Organizația Internațională a Muncii, în țările capitaliste dezvoltate există peste 17 milioane de șomeri. În țările membre ale O.E.C.D. fiecare al 20-lea om al muncii nu își poate exercita meseria. Anul 1980, apreciază experții, tînde să... accepte 20—22 milioane de șomeri, 7 milioane dintre ei sînt tineri sub 25 de ani! Numărul șomerilor din Marea Britanie atinge, în momentul de față, 1,5 milioane persoane. Una din cele mai mari companii financiare britanice, „Philips and Drew”, care se ocupă de elaborarea prognozelor, estimează că această cifră ar putea urca, în 1985, la 2 milioane. „Un apogeu istoric”, a fost atins în Belgia, scrie cotidianul „Le Soir”, care arată că numărul șomerilor se ridică la 314.000.

Statisticile guvernamentale franceze indică cifra de 1.469.000 șomeri. Statele Unite se aliniază, și ele, la regula jocului: rata șomajului a crescut în luna ianuarie de la 5,9 la sută la 6,2 la sută, adică de la

aproximativ 5,9 la 6,2 milioane oameni. În Japonia nu găsesc un loc de muncă 1.360.000 de persoane, peste un sfert din numărul lor avînd sub 25 de ani.

Intr-un studiu consacrat perspectivelor folosirii forței de muncă pe plan mondial în următorul deceniu, directorul general al Biroului Internațional al Muncii (B.I.M.), Francis Blanchard, preconizează reducerea cu zece la sută a actualelor cheltuieli pentru înarmare și alocarea sumelor astfel economisite pentru ameliorarea situației în domeniul utilizării forței de muncă. Publicarea, la Geneva, a studiului a coincis cu începerea în acest oraș a lucrărilor sesiunii Comitetului de dezarmare.

Mai mult decît semnificativă această coincidență. Ea ar deveni și mai percutantă dacă, dincolo de simultaneitatea de timp și spațiu, s-ar ajunge la un mod de a corela, firește și energetic, aceste două capitole ale vieții contemporane, dacă actuala cursă nebunească și gravă a înarmărilor s-ar transforma într-o cursă rapidă și constructivă pentru a prinde din urmă timpul pierdut de milioanele și milioanele de șomeri ai zilelor noastre.

Imensul buget de timp care se pulverizează prin marea atîtor vieți departe de muncă și departe de speranță nu este o simplă pierdere materială. Se pune într-o dramatică ecuație condiția umană cu un cortegiu de implicații dintre cele mai nefaste. Pînă la urmă noua ordine economică presupune nu numai o eliminare a decalajelor între lumi, ci și între oameni, a prăpastiilor între exercițiul demn al muncii și apatia, forțată, a așteptării.

Șomajul nu este un rău implacabil, ci o constantă perpetuă a crizei unui sistem. Un sistem care, deocamdată, își permite să nu aibă ce face cu cîteva zeci de milioane de oameni...

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

O situație

„Afacerea este enormă. Emoția va fi considerabilă...”, așa începe articolul din „L'Equipe” privitor la o situație, într-adevăr foarte rar întâlnită. Care poate fi situația aceea? — se întreabă imediat, ciută, urechea noastră de mult hirsită cu „afaceri enorme”, născătoare de emoții considerabile, de care viața secolului e prea plină. Sint dimineți în care ținem după afaceri deloc enorme. Sint nopți în care oftăm după emoții fără nimic considerabil. Aici am ajuns. Aștia sîntem...

Nu. Fostul campion mondial de ciclism, celebrul Louison Bobet, se mută la începutul acestei luni într-o casă nouă, la Biarritz. El pune la loc de cinste vitrina cu trofeele unei cariere excepționale. Un prieten îl vizitează și-i cere voie să se uite la medalile gloriei de altădată. El admiră atent una, două, trei ca, deodată, ajungînd la medalia atribuită pentru cucerirea titlului de campion mondial, în 1954, la Sollingen, să constate o enormitate: medalia lui Bobet nu e a lui Bobet, cel clasat pe locul I, ci a lui Fritz Schaer, ciclistul elvețian clasat pe locul II. De 26 de ani, Bobet deținea o altă medalie decît aceea de campion mondial.

E posibil?
Dar cum de-a fost posibil?
Revenindu-și din consternare, Bobet îi scrie imediat președintelui Uniunii Cicliste Internaționale, Adriano Rodoni, „fiindcă nu pot rezista nevoii de a vă informa asupra unei străni intîmplări”. Scrisoarea e sobră și logică, politicoasă și demnă în întrebări: „Oare nu pot pretinde, după 26 de ani, o adevărată medalie de campion mondial? Uniunea Ciclistă Internațională nu poate să clarifice care dintre colegii mei de pe podium a primit medalia «mea»? Dar frumusețea scrisorii e în altă parte, și anume în acest paragraf informativ:

„Păstrez de ajuns de precisă amintirea ceremoniei protocolare... Mărturisesc că în asemenea momente mi-a fost întotdeauna greu să mă dovedesc un om cu singure rece și emoția mi-a răpit o parte din luciditate”.

E tot ce trebuie spus. E tot ce e mai important. E singura emoție cu adevărat considerabilă — infinit superioară, în optica mea, celor derivate din clasamente sau ierarhii — aceea cînd un campion mondial își pierde capul de fericire și nu se mai uită, pe podium, la medalia care i se oferă, dacă e de aur, de argint sau de bronz, dacă e pe numele lui sau al altuia. Sau, ca să fiu sincer, e tot ce mă interesează în această „afacere enormă”, în această imensă eroare, senzațională pentru alții — deloc zguduitoare pentru mine, care am văzut erori și mai mari, încît, ca și stîncă lui Beniuc, am devenit rece la minuni. Eroarea în cazul lui Bobet e însă minunată pentru un singur motiv: fiindcă trezește și înapoiază amintirea vie, plină, în toată bogăția ei, a unei clipe autentice de bucurie.

Bucuria e suprema afacere, enormă, pe care omul o poate realiza pe pămînt. Poate că ea n-ar trebui atinsă prin nici o corectare, prin nici o altă revendicare, nici măcar cu o floare, precum femeia.

RADU COSAȘU ■

Călător pe Valea Iordanului

Drum prin Iordania, spre Valea Iordanului... Dimineața, cînd părăsim Ammanul, văzduhul e luminos, termometrul urcă odată cu soarele (la ceasul 8, în plin februarie, sint 10 grade), vîntul cu praf roșu care bate dinspre deșert a încetat, o să fie o zi frumoasă. Mașina rulează pe o splendidă șosea asfaltată, nu foarte largă, dar cu volute și bucle ce dau peisajului un balans ca de valuri de mare, o ritmare în registre diferite a motivelor, care coboară și urcă, tinzînd către cer. Traversăm o zonă de deșert, în care parțile dealurilor de piatră, ale „dжебелurilor”, deși încă neexpose lumini (soarele e exact în partea opusă, în Ammanul pe care l-am părăsit, îndreptîndu-ne spre apus), iradiază un roșu mineral, ca o carne vie și singerindă, scalpată de orice urmă de vegetație. Peste numai un ceas, vom fi în marea grădină a Văii Iordanului. Lăsăm în stînga, în golul albastru al unei văi, gigantică pilnie argintie a lui „Jordan Earth Satellite Station”, stațiunea terestră TV de recordare la sateliți, lăsăm în dreapta casele-cuburi de calcar alb, cu acoperișurile de carton ondulat fixate cu bolovani, ca să nu le ia vîntul, ale unui camp de refugiați palestinieni. Ne însoțeste un tînăr ofițer, locotenent în poliția de frontieră, prietenos, jovial, cu o față energică și inteligentă, cu un frison persistent al miinilor, pe care și le scutură afirmativ sau negativ în timpul conversației. Chinuiește între degete un pachet de țigări, pe care nu știe dacă să-l desfacă, să-l strice, să-l rețină sau să ni-l dăruiască. E încîntat, ne spune, că însoțește români, e prima oară cînd cunoaște români, stie că România și președintele Nicolae Ceaușescu sint pentru o soluție justă, pasnică, a conflictului din Orientul Mijlociu, pentru retragerea Israelului de pe teritoriile ocupate, pentru dreptul la autodeterminare al poporului palestinian. Vorbește, precum toți cei ai locului, pe care i-am cunoscut în aceste zile, deschis, franc, dînd la o parte orice fel de artificii, intrînd în subiectele fierbinți fără nici o rezervă, ca și cum ne-am cunoaște de cînd e lumea, ca și cum împreună am împarti, de cînd e lumea, aceeași piine, aceeași apă, același aer. Într-un fel le și împartim, ca și cu oricare neam de pe această planetă.

Deșertul de piatră s-a terminat, valea, de o parte și de alta a drumului, se deschide măreață, adîncă, fertilă, plonjăm într-o uriașă grădină verde, o gigantică seră de culturi tropicale, pătrundem în livezi de banani, de portocali, de măsline, străbatem jungle de trestii de zahăr, miroase a fructe, a mil, a fecunditate, a apă, deși apele Iordanului încă nu se văd, numai se simt, prezentă copleșitoare, insinuată în fiecare atom al văzduhului, teut acum din atomi de aburi, într-o căldură umedă, care s-a ridicat la 18 grade. Aici, pe Valea Iordanului, se pot obține anual cîte 3-4 recolte de fructe și de legume, fructele și legumele cresc și se coc și iarna, aici, pe malul acestui riu, leagăn primordial al umanității, apărut pe un străvechi sol de cretă, îmbogățit cu grase aluvii, e depozitul de făgăduință, de hrană, depozit scump, atent ocrotit într-o țară în care deșertul ocupă patru cincimi din suprafață, în care aproape trei sferturi din produsele subzistenței sint aduse din alte țări. Un vast plan de remodelare, de dezvoltare, în primul rînd economic, dar și socială, a Văii Iordanului, cunoscut sub numele de „Proiectul Ghor” („Ghor”-ul fiind uriașă falie geologică ce include rîul, cu valea sa, Marea Moartă și „valea” sau „wadi” Araba), aplicat de un organism special, „Jordan Valley Development Authority”, cuprinde, într-un-

sistem de baraje, de lacuri, de canale de irigații, de întreprinderi agroindustriale, de noi așezări, întreg acest teritoriu, pe o lungime de peste 150 km, între Lacul Tiberiadei și Marea Moartă. Mii și mii de hectare au fost redesenat simetric de mina omului, prelucrate, fertilizate, despletite în canale, reimpletite în noduri de energii, chiar și accidentale reliefului, movilele, dealurile, monticulele, sint incluse în partitura amplă a transformărilor, suferînd tratări ce le fac rodnice. Ai zice că alături de criteriul științific prezidează și unul estetic, imensul parc vegetal fiind astfel tratat încît orice mișcare a ochiului, sau orice pas, să-ți reveleze surpriza unui accent al frumosului. Portocalii strînși în buchete azvire spre noi cu proiectilele lor de aur, bananierii își coboară brațele grele, care reprim rădăcini în pămînt și resuscită arborii noi, lacuri și iazuri azurii spumegă în cascade ritmice, dirijate de albe baraje, pe noile edificii industriale sau sociale ard baterii solare, solarii și sere își arcuiesc pretutînd cupolele, cîrduri de păsări, cedînd mimetismului natural al locului, se umplu de toate culorile, bărbați și femei călăresc tractoare, prășesc culturile, culeg fructe, atmosferă de pace, de bucurie a muncii, de bucurie a vieții, totul e încărcat de culoare, de sevă, de mireasmă, dulceața de a trăi e irezistibilă.

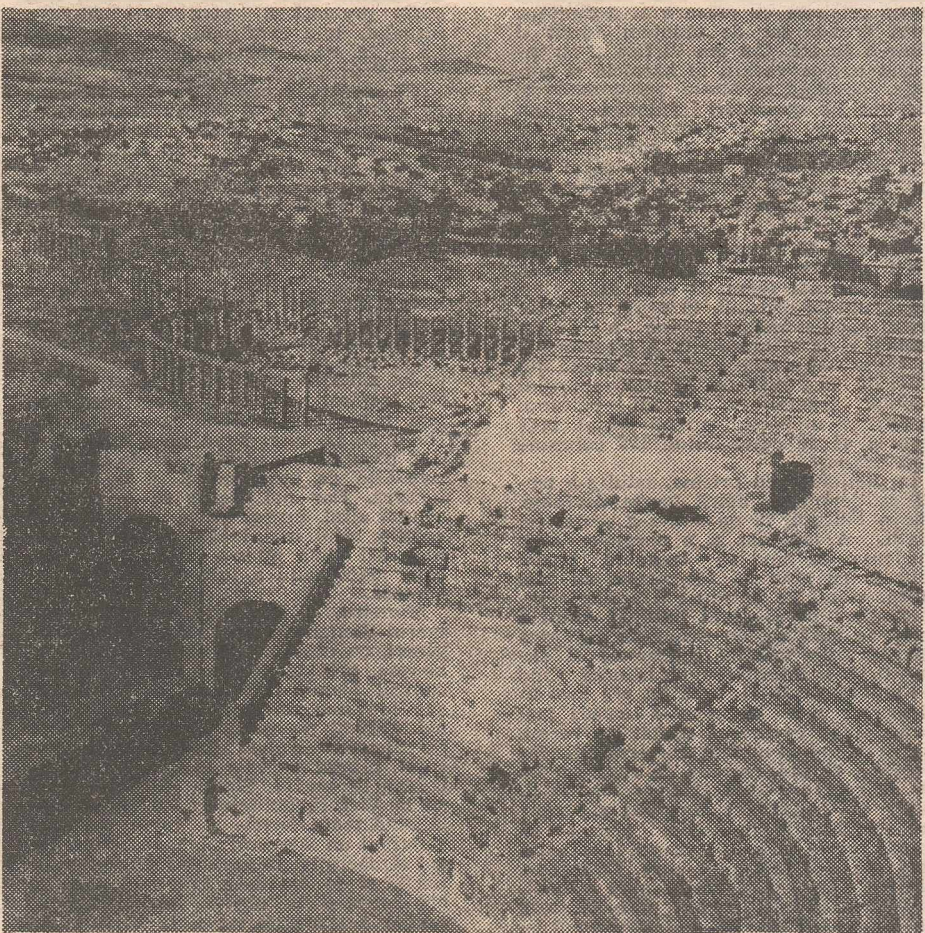
Țărutul Iordanului. Rîul e turbure, galben, dar calm, placid, îngust, surprinzător de îngust pentru imaginația noastră, ai putea să-l treci dintr-un salt, fără să atingi crestele de talazuri line, cu molațice serpuiri între tărmi ușor abrupti, im-

podobiți cu tufe bogate. Dar pe ambele țărmuri, fortificații militare, ostași înarmați, despărțiți printr-o pasarelă de lemn, Podul Hussein, refăcut de inginerii iordanieni după ce vechiul pod, în cursul evenimentelor din 1967, fusese distrus, îngropat în ape.

E încă dimineață, e ora 11 fără un sfert, o oră fără nici o importanță în istoria milenară a rîului. Din spatele nostru se apropie un cortegiu în doliu. Bărbați și femei în haine negre, însoțind o autocamionetă neagră, în lada căreia, deschisă sub cer, un sicriu acoperit cu flori. Jovialul locotenent care ne însoțește întreabă ceva pe un om din cortegiu, revine palid (deși, după cum avea să ni se destămie mai tîrziu, nu-l prima oară cînd asistă la astfel de intîmplări). Un bătrîn palestinian, ne povestește, a trecut pe aici, cu cîteva zile în urmă, ca să-și viziteze neamurile de pe țărmul de răsărit, era bătrîn, era bolnav, „a avut un atac”, a murit, acum călătorește îndărăt, ca să-și regăsească pămîntul, casa, neamurile de pe malul de vest, mormîntul. Autocamioneta străbate lent podul, singură. Neamurile în negru, la cele două capete, se privesc în tăcere. Soldații de la cele două capete, care pînă acum se priveau printre gene, nu se mai privesc, nu privesc nici sicriul, care călătorește singur, lent, sub cerul Iordanului, peste apa Iordanului. Își feresc ochii. Ca să nu li se vadă mila?

Revenim la Amman într-o amiază radionă, explodînd sub cupola cerului ier-nii ca o promisiune de primăvară.

ILIE PURCARU ■

FAPTE ȘI ZILE

AUTOMOBILUL ÎN IMPAS

Sub titlul „Generozitate”, cronicarul ziarului „Le Libre Belgique” relatează, nu demult, despre neașteptatele efecte ale crizei petroliere în marile orașe americane, unde se constată o surprinzătoare creștere a generozității. De la declanșarea crizei benzinei, instituțiilor de caritate li s-au oferit, ca daruri în natură, doar în cîteva luni, zeci de automobile, în timp ce, altădată, primeau doar cîteva pe an. Este vorba, mai ales, de mașini mari, relativ vechi, și cu o „poftă” exagerată în materie de carburant. La rîndul său, săptămînalul „Der Spiegel” din Hamburg, R.F.G., nota despre criza energiei că aceasta pare să dea idei surprinzătoare și celor ce apelează la mica publicitate. Astfel, un anunț apărut într-un ziar din Saarbrücken este redactat în felul următor: „din cauza retragerii permisului de conducere, schimb Peugeot 504, din 1972, cu radio, și Fiat 128, motor complet revizuit, contra cal însușat, în bună sănătate”, iar în coloanele unui cotidian din Cronenberg, cineva care vinde „un Ascona B automatic, 1 600 cc,

model 1977”, precizează cu litere negre, „cu rezervorul plin și 20 litri de benzină ca rezervă”!

PENTRU A-TI PĂSTRA MINTEA RECE

În Japonia se pare că e la modă un cerc de cap mecanic a cărui parte metalică acoperă fruntea. Un curent electric răcește metalul. Datorită acestei născociri se speră să dispară somnolența șoferului de cursă lungă (aparatul este bransat în acest caz și la bricheta vehiculului) sau a studentului care repetă intens cu cîteva zile înainte de examene. În plus, este exclus pericolul intoxicației medicamentoase, prezent în cazul excitanților chimici. Pentru că acest aparat respectă un principiu de bază: pentru a nu dormi este suficient să-ți păstrezi capul rece!

CUM SE APREȚIAZĂ EUROPENII ÎNTRE EI

Săptămînalul francez „Le Point” a vrut să știe, în urmă cu cîteva luni, care este imaginea pe care partenerii din Piața comună, opinia publică din țările C.E.E., o au unii de-

spre alții. În acest scop, au fost organizate patru sondaje, în patru dintre țări, cele mai populate: R.F.G., Franța, Marea Britanie, Italia. Interlocutorilor li s-au pus aceleași întrebări. Era vorba de a ști care este, din punctul lor de vedere, țara cea mai dinamică cea mai puțin prosperă pe plan economic etc. De remarcat faptul că majoritatea europenilor care au răspuns la sondaj sint tentați — nu este oare firesc? — să atribuie cel mai bun rol și cele mai mari calități propriei țări. Imaginea cea mai favorabilă oscilează însă în funcție de o întrebare sau alta. De exemplu, țara cea mai avansată din punct de vedere tehnologic în cadrul C.E.E. este indicată a fi R.F.G. iar pe primul loc între „țările cele mai puțin prospere pe plan economic” se situează Italia. R.F.G. este pe primul loc și cînd vine vorba de „țara cea mai economică”. Ultima în această ordine de idei este Luxemburgul. Franța este „țara care are cea mai strălucitoare viață artistică”, ca și „țara al cărei popor este cel mai simpatic”. În aceeași privință, ultimul loc revine irlandezilor. Italia se situează pe primul

loc și cînd este vorba despre „țara în care moravurile și morala au evoluat cel mai puțin” și „țara în care domnește cea mai mare insecuritate”.

GAUGUIN

Nepot al lui Paul Gauguin, Paolo Maria Gauguin este șeful brigăzii de stupefiant din Copenhaga (mama lui este oaneză). Doar reproducerea unui

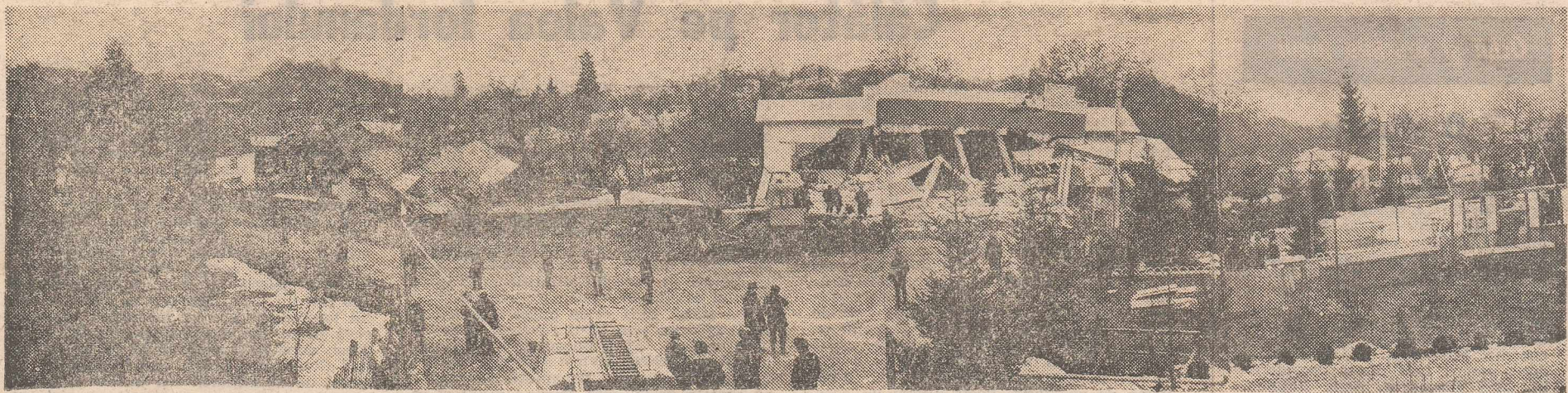
tablou agățat în biroul său reaminteste pe „vinătorul” din Tahiti vinătorului de traficanți.

D. I. ■

Lumea se amuză

(Din „KVETY” — R.S. Cehoslovacă)

Consecințele unei grave alunecări de pământ, limitate prin promptitudine, solidaritate și spirit de sacrificiu

CLIFE DE ÎNCORDARE ȘI EROISM

Până miercuri, 13 februarie, aici, în satul Virfuri din partea de sus a Dimboviței, la egală distanță de Moreni și de Pucioasa, viața a curs normal, ca în oricare alt loc. S-au petrecut bucurii, s-au petrecut necazuri, dar locuitorii acestei așezări, cocoloșată sub fruntea dealului Măgurecea, le-au trăit și pe unele și pe celelalte cu măsură și demnitate, după croiala lor de munteni aprigi și dintr-o bucată. Cei din Virfuri și-au intrat adesea vecinii în hărnicie și ambiguitate, obținând rezultate remarcabile și diplome de gospodari fruntași, drept pentru care, ca să demonstreze de ce sînt în stare, au ridicat anul trecut o mindrele de cămin cultural, a cărui faimă, sculptată în marmură de Ruschita, a trecut cu repeziciune hotarele județului.

Miercuri, 13 februarie, însă, acest echilibru s-a frînt. O alunecare de teren, cum s-au mai semnalat prin părțile locului, ultima cauzînd, în urmă cu 4 decenii, pagube neimportante, a pus în centrul civic al localității. A transformat în ruine sau a deteriorat grav multe din clădirile de utilitate publică, consiliul popular, grădinița, căminul cultural, magazinul universal, oficiul postal, precum și 44 de case, lăsînd 103 persoane fără adăpost.

În dimineața cu pricina, satul s-a trezit ca de obicei, adică foarte devreme, Marin Fălcuță, 79 de ani, s-a sculat cel dintîi. A înhamat și a pornit-o spre Pucioasa, cu gînd să cumpere cîteva sobe și cu gînd să zăbovească cît mai puțin, avînd de terminat o broderie înfățișîndu-l pe Decebal, ultima dintr-o serie de cusături de inspirație istorică purtată prin felurile concursuri și expoziții. N-a intrizat mult la oraș. Cînd s-a întors, pe la 11, casa lui era încă în picioare. S-a prăbușit 3 ceasuri mai tîrziu, după ce moșul, ajutat de vecini, își va fi salvat grosul chiverniselii, între care, firește, colecția de cusături. La fel de grăbiți s-au arătat, în zorii zilei, mulți din cei 563 de locuitori ai satului, lucrători în industrie, plecați să prîndă prima rată. Strungarul Constantin Stoichiță s-a îndreptat spre Tirgoviste. Zidarul Ion Chivuleț, spre Fieni. Dulgherul Ion Hristodor, spre Ploiești. La ieșirea din schimb, numai ultimul își va găsi gospodăria intactă. Ceilalți vor fi siliți să se mute, în aceeași zi primînd apartamente la bloc. Stoichiță, la Tirgoviste, Chivuleț, la Fieni. Se vor muta, între altele, și cu ajutorul lui Hristodor, învățător la Cirlănești, sat din marginea comunei, tînărul Constantin Iordan a coborît din pat cu băgare de seamă, ferindu-se să-și deranjeze fiica, Monica, în vîrstă de 7 luni. Vestea calamității l-a ajuns din urmă pe cînd preda, la clasa a III-a, o lecție despre multimi, pe care n-a mai dus-o pînă la capăt. Casa învățătorului, de fapt casa tatălui său, Gheorghe Iordan, a mai rezistat un timp, cedînd spre prînz. Miercuri, Iordanii au dormit la rude. Joi, li s-a repartizat un apartament la Moreni.

În jurul orei 10, în data de 13, spun martorii oculari, pămîntul a început să fugă la Virfuri. Sositi a doua zi din București, specialiștii au constatat o gravă alunecare de teren cu caracter exploziv, manifestată pe o suprafață de 50 de hectare, deplasînd masele de pămînt cu 7 pînă la 14 metri pe orizontală și cu 4 pînă la 10 pe verticală. Tehnicienii de la C.N.A., I.C.P.C.A., I.S.P.I.F.,

O.I.F.P.C.A. etc., și, vineri, profesorii Ion Stănculescu și Andrei Silvan au atribuit, după o investigație sumară, alunecarea solurilor argiloase din zonă și precipitațiilor abundente din ultima vreme, apreciînd că pericolul a trecut. Despre același fenomen, bătrînul Gheorghe Iordan, 69 de ani, ne-a vorbit în termeni mai puțin pretențioși, numîndu-l situație. Situația, ne-a confirmat, s-a declanșat pe la 10. Pămîntul s-a pornit să fiarbă, să bolborosească, ridicîndu-se într-o parte, scufundîndu-se într-alta, de parcă de dedesubt s-ar fi opintit cineva să-l ia în spinare, iar treaba asta ar fi fost prea grea pentru el. Sub ochii noștri, clădirile din centru s-au apucat să troznească și să se crape, la Maria Rizea căzînd prima casă. De la troznituri se auzea un zgomot puternic, care le-a speriat pe muieri și pe care l-aș asemui cu cel al trecerii unui tren. Totul s-a petrecut pe indelețe, cu încetul, de parcă n-ar fi fost nici o grabă în necazul asta. La început, la mine terenul a stat cu minte, a intrat în situație abia spre prînz, așa că am dat fuga la cămin, unde zidurile prinseseră să se strice. Am înșfăcat o rană și m-am propzit să scot usile, eu pe de-o parte, primarul Dudu pe de alta. Drag ne-a fost căminul, păcat să s-a ales praful de el într-o jumătate de ceas, de el și de munca noastră. Dar noi zicem că o să construim altul, numai să se mai azeze lucrurile, altul mai încăpător și mai fain, căci viața nu s-a sfîrșit la Virfuri, chiar dacă satul a fost pus la grea încercare.

Miercuri, 13 februarie, pe la 10, primarul Stelian Dudu, pe care l-am găsit, vineri, cu ochii vineți de nesomn, a dat alarma, prin telefon, nu înainte ca mecanicul Dumitru Bănuș să fi scos de sub tensiune rețeaua electrică a comunei, evitînd posibilele incendii. După 40 de minute, calculate după ceasul primarului, primul secretar al Comitetului județean de partid, Florea Ristache, a sosit la Virfuri, îmbrăbînd oamenii, mobilizînd toate forțele și toate energiile, stabilind un adevărat plan de bătaie, lucid și operativ. Capacitatea organelor de partid și de stat de a interveni, la orice oră din zi și din noapte, în folosul cetățenilor s-a manifestat și la Virfuri, din primele momente de după alunecare. Drept urmare, s-a acționat cu calm și hotărîre, începutul de panică, firesc în

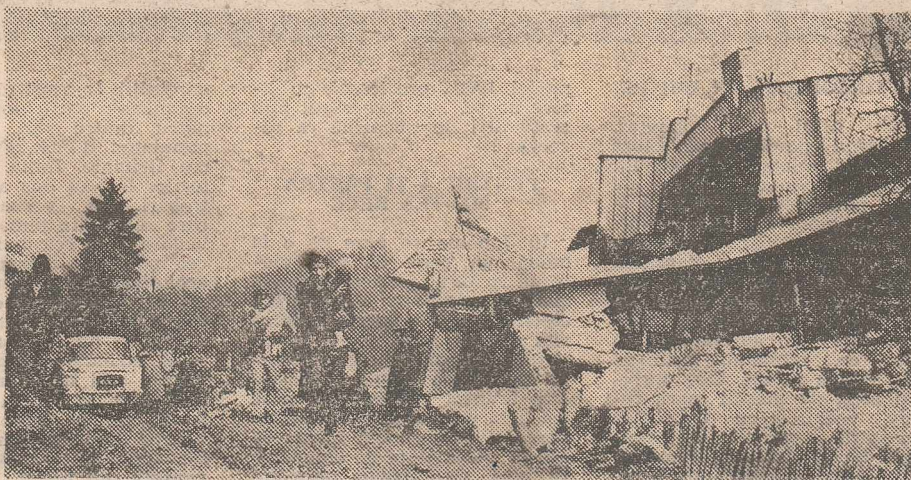
astfel de ocazii, fiind repede sugrumat. N-a trecut mult și un întreg județ a sărit, cu promptitudine și omenie, în ajutorul celor aflați la necaz. 200 de membri ai gărzilor patriotice, muncitori de la Combinatul de azbociment și lianți din Fieni, de la întreprinderile textile „Bucegi” și „Trainica” din Pucioasa, formații de apărare civilă, conduse de colonelul Vasile Toma, un pluton de pompieri avîndu-l în frunte pe colonelul Gheorghe Răducu, 80 de ofițeri și subofițeri de miliție convocați în acea zi, fericită coincidență, la un instructaj, sub directă comandă a șefului miliției județene, colonelul Nicolae Pană, au sosit la fața locului în timp record. Noii veniți și-au suflerat mincile și s-au apucat, zdravăn, de treabă, căutînd să limiteze efectele intîmplării, asudînd ca și cînd necazul localnicilor ar fi fost, pînă la un punct, propria lor cauză. Au ajutat la evacuarea bunurilor din multe curți. Au transportat-o pe brate pe bătrîna Ana Cotofană, anchilozată, căreia o cunoștință din Suvîța, iată o altă pildă de omenie, i-a deschis larg usile, Macarie Virjoghie primînd-o ca pe un membru al familiei. Ion Benes, Gheorghe Vlad, Petre Marin, Constantin Udroui, ca să cităm cîteva nume, primii 2 din Fieni, ceilalți 2 din Pucioasa, au pus umărul la recuperarea mărfurilor din magazinul comunei, a inventarului căminului cultural, începînd cu grațioasele mandoline, la care copiii din Virfuri deprinseseră să cînte, încheind cu maselele grinzii ale scenei, grele ca pietrele de moară. Au executat străpungeri pentru scurgerea apei, au redat circulației rețeaua de drumuri, compromisă în primele ore de după calamitate, într-un cuvînt, au făcut tot ceea ce se cerea făcut în acele ceasuri de grea încercare. Acțiunea lor n-ar fi fost posibilă dacă n-ar fi avut la îndemînă un întreg arsenal de utilaje, concentrat cu promptitudine pe frontul salvării și solidarității de la Virfuri. Camioanele, tractoarele, buldozerele, ultimele venite de la Ploiești, cerute cu prioritate de ministrul adjunct al petrolului, Gheorghe Vlad, de asemenea prezent la locul alunecării, au funcționat neconținți, 24 de ore din 24, întinericul fiind invins prin intermediul a 3 reflectoare alimentare de un grup electrogen, instalat în apropierea primăriei. Bărbații aceștia minunați, în fruntea cărora a lucrat, neobo-

sit și inimos, Tiberiu Varga, secretar al Comitetului județean de partid și șef al comandamentului constituit la Virfuri, au muncit din răsputeri, exemplar. Fără să numere orele și fără să numere sarcinile, în noroi și în praf, înfruntînd riscuri, făcînd adesea acte ce pot fi numite, fără teama de a exagera, eroice, nedorînd altceva decît să salveze cît mai mult din avutia unor oameni ce nu aveau decît calitatea de a le fi compatrioți. S-au odihnit cît și pe unde au putut, prima noapte la dispensar, a doua într-un vagon dormitor, au mîncat ce-au găsit, dar nu s-au plîns, ci au mers mai departe, convinși că nu-și îndeplinesc decît datoria. De oameni, de români, de comuniști. Moș Iordan ne povestea, de pildă, că 4 milițieni l-au ajutat la scoaterea cercevelelor. A încercat, la urmă, să-i cinstească, să-i trateze c-o tucă. Lasă, tataie, i-ar fi răspuns unul din ei, mai avem și alte case de rostuit. După ce le-om face și-om termina treaba, om bea și cu matale o rachie. Fără băieții aceștia, mulți de vîrstă nepoților mei, ne-a mărturisit și Ion Dragomir, 78 de ani, exprimînd nu o părere personală, ci o stare de spirit, ne-ar fi fost tare greu, nu cred că ne-am fi descurcat. Lor le datorăm o bucată din ce ne-a rămas și, firește, multă recunoștință. Altădată, cînd eram tînăr, rar vedeai un om să sară pentru altul. Zilele astea, pentru satul nostru a sărit tot județul și, dac-ar fi fost nevoie, ar fi sărit toată țara, do- vadă că noi, români, sîntem acum mai uniți și mai strînsi ca orîcînd.

Cum spuneam, 44 de case s-au dărîmat. Firește, nimeni nu le va putea da înapoi sinistrărilor din Virfuri tot ceea ce natura le-a răpit într-un moment de dezechilibru, imprevizibil și tragic. Odăile în care s-au născut, amintirile, nostalgiile, o față de masă, un borcea, cu untură, alte asemenea fleacuri, sînt iremediabil pierdute. Au fost, s-au dus, s-au prăpădit. Dar tot ceea ce s-a putut face pentru ei, omeneste vorbind, s-a făcut. Faptul că aici, la egală distanță de Moreni și de Pucioasa, nu s-a înregistrat nici o victimă, ba mai mult, că n-a pierit nici un cal, nici o vacă, nici o găină, ba mai mult, că marea majoritate a bunurilor cetățenilor a fost pusă la adăpost, ilustrează grăitor promptitudinea și vigoarea cu care s-a acționat spre binele oamenilor. Am văzut, vineri, o listă cuprinzînd toate cele 103 persoane lovite de nenorocire. În dreptul tuturor era scris același cuvînt, rezolvat, asta vrînd să însemne, lucru pe care ne-am permis să-l verificăm, că fiecare din ei s-a soluționat, din chiar ziua de miercuri, 13 februarie, problema spațiului, după necesități și după dorință. Dorință care pentru Petre Vasile a reprezentat Pucioasa, pentru Virgil Neculaescu, Tirgoviste, pentru Vasile Poenaru, Moreni și așa mai departe, transportul pînă la noul domiciliu fiind gratuit.

E sigur că Vilceaua Neagră, apa locală, nu va îngheța de prea multe ori și mulți dintre cei de mai sus vor reveni, dacă geologii o vor permite, pe vatra străbună, decisi să zidească alte case, mai trainice, mai mindre. Gîndul acesta, pe care l-am auzit circulînd zilele trecute la Virfuri, e cea mai bună garanție că oamenii rămîn, în cluda bielsnicilor naturii, stăpîni pe situație, iesînd din orice încercare mai tari.

OVIDIU IOANITOIAIA
Fotografii de GH. AMUZA

Flocăra Redacția București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Secția social-politică (N. Gr. Mărășanu, Mihai Stănescu, Nelu Ionescu) - 1 523 Secția știință-învățămînt (Liviu Timbus, Emanuel Valeriu, Lionel Nițescu) - 1 606; Secția reportaj, scrisori, probleme cetățenești (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Marța Nedelea, Mihai Pelin) - 1 618 1 797, 1 617; Secția cultură-cenacelu (George Arion, Adrian Dohotaru) - 1 619; Sectorul fotoreportaj - 1 595; Secretariat de redacție (Don Birlădeanu, Cornel Cătană) - 1 782, 1 521; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10 - interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN - 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 1 786); redactor șef - 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU